

8. A

Povídky

Barbora Čištecká

František Felix

Antonín Hynek

Matěj Jirsa

Terezie Korcová

Markéta Marunová

Iveta Moulíková

Kateřina Nováková

Markéta Pelantová

Václav Santolík

Jakub Staněk

Štěpán Touma

Anna Vejdová

Kryštof Verner

Jan Vlasák

Vedoucí: Mgr. Filip Dobrovolný

Obsah

<i>Barbora Čistecská</i>	3
<i>František Felix</i>	7
<i>Antonín Hynek</i>	9
<i>Matěj Jirsa</i>	14
<i>Terezie Korcová</i>	17
<i>Markéta Marunová</i>	21
<i>Iveta Moulíková</i>	23
<i>Kateřina Nováková</i>	25
<i>Markéta Pelantová</i>	28
<i>Václav Santolík</i>	32
<i>Jakub Staněk</i>	46
<i>Štěpán Touma</i>	49
<i>Anna Vejdová</i>	51
<i>Kryštof Verner</i>	54
<i>Jan Vlasák</i>	57

Barbora Čištecká

Červená

Červená. Dupnul jsem na brzdu, až auto poposkočilo, a zezadu se ozvaly všemožné poznámky k mému řízení. Mávl jsem rukou a podíval jsem se na hodinky. Do háje! Za chvíli mi začíná ordinační doba a já ještě nejsem v práci. Natož aby rodina byla na chalupě, aby se tam mohla oddávat bezstarostnému srpnovému volnu. Zelená. Rychle jsem se rozjel a brzy jsem dorazil na chalupu. Zaparkoval jsem na obvyklém místě pod dubem a rozběhl se do ordinace.

„Pane Čejka.“

Doktor zvedl překvapivě hlavu, nevšiml si totiž, že by někdo vešel. Matně rozeznával v příchozím svého pacienta, vedoucího obchodu Barvy-Laky v České Kamenici „Á, dobré odpoledne, pane Novotný. Tak jak se máte? Co žlučník, už je v pořádku?“

„Ano, děkuji za optání,“ odpověděl muž a upřeně si doktora prohlížel. „Pane doktor, pokud byste chtěl, mohl bych vám sehnat barel červený barvy. Však víte, myslel jsem na tu vaši střechu tady na chaloupce.“

Doktor zamyšleně vyhlédl z okna ordinace. Slunce bylo ještě vysoko na obloze a po rozbité silnici právě projela oprýskaná škodovka. Bylo mu jasné, že se pouští na tenký led. Pan Novotný rozhodně nemyslel obyčejnou koupi. Kupovat něco načerno, to nebylo jen tak. Co kdyby se na to přišlo? Ale zase na druhou stranu, barva se nedá sehnat jen tak lehce. A v tomhle státě to dělal každý. Dlouho se nerozmýšlel. „Tak dobrá,“ usmál se doktor.

„No výborně, jsme domluveni,“ napřahoval pan Novotný ruku. „Stavte se u mě někdy během tohoto týdne.“

Když jsem vešel, zadělávala těsto na rybízový koláč, který se chystala upéct.

„Ahoj,“ zamávala mi, protože mě nemohla obejmout, neboť byla celá od mouky, „tak jak ses měl dneska v práci?“

„Ale jo, normálka,“ odpověděl jsem. „Hele, Mahu, byl dneska za mnou pan Novotný,“ začal jsem opatrně. Věděl jsem totiž, že se jen velice nerada pouští do jakýchkoliv nepatřičností. Naklonila hlavu na stranu, jako že poslouchá a dál míchala těsto. „Prodal by mi červenou barvu na střechu.“

Jak jsem čekal, Mahulena otočila obličej směrem ke mně a zamračila se.

„To se mi nějak nezdá, jako že by ti to prodal jako podpultovku?“ zeptala se.

Nadechnul jsem se. „Hmmm, jo.“

Zakroutila hlavou. Dle jejích skautských i morálních zásad to bylo naprosto nemyslitelné. „No já ti nevím, Pavle. Co když z toho bude nějaký průšvih?“

„Nebude,“ ujistil jsem ji. „Pan Novotný určitě ví, co dělá.“

„No jen aby,“ poznamenala. „Jako mně je to jedno, je to tvůj podnik, ale běda ti, jestli v tom bude něco za problém.“

Usmál jsem se a dal jí pusku na tvář.

Ve středu po službě nastartoval tedy Pavel škodovku. Trochu pochybovačně jsem nastoupila na místo vedle řidiče a vyrazili jsme. Cesta probíhala v klidu a co nevidět jsme dojeli do malé uličky kousek od náměstí. Pan Novotný s manželem dováleli barel až k autu, položili ho na zadní sedačku, zaplatili jsme a vyrazili. Před tím, než se vjíždí na pozemek naší chalupy, se musí zdolat docela příkrý kopec. Jako obvykle jsme dole zastavili, aby si Pavel mohl odepnout pás a pak v klidu přeřadit na jedničku. Náš rozjezd nebyl ale jako obvykle plynulý. Asi jsme stáli ve výmolu či co, auto trochu poposkočilo a barel se převrhl. Víčko se oddělilo od plechovky a naneštěstí z ní začala vytékat barva a k mé hrůze se pomalu vsakovala do polstrování. Kvapně jsem vyskočila z auta a jala se tu spoušť nějak urovnávat. Narovнала jsem barel, sedla si vedle něj na místo, kam se ještě nestačila rozlít barva a rychle jsme dojeli k chalupě. Teď už bez jediného drcnutí.

Pavel uklidil sud do maštale a já jsem si došla pro kýbl s teplou vodou a rejžák. Drhla jsem, co se dalo, ale červeň nechtěla moc dolů. Nakonec jsem to vzdala. No nebylo to zas až tak hrozné, ale co naplat, červenou skvrnu tam asi budeme mít navždy. Snad v tom sudu zbylo dost na střechu.

Dělal jsme si poznámky do kartotéky jedné pacientky. Slyšel jsem, jak na parkovišti vedle Národního výboru, kde jsem měl ordinaci, se skřípěním zastavilo auto. Zarazilo mě to, protože málokdo měl v této vesnici auto. A pokud měl, tak stejně chodil k lékaři nebo na Výbor po svých nebo jezdil na kole. Kouknul jsem se z okna a uviděl, jak z auta Veřejné bezpečnosti vystupují dva příslušníci. Hrklo ve mně. Co když jdou za mnou? Mohli by jít ale i třeba za předsedou, co já vím. Malinko jsem se uklidnil, stejně se však ve mně ozýval hlásek, který mi říkal: "Ale co když jdou za tebou? Co když jo?" Nastražil jsem uši, někdo vstoupil do budovy, slyšel jsem těžké kroky dvou mužů a pak následovalo ostré zaklepání na dveře.

„Vstupte,“ zvolal jsem a vyskočil na nohy. Do ordinace vstoupili dva příslušníci VB.

„Dobrý den, pane doktore,“ zahájil konverzaci starší z nich.

„Dobrý den,“ odvětil jsem. Mozek mi běžel na plné obrátky. Proč tu jsou? Co po mně chtějí? Udělal jsem něco špatně?

„Pane doktore,“ přerušil mé přemítání druhý z nich, „znáte soudruha Novotného?“

Aha, tak tímto směrem míří. „No samozřejmě,“ odpověděl jsem, „vždyť je to přeci můj pacient.“

„A nekupoval jste v poslední době něco od něj?“

Nasadil jsem výraz usilovného přemýšlení a po chvíli jsem odpověděl, že ne.

„Nu dobrá,“ zareagoval ten první, „tak kdybyste si přeci jen na něco vzpomněl, ozvěte se. Na každý pád se za vámi ještě někdy stavíme.“

Doprovodil jsem policisty až k východu z budovy, rozloučil jsem se s nimi, počkal jsem, než odjeli, a pak jsem se zhrzeně posadil do křesla. Hlavu jsem opřel do dlaní. Takže Novotný je v nějakém maléru. No to jsem si mohl myslet. Snad nepřijdou na to, že jsem od něj kupoval tu barvu. Poškrábal jsem se na čele. Ještě bych mu způsobil spoustu problémů. No a sobě taky. Radši ten barel zakopeme na zahradě za chalupou vedle kompostu a počkáme, až se všechno vyjasní a až potom natřeme tu střechu. Nic lepšího mě nenapadlo. Veřejná bezpečnost se určitě tady ještě dneska neobjeví, takže to můžeme udělat, až mi skončí služba.

Cestu do chalupy jsem ušel svižným krokem. Mahulena právě trhala plevel mezi růžemi a floxy.

„Mahuleno,“ odkašlal jsem si.

Mahulena překvapivě otočila hlavu: „Ahoj Pavlíčku, to už jsi tady?“

„No jo, no, už jsem zde,“ odpověděl jsem. „Prosímte, rychle vstávej. Sežeň Lucku, musíme zakopat ten sud. Dneska za mnou byli policajti, jestli jsem nekupoval něco od pana Novotného.“

Mahulena nasadila výraz "já ti říkala, že bychom to neměli dělat, ale když jsi měl svou hlavu" a dál se věnovala plení. „No jasně že ti s tím pomůžu. Co mi taky jiného zbejvá, že? Ale až po tom, co to tady dodělám. To ještě chvíli vydrží.“

Otočil jsem se a trochu našťavaně jsem odkráčel. Jako by to byl problém to udělat teď hned. Ale asi byl.

Byl předposlední srpnový týden a já si užívala sluníčko na chalupě. Příští týden se vracím do smoguplných Teplic, tak jsem si chtěla chalupy užít co nejvíc. Měla jsem v plánu příjemné pozdněodpolední polehávání na dece, ostatně jako každý den. Právě jsem otevřela ohmataný výtisk své oblíbené Remarqueovy knížky Miluj bližního svého.

„Ahoj, Lucko,“ pronesl táta zvučným hlasem.

„Čau,“ zamručela jsem, aniž bych odtrhla oči od knížky.

„Hele Lucko,“ pokračoval, „nerad ruším tvou, hm, četbu, ale psychicky se připrav na fyzickou zátěž. Budem něco kopat.“

„Hm,“ bylo mou jedinou hlasitou reakcí

„Tak fajn. Díky.“

Těsně před večeří jsme vzali lopaty a šli jsme zakopávat ten barel, co táta koupil před pár dny od toho drogisty z Kamenice. Mamka byla dost nakrklá. Ani já, ani brácha jsme nechápali, co to tady vůbec děláme, ale radši jsme se neptali. Atmosféra byla totiž docela hustá.

Prázdniny skončily, na podzim jsme zazimovali chalupu a o Velikonocích jsme ji přijeli zase odzimovat.

Přišel květen a táta se rozhodl vykopat ten sud. Nikdo z příslušníků za ním nebyl a předpokládal, že ani nikdo nepřijde. Barva na střeše byla povětšinou sloupaná a opravdu potřebovala natřít. Brzy ráno jsme vstali a po snídani nás táta vyhnal ven vykopat ten sud. Nasadila jsem otrávený obličej, ale co naplat. Jak se táta rozhodne, tak tak to je. S bráchou jsme odkopali hlínu nad sudem a táta už ten zbytek dodělal. Sud byl trochu zrezivělý, ale co se dalo čekat, když strávil celou zimu ve vlhké hlíně. Vzali jsme ho tedy s bráchou a donesli před chalupu. Táta ho otevřel, aby připravil barvu, za chvíli totiž měli přijet natěrači, aby nám to natřeli.

„Aaaa,“ zakřičel táta, „to snad není možný.“

Byla jsem na cestě do kuchyně, ale otočila jsem se, abych se podívala, co se děje. Táta se držel za hlavu a měl vytřeštěný oči. Doběhla jsem k sudu a naklonila se nad něj. Byla v něm červená barva, akorát že přemrzlá. Nevěděla jsem, že je to nějaký problém, ale z tátova povykování jsem usoudila, že už se nedá použít.

Bylo sobotní slunečné ráno a šel jsem do konzumu pro rohlíky ke snídani. Po cestě jsem potkal pana Šimánka. Šel jsem brzy, zbytek rodiny ještě spal, takže jsem nijak zvlášť nespěchal a mohl jsem se s ním dát do řeči. Postěžovali jsme si navzájem, jak to jde s naším zdravím z kopce, bylo to celkem fajn. Pak se ale rozhovor stočil úplně jiným směrem, než by mi bylo milo.

„Jak tak koukám na tu vaši střechu,“ začal pan Šimánek, „neměli byste to náhodou natřít, Pavle?“

Namítl jsem, že ne, že to ještě chvíli vydrží.

„No, já jen, že jsem si nechal předevcírem natřít střechu a koukej, jak pěkně to vypadá.“

Otočil jsem hlavu směrem k jeho chalupě a přemýšlel jsem, kde na ni vzal barvu.

„Jo a víš, že Novotnýho, toho z Kamenice, zavřeli?“

Střecha vypadala úchvatně. Byla krásná. No jaká jiná. Červená.

František Felix

Začalo hustě sněžit. Nad městem visely hustý bílý mraky a z nich padaly ostrý ledový vločky. Na ulicích vznikala ta hustá nahnědlá sračka, do který stačí šlápnout a člověk se hned zasviní až ke kolenům. Auťáky bez katalyzátorů brázdily ty hnědý řeky na ulicích městský džungle a nechávaly za sebou smrad spálenýho paliva.

Stál na chodníku. Dlouhej kožák mu sahal až do půlky lejtejtek. Kouřil jednu ranní Spartu vodnaproti z trafiky a plival do tý hnědý řeky před ním. Každěj plivanec doprovázel čvachtavej zvuk kapky slin, rozrážející hladinu tý hnědý srágoro.

„Další posranej den,“ vyšlo mu z huby s obláčkem kouře a lehkým záchvatem kašle. Další plivanec zčeřil hladinu. Dneska v noci se moc nevyspal.

Jan Polička, jak ho psali do oficiálních dokumentů, nebo Stanislav Toník, jak ho pojmenovali jeho rodiče, když se narodil, kterýho chlapi nazejvali Bedna, musel dělat v noci domovní prohlídku u Dvořákovejch. Celkem milý lidi, který prej ale prováděj nějaký protistranický činnosti nebo co. Bedna vlastně ani nevěděl co. Řekli mu jenom: „Jdi a prohledej! Aport!“ Tak to bylo se všim.

Hodil vajgl do toho hnědýho řečiště vzniklýho na silnici před ním a vyrazil směrem k Senovážnýmu. Pod koženejma bagančatama skřípal čistej bílej sníh na chodníku. Když vlítnul do silnice u Jindřišský věže, začalo na něj troubit projíždějící auto.

„Se neposer, debile!“

Na druhý straně silnice začal bílej sníh na chodnicích dostávat čevenou barvu. Čím víc se blížil k cíli, tím byl sníh víc a víc nasáklej tou rudou věcí. Každěj rok, zhruba ve stejnou dobu, po ranní Spartě před domem se vydával na tuhleto zpropadenou pouť do srdce tohohle města.

„Kurvafix!“ vyšlo mu z huby, když zakopnul o dlažební kostku vyčnívající z chodníku náměstí. Zavrávorál. Pravá noha dopadla na okraj obruby chodníku a sklouzla s elegancí leklý ryby přímo do těch hnědejch sraček zbylejch po sněhu na silnicích. Odplivnul si a plivanec se šplouchnutím zahučel v hnědý břevce vedle něho. Udělal krok zpátky na chodník. Setřepal kusy srágoro z kožáku. Rozkašlal se a znova plivnul na zem. Už to bylo cejtít ve vzduchu. Ten vtíravej smrad čerstvý krve. Když popadal dech, vnikla mu ta pachů do huby a nalepila se mu na sliznici. Trochu se mu zvednul žaludek. Znova plivnul na zem a udělal těch posledních pár kroků ke kádi s vánočníma kaprama. Cestičky krve kapající z kapřích těl skrz igelitky na zem začínaly tady.

Bylo jich tam pár. Olysalejch chudáků čekajících na verdikt. Odstín barvy vody v kádi dost silně korespondoval s barvou tý kejdy na silnici. Na těch pár chudáků v kádi tu čekalo v řadě pár zmrzlejších čumáků ve frontě. Žádnýho Bedna neznal a byl rád. Nerad potkával známý tváře. Povětšinou ho znaly z domovních prohlídek nebo výslechů. Potkat takovýho na ulici nedělá dobrou věc.

Co je to jenom za posranej zvyk, žrát kapra na Vánoce.

„Má ke třem kilům.“

Řach! Ozvala se rána palice mířená kaprovi přímo na temeno hlavy.

„Vykuchat?“

„Dobrá, jenom zabít.“

Špička kudly se blížila k místu pod kaprovou hubou, přímo mezi ty jeho dechačí otvory. Kapr lapal po vzduchu. Další doušek už si nedá.

„Vjel tam jak po másle,“ prohodil Bedna polohlasně pod knírem, když chlap vrazil kudlu kaprovi do těla. Z kaprovy hlavy začal vytejkat pramínek purpurově rudý krve a pomalu stejkal po desce pultu na zem. Pod nohama chlapa, co ho zabil, se rozkládalo tichý jezero kapří krve.

Seděl před nim na židli. Ruce svázaný za záda.

„Méno!“ zařval Jan Polička. „Štěpán Kapr,“ ozvalo se z druhýho konce temný místnosti. Jediný světlo tady byl reflektor, kterej to smažil Kaprovi přímo do ksichtu. Od kůže na jeho obličej, na něj bylo vidět, že se už pár dní nevyspal, se světlo odráželo jak sluneční paprsek od čerstvě vomítnutý zdi.

„Vy ste znal Dvořáka, že jo?“

Polička sundal těžkej kožák a hodil ho přes židli kus vod něj.

„Hrávali jsme spolu šachy“ odpověděl tázanej.

„Víte, von Dvořák je teď v base kvůli protirežimovejch aktivitám.“ Zapálil si Spartu.

„Opravdu? To jsem nevědě...“

„Drž hubu! Na nic jsem se tě neptal!“

Kaprovi přistála jedna solidní, mířená do žaludku. Zaskučel bolestí.

„My víme, žeš bejval u Dvořákovéjch celkem často v poslední době,“ plivl na zem „Víme vo tobě celkem dost, Kapříku,“ ještě párkrát potáhnul ze Sparty a zahodil vajgl. Nasadil si na prsteník pravačky prsten s kamenem. „Chci jenom vědět, kde mám u Dvořákovéjch hledat,“ znova plivnul na zem a cvaknul si z placatky. „Dáš si?“ chrstnul Kaprovy pálenku do ciferníku. Trefil se do vočí. Kapr zkřivil obličej a plivnul směrem k Poličkovi.

Poličkou to trochu trhlo. Tohle si nikdo dlouho na jeho výslechu nedovolil. Nedal ale znát svoje překvapení navenek. Ne nadarmo mu říkali chlapi Bedna.

„Tak ty se budeš chovat neuctivě?“ udělal krok k němu a čapnul ho za kšticí jemně prošedivělejších vlasů na temeni hlavy. Plivnul mu do obličej. Nic. Kapr byl k posrání zticha a k tomu nasadil kamenně tupej výraz. Polička se narovnal, zakašlal a vytáhnul další cigaretu. Kapr zvedl hlavu. Usmál se. Mezi zubama měl trochu krve. Polička se mu podíval do očí.

Do Kaprova obličej to smažil reflektor plnou parou. Nic nemohl vidět. Mžoural do tý oslnivý záře. Zkřivil obličej a začal kouzlit na svym pohublym ksichtu cosi podobný úsměvu. Purpurová červeň mezi jeho zubama zářila ve vybledlym ciferníku jak červený světlo na semaforu zářícím do tmy. Pod vočima mu vysely pytle nafialovělý kůže. Poslední dny se moc nevyspal. Řidký chomáče vlasů na hlavě měl slepený potem. Košile, která byla ještě před pár dnama čistě bílá jako sníh, byla zasviněná tou

červenou, co mu tekla z obličeje. Čím blíž ke hlavě se Polička koukal, tím víc byla bílá košile nasáklá tou rudou věcí. Takovej ubohej titěrnej chlap, co se tu klepe na židli. Svázanej. Bezmocnej. Slabej. A strana se ho bojí víc než vraha nebo zloděje. Je nebezpečněj. Kapr se usmíval.

Polička stál před Kaprem vedle proudu světla reflektoru tak, že mu pruh světla vozařoval jenom levý rameno. Ten Kaprův úsměv Poličku dožíral. Zapálil si Spartu. „Tohodle nedomrdlýho chlapíka se bojejí víc než mě,“ říkal Poličkovi vnitřní hlas. Vydechl kouř do pruhu světla.

Kaprova hlava na chvíli zmizela v oblaku nikotinovýho kouře. Kapr trochu zakašlal a zalapal po vzduchu. Když se jeho hlava vynořila z oblaku, Bedna ten jeho debilní úsměv už neustál. Zahodil hořící Spartu, udělal dva kroky ke Kaprovi a vpálil mu pravýho háka přímo mezi voči.

Kaprovi kleska hlava k hrudníku. Potůček purpurový krve mu stékal na košili a vpíjel se do jeho sněhobílý košile. Pod Kaprem se začalo dělat tichý jezírko z jeho krve. „Veselý Vánoce!“

„Má přes půl čtvrtýho kila. Jak ho chcete?“
„Zabít!“ a podal chlapovi za pultem igelitku.

Nad městem visely hustý bílý mračna a nepřestávaly chrlit ostrý ledový vločky. Ve sračkách na silnici se topily Vánoce roku 1969. Jan Polička, nebo teda Stanislav Toník, zvané Bedna, plivnul do tý kalný břechky a zapálil si Spartu.

Antonín Hynek

Čekání na květiny

Hodiny začínají odbíjet čtvrt na jednu. Na stole stojí hrnec s libě vonící polévkou, ze které se hustě kouří. Rovnoměrně rozmístěné talíře a po jejich stranách příbory srovnané jako podle prázky naznačují perfektní připravenost a zároveň i nedočkavost. Celá rodina sedí u stolu jako v pozoru, jen otec zatím chybí. Syn, svým věkem pomalu vstupující do puberty, nenápadně, aby si toho máma nevšimla, dělá na svou mladší sestru legrační obličeje, aby ji rozesmál a poněkud tak zmenšil napětí. Sestra mu však nevěnuje žádnou pozornost. Z nervozity si kouše nehty. Matka zatím soustředěně vyhlíží z okna. Kde jen může být? Vždyť v práci měl skončit už před půl hodinou a domů mu to trvá sotva deset minut. Tohle přece nemá ve zvyku.

Pro děti je to nezvyk. Jsou dobře vychováni, umí čekat, navzdory tomu se ale nemohou zbavit dojmu, že je dnes něco jinak. Snaha o uvolnění napětí postupně přerůstá v ošívání se, poté v pošťuchování, které nakonec neunikne ani matce, která je až do té doby myšlenkami od dětí vzdálena.

„To nemůžete v klidu čekat? Otec už tu bude každou chvíli,“ okřikne je.

„Ale on si začal!“ protestuje holčička, která nechápe, jak k ní mohla být matka tak nespravedlivá, a znovu se pouští do okusování svých už velmi krátkých a ohlodaných nehtů, tentokrát otčená pryč od stolu, aby všem dala najevo, že jí bylo ublíženo. Syn už se skoro pouští do sebeobranu, když v tom zachytí matčin varovný pohled. Není třeba slov, přísná výchova vykonala své. Kromě toho, on už přece podobné situace zvládá. Co to náhlé vzrušení? Nervozita? Spíše netrpělivost – k narozeninám, které měl ani ne týden nazpátek, dostal Syna lovce medvědů, dobrodružný román svého oblíbeného autora Karla Maye. Včera se do knihy začel a dnes se už od rána těší, až si k ní

o polední siestě opět bude moci sednout. Čím dřív bude oběd v něm, tím dřív se bude mýt nádobí – jeho obvyklá služba, a tím dřív dojde i na četbu, to si dokáže spočítat i malé děcko. Jen kdyby už tu táta byl...nijak zvlášť se na něj netěší, vlastně ho otcova přítomnost někdy i znervózňuje, obzvlášť, když je otec ve špatné náladě. Dneska se ale na otcův příchod těší, to kvůli své knize.

Tikání hodin obvykle nikdo nevnímá, všichni jsou na něj po letech jeho neustálého posluhávání dávno zvyklí, nyní však jako kdyby se jim v uších znovu otevřely už dlouho zavřené dveře pro ten zvuk, vnímají je více než kdy dřív. Tik – tak. Polévka stydne. Tik – tak. Jak dlouho to děti ještě vydrží takhle v klidu? Tik – tak. Matka se na své ratolesti dívá se směsicí kritiky a pýchy. Syn by se mohl učesat. Dceřiny okousané nehty jsou prostě příšerné! Ale jak se po krátkém vzrušení hned zase uklidnili – není tohle nakonec důležitější, jak se člověk chová, než jak vypadá? Inu, oboje je důležité. Jen kdyby se manžel už konečně objevil...

Crrrrrrrrrrrrrr! Zvonek se rozřinčí a matka se žene ke dveřím rychleji, než se děti stačí vzpamatovat. V tu chvíli úplně zapomíná, že její manžel vlastní klíče od bytu, tudíž by se neměl se zvonkem obtěžovat, obzvlášť v době, kdy zvonek občas nefunguje a kdy by se měl do příchodu opraváře používat co nejméně. Až těsně přede dveřmi se zklidní, zhluboka vydechne, nadechne se a, připravena přivítat opozdilce, otevírá dveře.

„Dobrý den, paní Machálková. Neruším vás od oběda?“ povídá udýchaně sousedka z prvního patra, a aniž by čekala na odpověď, hned pokračuje:

„Potřebovala bych půjčit trochu pracího prášku. Taková trapná situace! Musím manželovi vyprat košili na zítřejší schůzi a právě jsem zjistila, že jsem poslední zbytek prášku použila včera na naše nové záclony.“

Takové lži, pomyslela si matka. Prý prací prášek. Než pro něj dojdou, prosmýčí celou předsíň a možná i kus obývacího pokoje. Mýdlo na praní už pro ni očividně vyšlo z módy. A k tomu se ještě musí pochlubit novými záclonami. Ach, sousedství je někdy tak otravná věc.

To, že je sousedka z prvního patra udavačka, věděl celý dům, ale rodině Machálkových se jí až do dnešního dne dařilo se vyhýbat. Není snadné udržovat dobré, nebo alespoň neutrální vztahy s vlivnými lidmi. Manžel udavačky z prvního patra naneštěstí patří k těm vlivnějším straníkům, není tedy moudré hned si jeho ženu rozhněvat, ani však není moudré pouštět ji do bytu.

„Dobré poledne i vám, paní Dloušková. Bohužel vám nyní nemohu pomoci, protože prací prášek také nemáme. Má ho přinést až můj manžel, který by měl conevidět přijít,“ vymýšlela si matka, která si hned vzápětí uvědomila chybu, kterou z netrpělivosti udělala – samozřejmě má teď ta potvora záminku vetřít se jim do bytu, totiž že na prášek počká, protože vyprání košile je bezodkladná záležitost a je třeba ji vyřídit tak rychle, jak jen to půjde. Argumenty typu: „Tak se jděte zeptat ostatních

sousedů, jestli u nich nepořídíte lépe,“ nebudou k ničemu, to je nad slunce jasnější.

Jak z toho teď ale vybruslit? Zahrát to na příliš velký nepořádek? Vyloučeno, už teď sousedka nenápadně přejíždí pohledem tu část předsíně, která není matkou zastíněna a která je perfektně uklizena, ostatně jako zbytek celého bytu. V tom je možná ta potíž. Kdyby měli v bytě větší nepořádek, nebylo by třeba tolik se nějakého nežádoucího objevu obávat. To je ale v tuto chvíli irelevantní.

Třeba by zabralo přesvědčit sousedku o velké neposlušnosti dětí, kvůli které by nebylo vhodné pouštět ji dále do bytu a vystavovat ji tak zbytečnému riziku, že se stane obětí nějaké jejich neposlušnosti, tu myšlenku ale vzápětí také zavrhuje. Za celou dobu ‚rozhovoru‘ děti ani nepíply, což už něco značí. Kromě toho je pro pověst rodiny dobré mít děti poslušné a dobře vychované. Zkusí tedy přeci jen štěstí:

„Ptala jste se už ostatních sousedů, jestli prášek nemají?“ táže se co nejpřátelštějším hlasem.

„Ptala. Všech. Nikdo nemá,“ vystřelil hned sousedka. „Jsem v koncích, jedině vy mi můžete pomoci. Ale jestliže má váš manžel brzy přijít, jsem zachráněna. Mohu u vás zatím počkat?“

A je to tu, to je snad ještě horší než to čekání, kdy se nic nedělo. Sousedka sedí na lavici

v předsíni a kouká, jako by jí měly oči z důlků vypadnout. Teď se matka nemůže ani vrátit kuchyně, aby zkontrolovala děti, protože by sousedka mezitím prosmýčila polovinu bytu. Kdy už se manžel konečně objeví? Z vedlejší místnosti je zatím slyšet pouze tikání hodin.

Vteřiny se vlečou pomaleji než kdy dříve. Matka se snaží působit vyrovnaně, netrpělivost se však skrývá nesnadno. Už by si skoro začala okusovat nehty jako dcerka. Pro zkrácení dlouhé chvíle a také aby jen tak nestála na místě a nic nedělala, to by působilo jednoznačně nepříjemným dojmem, chápe se hadříku pověšeného vedle botníku a přelešťuje již perfektně se lesknoucí zrcadlo.

V duchu se modlí: Ať už se něco stane!

Rrrrrrrrrrrrr! Jako na zavolanou se zvonek rozřinčí podruhé. To je konečně on!

„Dobrý den, paní Machálková. Neruším vás od oběda?“ udýchaně ze sebe dostává sousedka z druhého patra, jakmile se před ní otevrou dveře. Proč ten spěch? Vždyť nehoří, aby museli všichni brát schody po třech!

„Ale vůbec ne, jen pojd'te dál,“ opáčí matka, která je ráda, že se jí dostalo možnosti odpovědět, byť se jedná jen o formalitu. Sousedku z druhého patra má také v poněkud větší oblibě než tu

z prvního. Aby se však první návštěvnice neurazila, že s ní se tak pěkně nejednalo, mírní matka svou prvotní přívětivost k nově příchozí čistě praktickou otázkou:

„Copak potřebujete?“

„Ále, taková hloupost. Jenomže to spěchá. Manžel má zítra schůzi a nemá už ani jedinou čistou košili - prosím vás, neměla byste trochu pracího prášku? Včera mi došel a já zjistila, že u se-

be momentálně nemám ani peníze na nový, ani záložní mýdlo na praní. Je mi tak trapně.“

Sousedka vypadá, že si legraci nedělá, v matce to přesto vyvolává smíšené pocity hněvu

i pobavení – to se tedy povedlo! V pravé poledne, kdy čeká na manžela s obědem stydnoucím na stole, se objeví dvě sousedky, obě požadující prací prášek, který den předem oběma záhadně došel,

na kterém záleží osud košil potřebných na zítřejší schůze. Aspoň že přišla ta z druhého patra, na tu se může spolehnout, že, byť nevědomky, bude moci vykonávat nad

čmouchalkou dozor a ona sama bude moci konečně jít zkontrolovat děti u stolu.

„Zrovna jsem říkala tady paní Dlouškové,“ kývne hlavou směrem k sousedce z prvního patra, „že prací prášek také nemáme. Měl by ho přinést až můj manžel, který by měl každou chvíli dorazit. Můžete tu na něj počkat, než přijde, pokud je to vážně tak naléhavé, jak říkáte. Teď mě na moment omluvte, musím ještě krapet dosolit polévku.“

Taková hloupá výmluva! To ji nemohlo napadnout nic lepšího? V duchu se modlí, aby aspoň děti dělaly, co mají...

Dcera na svém místě – jakpak by také ne, když sama neumí slézt ze židle, do které se sama nedokáže ani dostat – skvělý vynález drží holčičku na místě sice za cenu nespokojenosti, ale svůj účel plní. A jelikož je děvče dobře vychované, není ho ani třeba utěšovat od breku. Zato chlapcova židle zeje prázdnotou. Než se matka vydá za synem, slibuje ještě dceři k večernímu čtení její oblíbenou pohádku, aby jí dodala motivaci k ukázněnosti. Vzápětí již vstupuje do dětského pokoje, kde nalézá syna s nosem zabořeným v jeho nové knize.

„Běž si okamžitě sednout ke stolu!“

Chlapec se však uprostřed neuvěřitelně napínavé pasáže, kdy se družina odvážných mužů chystá vysvobodit přítele ze zajetí, nedokáže od knihy odtrhnout, a proto beze slova volí vlastní kompromis: vstává - to aby se po matčině rozkazu něco dělo, ale zároveň s knihou stále rozevřenou před sebou, protože ji nemůže zaklapnout uprostřed tak zajímavé pasáže. Matce to ale očividně nestačí a začíná tak tichá honička po dětském pokoji, kdy chlapec svou mrštností kompenzuje znevýhodnění v podobě knihy, kterou se stále ještě neodhodlal zavřít. To se mu nakonec stává osudným, je dostižen a s knihou se na týden loučí. Takhle se trestá nekázeň, a to může být ještě rád, protože matka se nezdá být v dobré náladě.

Po ukončení toho menšího nešvaru je třeba jít zkontrolovat návštěvu trpělivě čekající na příchod manžela s vytouženým pracím práškem, který přitom celou dobu leží v koupelně.

V předsíni vládne zařezané ticho. Navzdory tomu, že se na jediné malinké lavičce sousedky na sebe celkem mačkají, se zdá, že se každá snaží předstírat neexistenci té druhé. Tik - tak. Tik - tak. Ten ideální stav by měl zůstat neporušen, ovšem věčně vrzající parketa, na kterou matka při zamýšleně nenápadném nakouknutí do předsíni omylem šlape, se jí stává osudnou a upoutává nechtěnou pozornost obou návštěvnic:

„Kdy že má váš manžel dorazit?“ ptá se hned sousedka z prvního patra značně netrpělivým tónem. „Je už téměř tři čtvrtě na jednu,“ dodává a okázale ťuká prstem na své jistě nové hodinky, aby tak dodala svým slovům důraz.

Hlava pracuje na plné obrátky. Jestliže řekne, že se manžel opozdil, nebude to na rodinu vrhat dobré světlo. Pokud si ale něco vymyslí a manžel se pak vrátí s omluvou na rtech, vznikne situace jistě velmi trapná. Nakonec volí říci pravdu, což by se koneckonců mělo dělat vždy, nebo alespoň co nejvíce. Už teď lituje toho, že si prve vymýšlela, že nemají prášek a že ho manžel přinese, což s sebou jistě také přinese trapnou situaci.

„Už tu měl před nějakou dobou být. Něco ho muselo zdržet, nemá totiž ve zvyku chodit pozdě.“

„Chmmm,“ odfrkne si sousedka z druhého patra, která sice nezní tolik podrážděně, nicméně je na ní také znát trocha netrpělivosti. Ony snad opravdu obě čekají na ten prášek. Neměla by ho teď jakoby náhodou najít a poslat obě domů? Ještě mezitím děti něco vyvedou a zatím se nezdá, že ji manžel z této nepříjemné situace zachrání.

Crrrrrrrrrrrr! Zvonek se rozřinčí potřetí. Tentokrát je však u dveří nejdříve sousedka z prvního patra a už bere za kliku.

„Čau Franto, nechtěl bys...“, začne ze sebe chrlit muž, který se právě objevil, dřív, než si uvědomí, že nemluví ke svému kamarádovi, hlavě zde bydlící rodiny. Vzápětí se však vzpamatoává a uctivě zdraví všechny přítomné.

„Je mi líto, ale pan Machálek ještě nedorazil. Všichni tu na něj čekáme,“ odpovídá hned sousedka z prvního. Matka jen stojí a kouká, neschopna slova. Co se tu děje? Jak je rok dlouhý, nevzkročí sem cizí noha a zničehonic vkročí těch nohou hned šest a ani jedna z toho manželova, jehož náhlá nepřítomnost jí vyvádí z míry stále víc. Muž si už sundává kabát, věší si ho na věšák u dveří a kráčí k matce s nataženou rukou.

„Vojta Plch, Frantův spolužák ze střední. Kde je Franta?“

Ticho. Vzduch by se dal krájet. Jediný, na koho to nepůsobí, je, zdá se, nový návštěvník.

„Je něco v nepořádku, paní Machálková? Ach, ano, znám vás. Tedy alespoň z fotografií, které mi Franta ukazoval.“

Ticho. To zaráží i nově příchozího, doteď působícího zcela bezstarostně. Na bezstarostném obličejí se mu objevuje zmatený výraz. Že by si spletl adresu? Při vchodu do domu měl štěstí, že ho pustila právě vycházející mladá slečna – otočil za ní hlavu, pročež se mu málem zabouchly dveře. Ale stihl to, podívat se na jména u zvonku už však zapomněl.

Matka, která byla zprvu vyvedena z míry náhlou konfrontací napjatého prostředí s elementem naprosto opačným, tedy zcela bezstarostným a uvolněným, který však již byl zažehnan, konečně znovu nabývá řeči:

„To je od vás, pane Plch, opravdu milé, že jste se zastavil, ovšem můj manžel se dosud nevrátil, ačkoli už tu měl být. Nevím, kdy se vrátí, ale doufám, že to bude brzy. Mohu pro vás něco udělat?“

„No, mě jen napadlo, že bychom mohli zajít na jedn...“ začne manželův spolužák. „...tedy, chci říct: zavzpomínat na starý časy a tak,“ opravuje se hned.

V matce to vře. Další otrapa, který se bez pozvání nasáčkoval do bytu, a ještě s takovým hloupým úmyslem. Co to je za kamaráda, který ani neví, že manžel je abstinent? Jak ale, proboha, poslat všechny tyhle lidi slušně ke všem čertům? Ty dvě tu zatím potlačují smích, já z toho jednou budu na prášky. Hlavně klid. Hlavně slušně. Ona to ale zvládne. Vždy to zvládne. Zhluboka se nadechnout a...

„To je moc milé, že jste si vzpomněl na mého manžela a chtěl jste trochu ‚zavzpomínat‘, ale jakmile se vrátí z práce, bude mít hlad a to by s ním nebyla žádná řeč. Až se vrátí, řeknu mu, že jste se tu za ním stavil a že se vám má ozvat, platí?“

„Ale to není nutné, já mám času dost. Počkám tu na něj.“

„Nemyslím si, že...“

Crrrrrrrrrrrr!

„A! To bude on!“ vykřiknou jednohlasně všichni tři návštěvníci a řítí se ke dveřím. Matce jen cukají koutky u úst.

„Dobrý den, je tu pan Machálek? Mám tu pro něj...“

„VEN!“ křičí paní bytu, jejíž rozlícenost se jako po dlouhém zdržování v sopce rozhodla konečně explodovat.

„VEN!“ křičí znovu. „UŽ VÁS MÁM PLNÝ ZUBY! POŘÁD SI VYMEJŠLÍTE NĚJAKÝ HOVADINY! CPETE SE DO CIZÍHO SOUKROMÍ, NARUŠUJETE RODINNEJ KLID KVŮLI PITOMEJM KOŠILÍM A JEŠTĚ PITOMĚJŠÍMU CHLASTU! HROM DO VÁS VŠECH! VEN, POVÍDÁM! AŽ UŽ VÁS TU NEVIDÍM!“

Všichni včetně právě se objevivší pošťačky hledí jako opaření na člověka,

kterého nikdy neslyšeli zvýšit hlas, na člověka, kterého nikdy neslyšeli mluvit nespisovně, na člověka, od kterého nikdy nečekali žádné velké překvapení, jakého se jim právě dostává. Po chvíli se ale jeden po druhém vzpomínají a postupně vycházejí ze dveří do chodby, včetně pošťačky. Ta rychle čte situaci a jednoduše ji hodnotí: adresát se momentálně nenalézá na své adrese – balík nechat na pobočce, dokud si ho adresát osobně nevyzvedne.

Odchod probíhá v naprosté tichosti. Šeptání, které postupně přes mumlání přerůstá až ve velmi emocionálně zbarvené hodnocení situace, začíná až za dveřmi. Těsně před tím, než jsou dveře za posledním odcházejícím s třísknutím zabouchnuty, je zezdola slyšet dokonce i do bytu slabé třísknutí dveří do domu.

Hodiny odbíjejí tři čtvrtě na jednu. Na stole stojí hrnec s libě vonící polévkou, ze které už se nekouří. Rovnoměrně rozmístěné talíře a po jejich stranách příbory srovnané jako podle pravítka naznačují perfektní připravenost a zároveň i nedočkavost. Pouze lidé u stolu chybí.

Otec stojí na prahu kuchyně. Neví, že matka v ložnici pláče, nervově zcela zhroucená. Neví, že syn si, schován, čte zabavenou, avšak posléze nalezenou knihu. Neví, že dcera se z dlouhé chvíle i s židlí odšoupala do vedlejšího pokoje (jak se dostala přes práh, zůstává záhadou), kde se jí podařilo ze skříně, jindy nedosažitelné, ukořistit bratrovu duhovou pružinu a teď si s ní hraje. On myslí jen na to, že nelituje své cesty přes celé město do nejlepšího květinářství pro ty nejkrásnější květiny, které dá své nejkrásnější a nejhodnější manželce k jejich patnáctému výročí svatby.

Matěj Jirsa

Kamna v koupelně

Omlouváme se, pokud vás následující řádky šokují. Je to docela dobře možné. Nu ale což. Stalo se to v zimě. Rok si nepamätujeme.

„Přilož tam trochu, ať ty kamna nevyhasnou!“

„Jasně.“ Adam otráveně otevřel dvířka a hodil do nás několik polínek. Plamínek skomíravě plápolal a popravdě jsme spíš čoudily, než že bychom hřály. Nad námi se sušily ručníky a ze stropu byl spuštěný pavouk.

„Kurník šopa, začni hořet,“ zabručel Adam a několikrát do nás foukl. Dvě polínka se rozhořela. Adam ještě něco neslyšně zaklel, nenávistně se na nás podíval a vyšel z koupelny ven. Celé roky jsme tu byly zastrčeny v koutu a nikdo neřekl, že by nás měl rád a nikdo nás zřejmě ani rád neměl. Jen na nás každý nadával, když jsme vyhasly, protože do nás zapomněli přiložit, nebo když jsme jim spálily prsty, protože byli debilové a nedávali pozor. Už jsme toho měly dost.

Nejvíce jsme nenáviděly Michálka. Vždycky se tak smál a měl kudrnaté vlasy a byl

nejmladší z šestnácti dětí, rozmachánek, nikdy ani nepřikládal, všichni o něm říkali, že je roztomilý a my ho prostě nemohly vystát. Naštěstí jsme vymyslely důmyslný plán, který ho měl patřičně vyškolit.

Plán se pracovně jmenoval „Kamna v koupelně se mstí“. Měl se uskutečnit dnes večer. Nervózně jsme vrzaly plechy, a kdyby to šlo, snad bychom se i potily. Byly jsme natěšené.

Pan Jirsa rozhodl, že se dneska budou děti v koupelně mýt od nejmladšího. „Nejdřív půjde Michálek, potom Bembina, a tak dále,“ zavelel a otevřel v kuchyni, která sousedila s koupelnou, jelení paštiku.

Děti se seběhly, nadšeně povykovaly a radostně nadsakovaly. Všichni milovali paštiku. Zvlášť když byla jelení.

„Já chci první“ „Ne, já!“ „Hele jako, ty se zase budeš dřív mejt!“ Křik sílil a Bembina škrábla Verunu, ta se rozplakala a kopla do Lidky. Přiběhl Pavel a loktem narazil do Adama, který začal vyhrožovat pěstí. Vřava paštikové bitvy se nacházela v zuřivém rozkvětu. Každý chtěl uzmout aspoň jeden krajíc, a kdo ne krajíc, ten aspoň smočit prst a olíznout ho. Nám paštika moc nechutnala. Odjakživa jsme byly spíš na dřevo a na papír.

„Michálku, nejez, už ti stydne voda ve vaně!“

„Počkej, mami, musím ještě něco dojít...“

„Tak, šup!“

„Ano, pojd' šupem,“ šeptaly jsme si pro sebe, aby nás nikdo neslyšel „Chachachá.“ Mladí lidé jsou nebezpeční a ti nejmladší zvlášť, je potřeba je školit. Ještě jednou jsme se šibalsky zasmály. Naše chvíle se blížila.

Michálek se koupal vždycky něco kolem čtyř minut. Za ta léta jsme to znaly už nazpaměť. Nejdřív se svlékl do naha, pak minutu a půl dělal vtipné obličejy do zrcadla, pak se podíval na své svaly, které ještě tedy moc neměl, skočil do vany, zde si chvíli poležel a vyskočil zase ven. Většinou se nemydlil. Byla to už trochu nuda, každý večer to samé. Ten den jsme si ale celou proceduru zvláště vychutnávaly.

Stály jsme v rohu, na svém místě. Plameny divoce olizovaly plechy, ze kterých jsme byly zhotoveny. Cítily jsme se mocně, mocněji než mráz, který byl venku, mocněji než Michálek, který právě zalézal do vany, aby si tam trochu poležel. Naše chvíle se blížila. Tály byly rozžhavené do ruda.

Na dvoře kňučel pes a nad temnou vesničkou v jižních Čechách se stahovala sněhová mračna. Prasatům v maštalích byla zima a na hnoji nehybně stála osamělá slepice. Celé univerzum se spojilo v napjatém očekávání dramatu, které se právě nevinně počínalo v malé zanedbané koupelně uprostřed stavení pro rodiče a šestnáct dětí. Kdesi ve vedlejší vesnici někdo nastartoval traktor.

V kuchyni mezi tím houf dětí dojedl paštiku. Pan Jirsa postavil prázdnou plechovku od paštiky na stůl, nasadil čepici a šel na dvůr nakrmit králíky. Z koupelny se ozývalo

nevině šplouchání vody. Michálek zůstal ve vaně trochu déle než obvykle.

„Dělej, Michálku, už se chci taky umejt!“

„Jo, už vylejzám...“

Bembina vzala za kliku a laškovnou chůzí se drala do koupelny.

„Jejda, ty jsi nahej, no, copak, chachá...“ Velice ji bavilo dráždit mladšího brášku, který zrovna vylézal z vany a zakrýval se opraným ručníkem. Michálek se červenal a couval před sestrou do kouta. Ano, do toho, kde jsme od nepaměti stály my!

Couval, kapky vody z něj jen kapaly, byl nám čím dál tím blíže a Bembina ho s provokativním úšklebkem pronásledovala. A on se červenal a o nás nevěděl, i když jsme byly už jen kousek od něho a od jeho nahé prdelky. Celé jsme se třásly nadšením, Bembina se třásla ďábelským vzrušením, Michálek se třásl studem, kartáčky na umyvadle se třásly, jak do nich neohrabaně couvající Michálek praštil, a jediný, kdo se v ten moment netřásl, byl pavouk, spuštěný nad námi ze stropu.

Vzdálenost mezi námi a prdelkou Michálka se zmenšila na pár centimetrů. Výslechu ani příčiny nebylo zapotřebí. Když jsme byly rozžhavené do ruda, nebylo co řešit. Patřil nám svět. A Michálka jsme nenáviděly. Chachacháá!

Kdybychom měly srdce, divoce by bušilo a kdybychom měly oči, byly by vyšpuhlené rozčilením. Tmavá víska se třásla mrazem a napětím. Prdelka byla už jen centimetr od našich rozžhavených plechů.

„Auuuuuuuuuuuuu!“ Ozvěna okolních kopců a lesů vrátila zoufalé kvílení třikrát zpátky. Venku začalo sněžit a prasata v maštalích prudce zadupala, osamělá slepice na hnoji se pohnula a pes vzrušeně zaštěkal.

„Do přic. Áááááááá!“ Nadskočil, a pak opět dopadl, málem uklouzl a odhodil ručník a křečovitě svíral pěsti. Byl zcela nahý, ale to mu bylo jedno. Vyběhl z koupelny a křičel a Bembina křičela taky a po chvíli křičel i Pavel a Adam i maminka a jenom tatínek nekřičel, protože zrovna krmil na dvoře králíky a o ničem nevěděl.

Pach škvařené lidské kůže se šířil bytem. Plán „Kamna v koupelně se mstí“ byl naplněn. Zadostiučinění, radost a euforie splývaly s kvílením Michálka, který se snažil posadit, ale nešlo to. A do toho ječela Bembina, která vysvětlovala, že žádnou vinu nenese.

Michálek brečel dlouho. Paní Jirsová ho utěšovala, ale bylo to celkem marné. Ten večer si už sednout nemohl. Nesedl si ani další den, ani za týden, ani celé uhelné prázdniny. Jak to dělal potom ve škole, nevíme. Víme jen, že mu od té doby trochu pobledl obličej a kolem nás procházel s patřičnou úctou.

Ještě mnohokrát jsme rod Jirsů popálily a vždy jsme z toho měly radost. Nehořely bychom, kdyby do nás nepřikládali, a nebyly bychom tu, kdyby nás odnesli do šrotu a koupili místo nás přímotop. Ale oni přikládali a do šrotu nás neodnesly.

Debilové.

Dobře jim tak.

Terezie Korcová

Jak jsme měli ve škole pokleslou pakulturu

Variace na Irenu Douskovou

Včera se stala nemilá věc. To se tak říká, když se člověku něco nepodaří, a říkají to hlavně dospělý a starý lidi a mně se to líbí, protože to zní hodně nóbl, a tak to říkám taky, třeba když mám nějakou potíže, nebo něco pokazím. Jako když Kačenka vařila koprošku a neměla smetanu do omáčky, a tak mi dala pětikorunu, abych ji koupila v tom konzumu, co je hned ve vedlejší ulici. A já jsem si ji dala do levý kapsy, co má v sobě velkou díru, a ta pětikoruna mi venku vypadla a zakutálela se do takový úzký škvíry úplně u kraje chodníku a nešla vůbec vyndat, a tak jsem ji tam musela nechat a pořád tam je. A když kolem ní někdy jdu, tak se ji snažím vyšťourat, ale nikdy to stejně nejde a už je úplně dole a skoro už není vidět.

A právě další nemilá věc se stala včera, ale nestala se mně, ale Kroupovi, to je kluk, s kterým sedím ve škole v lavici. Sedí vedle mě teprve od minulého týdne, protože ho soudružka učitelka přesadila, když při vlastivědě flusal verzatilkou Duškovi za krk rejži. A musel jít do mojí lavice, protože vedle mě bylo jediný volný místo, poněvadž nás holek je ve třídě jedenáct a žádná nechtěla sedět se mnou, protože jsem tlustá.

Že sedím s Kroupou mně ani moc nevadí. Kroupa dělá legrační obličejky a tím rozesměje celou třídu, někdy taky čmárá na lavici a do učebnice. Jednou, když si zapomněl svoji učebnici, tak jsme měli tu moji dohromady. Byl pátek a já jsem nedávala moc pozor, protože jsem musela myslet na to, že hnedka po škole poběžím k divadlu a pojedeme k dědovi a k babičce do Zákopů. A tak jsem se těšila, že jsem byla myšlenkama úplně jinde a nevšimla jsem si, že Kroupa vzal tužku a začal mi do té učebnice čmárat. Tak jsem mu chtěla říct, že je pitomej, ale nejdřív jsem si ten obrázek prohlédla a byl to indián a seděl na takovém malým koni, který koukal jedním okem nahoru a druhým zase dolů, a mně se ten obrázek tolik líbil, že jsem mu nic neřekla a ten obrázek jsem si tam nechala. Jenom se teďka bojím, že by mi ten indián v učebnici mohl zavařit na potíže, kdyby na něj Kačenka přišla.

Kačenka je moje máma, říkám jí Kačenko a tátovi říkám zase Pepo, i když se doopravdy jmenuje Josef, ale všichni mu stejně říkají Pepa. Poslední dobou je Kačenka

mrzutá a lehko se na něco rozzlobí. Ona není žádná zlá, jenom myslím, že má hodně věcí v hlavě. Pepa mi nedávno prozradil, že je to proto, že v divadle, kde oba s Kačenkou hrají, je spiknutí a že to spiknutí se snaží Kačenku z divadla vyhnat, protože řekla Andreje Neračičové, že je kráva a svině. Tak si myslím, že Andrea je určitě Rus anebo komunista, protože Rusové a komunisti jsou svině, ale nesmí se to říkat. Ale Kačenka se jen tak nedá. A já se snažím být hodná a nedělat potíže. Jenomže já mám potíže docela často. I když nechci. Jako včera s tím Kroupovým pitomým nápadem.

Včera o přestávce vytáhl Kroupa z tašky časopis a byl asi odněkud z Ameriky nebo odněkad' odtamtud, protože byl strašně moc barevný a strašně obrázkovej. A na zadní straně byla moc krásná slečna a vyfukovala pusou bublinu ze žvýkačky, jak mě to Kačenka zakazuje a pod tím bylo napsáno Bubble gum. Kroupa ten časopis rozložil na lavici schválně tak, aby ho viděli i Pavelka a Chudík, který sedí hned za námi. A ti si toho taky hned všimli a Kroupa se s tím časopisem začal vytahovat. Všichni kluci se kolem seběhli a taky holky, protože ty se vždycky po klucích opičej, a všichni si ten časopis prohlíželi, Kroupa se pořád hrozně šklebil a vytahoval se, že ho vzal bráchovi a ten že jich má doma spoustu, protože mu je posílá nějaký tátův kamarád.

Vtom ale přišla soudružka učitelka Dušánková a ptala se, co si to prohlížíme. Pak uviděla časopis, vzala ho Kroupovi a na obličejích jí udělaly takový velký červený fleky. Tvářila se velice rozzlobeně, že jsem hned věděla, že je s náma se všema a hlavně s Kroupou ámen. A soudružka učitelka řekla, že ten časopis Kroupovi zabavuje a že tohle se ještě bude muset prošetřit, a pak už zazvonilo a my jsme si šli všichni sednout do lavic. A Kroupa už se nešklebil, vypadal vlastně dost zaraženě a já jsem na to pořád musela myslet a to se právě stala další nemilá věc, že totiž, když mě soudružka učitelka vyvolala, tak jsem nevěděla, na co se mě ptala, a tak mi ještě napsala poznámku do notýsku. A Kroupa se zase už šklebil, ale jenom jednou, protože měl asi nahnáno, že bude mít potíže s tím časopisem.

Pak už naštěstí škola skončila a já jsem šla na výtvarnej kroužek k panu Peckovi do kulturního domu. Šla jsem ale hodně pomalu, protože jsem měla dost času. Bylo zima, foukal vítr a silnice byla plná šedýho a hnědýho sněhu a na chodnících byl sníh taky šedý, kromě těch kousků, kde byl žlutý, protože tam ho počůrali psi. A z okapu jsem si ulomila rampouch a cucala jsem ho, až jsem měla úplně zmrzlou pusou, ale cucala jsem ho dál, protože Kačenka mi nikdy cucat rampouch nedovolí. A tak jsem šla pomalu kolem obchodů a dělala jsem ve sněhu stopy a pak jsem se zas snažila ty stopy maskovat, šlapala jsem do stop, který tu udělali lidi přede mnou, jako to dělají indiáni nebo partyzáni, aby nikdo nepoznal, kolik jich je.

A jak jsem byla celá zabraná do těch stop, nedívala jsem se kolem a najednou jsem narazila do velkého černýho kabátu. A nahoře na tom kabátu byla hlava a ta hlava patřila panu Mikiškovi z divadla. Pana Mikišku moc ráda nemám, protože má úplně černý tlustý obočí a často se zlobí a křičí a to pak to obočí tak nakrčí, že to vypadá, jako by měl obočí jenom jedno a hrozně dlouhý, a vypadá pak jako vrah. A tak jsem se lekla a honem jsem řekla: „Promiňte, pane Mikiška, já jsem vás neviděla.“

A on se na mě koukal zase už s tím jedním obočím a povídá: „Neumíš dávat pozor?“

A tak jsem mu chtěla říct, že jsem to přeci neudělala schválně, jenže on pak ještě najednou řekl: „Ta tvoje máma by si měla taky dávat pozor, nebo to s ní špatně dopadne.“

Ale to bylo teda divný, protože Kačenka tam se mnou přeci vůbec nebyla. A já jsem radši nic neřekla, šla jsem rychle dál a pak jsem se rozběhla a běžela jsem zbytek cesty, protože už jsem šla trochu pozdě, jak mě zdržely ty stopy, a dvakrát jsem upadla.

Pan Pecka se divil, cože jsem tak rozčuchaná, že vypadám jako polskej žid. Tak jsem mu to začala vysvětlovat a pan Pecka se nejdřív smál, když jsem mu vyprávěla o zakrývání stop, ale když jsem mu řekla o panu Mikiškovi, tak se už nesmál, mračil se a řekl, že si z toho nemám nic dělat, že tyhle předposránkové by měli mít na hubu zbrojní pas. To moc nevím, co tím myslel, ale podle mě má pan Pecka pravdu, protože on je umělec a ví spoustu věcí.

Pak jsme už začali sochat a sochání, to já miluju skoro úplně ze všeho nejvíc, ještě víc než dorty a skoro víc než když jedem do Zákopů. Ale do Zákopů jezdím ještě trochu radši, protože tam je dědeček František a toho mám nejradši na světě ještě spolu s Kačenkou a Pepou a Pepíčkem. V ateliéru bylo teplo a voněla tam modelářská hlína a taky to tam vonělo terpentýnem, který pan Pecka používá, když maluje obrazy. Pan Pecka nám udělal čaj a vyprávěl nám, jak jel před pár lety do Bulharska a s kamarádama malířema a jinýma umělcema si jednou večer udělali velkej oheň a jedli opravdického berana pečenýho na tom ohni, pili strašně dobrý bulharský víno, které se jmenuje Medvědí krev, a celou noc si zpívali všechny možný český a moravský písničky. A mně se to jeho povídání moc líbilo, že jsem na chvíli úplně zapoměla na pana Mikišku i na Kroupův časopis, a cestou domů jsem si představovala, jak pan Pecka hraje na kytaru a zpívá třeba „Nešťastný šafářův dvoreček“ nebo „Tmavomodrý džbánku“, a pak oheň hoří už jenom trošku, všichni jsou potichu, koukají se na bulharské hvězdy a je jim dobře.

Jenomže jak jsem přišla domů, na všechno jsem si zase vzpomněla, protože se mě Kačenka rovnou zeptala, co bylo dneska ve škole, a tvářila se tak nějak divně, že jsem hned poznala, že už všechno ví. A tak jsem jí a Pepovi vyprávěla, že se stala Kroupovi nemilá věc a že si teď asi pro Kroupu přijede SNB a nás všechny děti možná zavřou. Kačenka se velice mračila a řekla, že soudružka učitelka to nahlásila soudruhu řediteli a že mají rodiče přijít zítra do školy, že bude proto schůzka rodičovského sdružení. Ale Kačenka povídala, že tam nepůjde, že se na takovou věc může vykašlat a že na tyhle soudružský večírky není zvědavá.

Ale já jsem jí hodně prosila, aby tam šla, protože jsem věděla, že bych z toho pak měla potíže a že by mně pak neměli ještě víc rádi, než mě už stejně nemají. Nakonec se mi podařilo Kačenku přemluvit a pak byla večere.

K večeři byla úplně nejhorší věc. Jmenovalo se to kroupová kaše a podle Kačenky je to hrozně zdravý, ale vypadalo to taky úplně hrozně a divně to smrdělo, asi jako rozvařený ponožky. Byly v tom samý takový malý kousky, který byly jako gumový, nedaly se kousat a lezly pod jazyk. Ale Kačenka vypadala, že je celá rozmrzelá, a já jsem nechtěla, aby poznala, že mi to nechutná, protože to pak vždycky říká, že mám být ráda, že máme hodně co jíst, a co by za to daly děti v Biafře. Já bych to těm dětem teda úplně klidně dala, ale stejně si myslím, že by to nejedly, i když by byly hodně hladový.

Taky jsem se bála, že když Kačenku rozzlobím, tak zítra do školy přece jenom nepůjde a soudružka Dušánková pak bude mít zase na mě řeči, jako když Pepa s Kačenkou nešli na oslavu výročí Vítězného února a soudružka učitelka se mě pak druhý den ve škole ptala, proč tam naši nebyli. A tak jsem radši nic neřekla, dýchala jsem hodně pusou, abych necítila, jak to smrdí, a dala jsem si vždycky do pusy velkou lžící a moc jsem radši nekousala, hned jsem to spolkla a pak jsem to honem zapila. Stejně to ale trvalo dlouho, než jsem to celý snědla, a na konci se mi už hodně chtělo na záchod, jak jsem to pořád musela zapíjet, jenže sníst jsem to musela všechno.

Ale myslím, že jsem udělala dobře, že jsem si vůbec ani trochu nestěžovala, protože po večeři dávali v televizi pořad „Dobry večer s Waldemarem“ a tam zpívala i Miluška Voborníková! A zpívala moc krásně, hodně mých oblíbených písniček, i „Deštivý den“ a „Jen Zavolej“, a protože je Miluška moje úplně nejoblíbenější zpěvačka a Kačenka to ví, tak já jsem měla dovoleno do půl desátý.

Druhý den jsme měli krátké vyučování, měli jsme jenom dějepis, výtvarku, přírodopis a počty a celý den jsem byla napnutá, jak to dopadne, a Kroupa nedělal ani žádný obličej a ani nečmáral do učebnice, jenom jednou nakreslil na lavici žraloka, jak žere nějakýho člověka, ale pak ho zas rychle vygumoval a honem dělal, že dává pozor.

Po škole jsem šla do divadla, a protože se ještě zkoušelo, tak jsem si sedla nahoru na balkón a dívala se. Když skončilo zkoušení, tak šla Kačenka nejdřív do čistírny a pak do školy na tu schůzku, zatímco já a Pepa jsme šli vyzvednout Pepíčka ze školky. Pepíček je můj mladší bráška, je mu pět a nejradši má mamuty a divoký prasata. Šli jsme společně na nákup a Pepa nám koupil každému Kofilu a taky jsme koupili chleba a mlíko a deset deka salámu Junior a pak jsme šli ještě do drogerie a koupili jsme Kačence Iron a leštěnku Diavu, protože ta stará už skoro došla.

Když jsme přijeli domů, Pepa udělal večeři, ale čekali jsme, až přijde Kačenka. Pepíček si zatím hrál na mamuta a já jsem kreslila pana Pecku, jak jí v Bulharsku berana. Pak už konečně Kačenka přišla a já jsem viděla, že je zase už mrzutá. Pepa se ptal, jaký to bylo, ale Kačenka řekla, že se nejdřív najíme, a při večeři nám vyprávěla, že Kroupa dostane ředitelskou důtku a že paní Nováková, co pracuje na národním výboru, chtěla, aby Kroupu vyloučili ze třídy, ale soudruh ředitel rozhodl, že Kroupu nechají, kde je, ale že prý bude socialistická škola nadále bdělá a nenechá třídy zaneřádit pokleslou americkou pakulturou.

Chtěla jsem se Kačenky zeptat, co je to ta pakultura, ale hned po večeři nás s Pepíčkem poslali od stolu a pak se zavřeli v kuchyni a mluvili a taky se hádali. Pepíček si šel hrát a já jsem si sedla k oknu, byla jsem ráda, že nikoho z nás, ani Kroupu, nezavrou, a dívala jsem se dolů na ulici. Venku sněžilo a vypadalo to krásně, úplně jsem cítila, že se blíží Vánoce. Ve všech domech svítily barevné světýlka, byly žluté a oranžové a na nejvyšších budovách svítily červené komunistické hvězdičky.

Markéta Marunová

Tajemství v pracím prášku

Za okny hustě padal sníh, a přestože bylo teprve něco po páté hodině, nebylo vidět na krok. Asi pětatřicetiletý muž ležel rozvalený na pohovce a pozorně pročítal noviny. Manželka, která se v kuchyni namáhala s přípravou cukroví, si semtam povzdechla, protože ji zlobila trouba, a očima neustále pokukovala po roční dceři, která si hrála na podlaze, jelikož každou chvíli hrozilo, že se pustí do zakázaných míst pod stolem. Zato asi šestiletá holčička nejevila o dění kolem sebe velký zájem. Veškerá její pozornost byla totiž upřena na kartonovou krabici asi padesát krát čtyřicet centimetrů, která zcela nenápadně odpočívala v rohu místnosti a jejíž obsah tvořily stohy knih a časopisů. Holčička zvědavě převracela jednu knihu po druhé, zkoumala je ze všech stran a sama pro sebe si slabikovala názvy na jednotlivých obálkách: Škvo – rec - ký, Vá – clav Čer - ný, Pe – rout - ka...

„Tati, jak někdo může mít tak divné jméno?“

„Jméno si člověk nevybírám, holčičko, s tím už se prostě narodíš. On za to nemůže, víš,“ poučoval ji otec, který na chvíli zvedl hlavu od novin a pak se překvapeně zadíval na svoji dceru, která právě pozorně očíhávala hromádku časopisů.

„Proč si k tomu, prosím tě, čucháš?“ chtěl vědět.

„Když ono to strašně smrdí,“ ošklíbla se dcerka, a aby jí tatínek věřil, šla mu časopisy ukázat.

Otec je vzal opatrně do ruky a už podle lehkého oděru, který se kolem nich vznášel, mu bylo vše jasné.

„To je prací prášek,“ pronesl s lehkým úsměvem a pak se zamyslel a nepřítomně se podíval z okna. Není to ještě ani víc jak dva měsíce, ale on to celé měl před očima, jako by se to stalo včera. Sněžilo ten den zrovna tak hustě jako dnes...

Vracel se zrovna s manželkou ze Švédska, kde absolvoval sérii varhanních koncertů a výjezdní povolení mu právě končilo, takže byl na cestě do Čech. Ne že by měl chuť se vracet do země, kde na každé vycestování musel dostávat složitá povolení a kde nebyly často k dostání ani tak běžné věci, jako třeba maso nebo mléko, ale rodina je rodina a on už během cesty myslel na to, jak doma obejmě své dvě malé děti a spatří jejich rozzářené tváře, když zjistí, že nepřijel s prázdnou.

Auto se pomalu kodrcalo po namrzlé silnici. Přestože byl teprve říjen, silně mrzlo a sníh se hustě sypal už několik hodin, takže viditelnost nestála za nic. I tak ale před sebou přes závoj padajících vloček dokázal rozeznat matné světlo - blížili se k české celnici. Když dorazil k závoře, která tu stála jako překážka mezi domovem a svobodnou cizinou, zastavil, vystoupil ze své škodovky a šel čelit podezřívavým pohledům dvou celníků, zabalených až po uši ve svých modrých uniformách.

„Dobrý den,“ pozdravil zdvořile a šmátral přitom vymrzlou rukou po svých dokladech v kapse kabátu.

Odevzdal poctivě výjezdní doložku, pas i celní prohlášení jednomu z celníků a jal se vyhovět druhému, který se chystal k prohlídce vnitřku od auta. Manželka vystoupila rovněž a nevraživě si prohlížela neurvalé jednání obou mužů.

„Proč píšete, chlape, tak malým písmem? To si myslíte, že máme hodiny na to, abychom to tu po vás luštili?“ utrhl se poněkud nervózně celník, prohlížející papír s celním prohlášením, které bylo odshora dolů popsané drobným písmem a obsahovalo obsáhlý seznam všech potřebností i zbytečností, které muž koupil na Západě a které uznal za vhodné poctivě vypsát od a do z.

„Bílé obálky, lepicí páska, kakao, čočka, pomeranče...“ pomáhal celníkovi číst a přitom se dobře bavil.

„No jen abyste nám tu neumřel hladý“, ušklíbl se otráveně celník, který neviděl pomeranče sám, jak je rok dlouhý, a vážně uvažoval o tom, že mu je zabaví jako zboží nevhodné k přepravě. Přerušil ho ale jeho společník odněkud zevnitř auta.

„Můžete nám laskavě vysvětlit, co převážíte v tomhleto balíku?“, ptal se podezřívavě a pozorně přitom očima prohledával obrovský balík, který trůnil na zadním sedadle auta.

„To jsou plínky,“ odpověděl zcela nevinně muž a hodil na celníka naivní pohled.

„Plínky?“ vytřeštil oči celník a zcela nevědomky slovo zopakoval, jako by ho slyšel poprvé a nemohl věřit vlastním uším.

„Já mám doma děti, víte...“, ale víc už muž nestihl a jenom pasivně sledoval celníka, jak se dobývá dovnitř balíku, vytahuje jednu plínku po druhé a na tváři má ten nejkyselejší výraz, jaký je k vidění.

„Já jsem vám říkal, že to jsou plínky.“

„Nebud'te drzej. Ještě ukažte kufr.“

Celník hrubě otevřel zadní úložní prostor auta a jal se přehrabovat v hromadě pečlivě naskládaných věcí. Zkušenýma rukama prozkoumával jeden předmět za druhým, pídě se po něčem, u čeho by mohl vítězně prohlásit: „To jsem čekal.“ Zatím ale stále nic. Až pak se zastavil u dvou podivných krabic tvaru válce.

„Co to tu máte?“

Muž se napřímil. „To je prací prášek,“ pronesl vyrovnaným hlasem.

V ženě hrklo. Pomyslela na sypkou směs pracího prášku a tam, kousek pod povrchem, na balíček kryjící pár výtisků Svědectví, který převzali od známého faráře ve Švýcarsku a jež se podařilo provézt zavrtaný v pracím prášku až do této stanice. Polilo ji horko a vyhledala očima svého muže, kterému teď konečně došlo, co hrozí.

Celník hmátl po jednom ze dvou pracích prášků a krabici otevřel, aby zkontroloval obsah. V muži pracoval mozek na plné obrátky. Přece není možné, aby teď kvůli jedné pitomé celní kontrole a kvůli pár nalezeným výtiskům zakázané literatury přišel o práci a o veškeré vyhlídky, které mu zájezdy do ciziny přinášejí. Blbý prací prášek. Nasadil starostlivý výraz.

„Pane celníku, vy jste takový inteligentní muž a ve všem se vyznáte, potřebovali bychom poradit. Celou cestu nás zlobí motor a víte, já, muzikant, na to nemám vzdělání, ale říkal jsem si, že vaše všestranné znalosti by se tu mohly uplatnit...“

„Ale ovšem,“ nafoukl se celník, odhodil prací prášek zpátky do auta, zamnul si polichoceně ruce a přešel důležitě k motoru. Pár minut se do ticha ozývalo jen šramocenění a sem tam nějaká nadávka.

„To by zvládl každý...“ ozvalo se pak a zpoza auta vykoukla hlava s pohrdavým výrazem.

„Já věděl, že to dokážete. Co bychom si bez vás byli počali,“ blahořečil mu muž a jenom se modlil, aby už vše skončilo.

„Tak jed'te,“ pronesl vskutku celník s velkomyslným mávnutím ruky a za pár minut už se auto šinulo na české straně pěkně směr Praha. V korbě se natřásaly mezi pomeranči a čočkou také dva prací prášky s tajemným obsahem...

Otec se probral ze zamyšlení, přičichl znovu ke knihám a potom spokojeně vydechl. Rozvalil se opět na pohovce, vzal do ruky noviny a šel přemýšlet o něčem příjemnějším, než jsou nafoukaní celníci a pašovaná literatura.

Iveta Moulíková

Co máš v tom batohu?

Byla ještě hluboká tma, když jsem za sebou zavíral dveře svého domu. Osmnáctý únor, čtyři hodiny ráno, venku osm pod nulou. Pouliční lampy nesvítí, ale na cestu je vidět dobře. Vždycky jsem měl rád ty světlé zimní noci plné sněhu a pomalu padajících vloček, které člověku alespoň na chvíli zdánlivě vyženou z hlavy ty ponuré myšlenky a obavy, a nahradí je klidem a pokojem. Dnešní noc mě ale klidem a pokojem nenaplnuje vůbec. Naopak. Bojím se, že stopy, které zanechám v čerstvě napadaném sněhu, mohou prozradit mou cestu a mé plány někomu nežádoucímu.

Brzy za sebou nechávám poslední domy a ubírám se dále po cestě k lesu. Batoh na zádech mě začíná víc a více tížit. Ještě aby ne, vždyť je v něm tolik knih, dopisů a

papírů. A právě ty jsou příčinou mého strachu, mých obav a nejistot. Kdyby to tak zjistili! Kdyby přišli na to, že s přáteli po večerech ve sklepech či na půdách tajně přepisujeme a vydáváme zakázaná díla! Kdyby si přečetli některý z těch dopisů, které množíme a šíříme dál mezi podobně smýšlející lidi! Všichni bychom šli sedět...

„*Honzo, musíš si dávat strašnej pozor,*“ kladl mi včera večer na srdce Karel Malý, který je naší uznávanou hlavou, „*pořád tu slídí. Myslím, že začínají něco tušit. Opravdu do toho chceš jít?*“ „*Chci,*“ odpověděl jsem rozhodně, ale v sobě jsem pocítil nejistotu. Před týdnem jsem totiž v novinách četl o chycení a zatčení člověka, který dělal to samé jako my. Tajně šířil zakázanou literaturu. Dostal pět let. „*Myslím,*“ pokračoval Karel, „*že nejlepší bude, když půjdeš hodně brzo ráno. To by ještě slídit nemuseli. U kapličky za Tisovem pak bude čekat Tomáš Hála, kterému všechno předáš, a on to rozšíří dál.*“ „*Rozkaz, pane šéfe! A kdyby mě chytli, tak se těším na viděnou ve vězení!*“ Snažil jsem se tvářit uvolněně a sebejistě, ale myslím, že Karel poznal, jaký strach skutečně mám. Soucitně, ale povzbudivě se usmál a popřál mi hodně štěstí.

Nikdy před tím jsem si neuvědomil, co všechno člověku přijde podezřelé, pokud vnitřně očekává nějaké nebezpečí či pocítuje nějakou hrozbu, která na něj číhá. Až teď na cestě jsem poznal, jak naše mysl blouzní, pokud se něčeho bojí. Keře a stromky vypadají jako lidé, kteří mě sledují. Klusot srny interpretuji jako zvuk, který vydávají nohy běžícího člověka, jenž mě chce chytit. Lekám se vlastního stínu, který vrhám, když zpoza mraků vykoukne měsíc. Větve statných smrků se na mě vztahují jako ruce někoho, kdo mě chce lapit. Pořád mám představy, že za mnou někdo jde. Snad každé tři vteřiny se ohlídím. Nikde nikdo. Jen já a můj strach.

Snažím se myslet na něco radostného, abych rozptýlil ty černé myšlenky, které na mě útočí ze všech stran. Představuji si, jak hrdě zazvoním u Karlových dveří a oznámím mu, že jsem svůj úkol splnil. A on se jen usměje a řekne: „*Dobrý.*“ A to mně bude stačit. To jedno slovo, ve kterém se skrývá uznání, pochvala, hrdost i radost. Jedno slovo, které má takovou sílu. A pak přijdu domů, dám si nohy na stůl a načnu si pivo. A budu se smát tomu, jak jsem si před pár hodinami mohl plést stromy s lidmi...

Všechna tato optimistická očekávání jsou najednou pohřbena tím světlem. Lekám se, ale pak se snažím uklidnit a zasmát se tomu, že už si i svit měsíce mezi mraky vykládám jako světla vzdáleného auta. Pak se ke světlu ale postupně přidává i zvuk. Zvuk, který jasně poznávám. Už nepochybuji. Je to motor auta, které jede po cestě, po které jdu i já.

Ta minuta, která uběhla od okamžiku, kdy jsem si uvědomil, že za mnou jede auto, až do okamžiku, kdy ono auto vedle mě zastavilo, my připadla jako celá věčnost. V té minutě jsem si vzpomněl na všechny své známé a příbuzné, kteří teď nespí, myslí na mě a přejí mé cestě úspěch. V té minutě jsem si stihl představit, jak z auta vystoupí dva četníci v uniformě a spustí: „*Soudruhu, kam jdeš a co máš v tom batohu, hm? Teď půjdeš hezky s námi.*“ Vymaloval jsem si v mysli, jak mě pak naloží do auta a odvezou do města na tu jejich pověstnou stanici, jak bude vypadat moje cela a jak se beze mě uživí moje žena se třemi malými dětmi... Pár sekund před zastavením auta mě však

přepadla spásná myšlenka, že můžu četníkům namluvit, že jsem třeba turista nebo bezdomovec, který nemá kde spát a proto chodí s batohem na zádech v půl páté v noci po lesích...

Auto zastavuje. Zřetelně rozeznávám jeho typické barvy i ta dvě obávaná písmena. VB. Přední dveře se otevírají. Vystupují dva četníci v uniformách. První mladý, vysoký, přísně vypadající. Druhý menší, starší, obtloustlejší, ale stejně budící nepříjemný dojem. Postaví se proti mně.

Tak je můj osud přece jen zpečetěn, napadá mě. Těmhle pánům nemá cenu nic namlouvat, ti mi neuvěří, když začnu vykládat, že jsem turista...

„*Soudruhu*,“ spustí mladý, „*jsi zdejší?*“

Krve by se ve mně nedořezal. Po čele mi stékají krůpěje potu.

„*Ano, jsem.*“ Vymlouvání a hraní si na turistu raději zanechávám.

„*Soudruhu*,“ přebírá slovo starý, „*pověz nám tedy, jedeme tudy správně do Hvožd'an? Už tu dlouho bloudíme...*“

Chvíli mi trvalo, než jsem se vzpamatoval a než mi došlo, že jim nejde o to, aby mě zatkli. Ukázal jsem jim, že se musí vrátit a na nejbližší křižovatce se dát vpravo. Slušně poděkovali, nasedli do auta a jako poděkování na mě zatroubili.

Emoce byly moc silné. Usedl jsem na pařez, batoh položil před sebe a celou situaci jsem si v mysli přehrával stále znovu a znovu. Nemohl jsem uvěřit tomu, že jsem z tohoto setkání tak snadno vyvázl. Uvědomil jsem si, že naděje skutečně umírá poslední, a že ať je doba jakákoli a ať se zdá situace jakkoli bezvýchodná, neměli bychom přestat věřit na zázraky.

Kateřina Nováková

Sekaná

Hodiny nad postelí začaly hlasitě odbíjet šestou, když Josef procital ze svého bezesného spánku. Téměř celou noc probděl a usnul až k ránu. Neochotně ze sebe sundal tlustou peřinu a posadil se, aby si protřel oči. Vedle něj se zabalená do peřin choulila tiše oddychující Zuzana. Bylo mu špatně. Věděl, že ho dnes čeká důležitý den. Den, kterého se celé vánoční svátky obával, a tak si je ani pořádně neužil. Byl leden 1969, a když Josef vycházel z domu, bylo ještě šero a na ulici se válela nepříjemná šedivá mlha. Byl nervózní, neboť se bál, aby nepřišel pozdě. Proto už za rohem svého domu přidal do kroku, aby dohnal přijíždějící tramvaj. Přestože bylo brzy ráno, tramvaj již byla velmi plná. Musel se tedy vtisknout mezi dva muže, z nichž jeden vypadal dosti neupraveně,

svíral v ruce červené krabicové víno a mumlal si do svých špinavých vousů něco o komunistech. Na páté stanici Josef vystoupil. Pěšky to bylo ke kanceláři Karla Malého už jen kousek, tuto cestu Josef důvěrně znal. Poté, co došel ke dveřím oné budovy, musel se zhluboka nadechnout, aby sebral síly vzít za kliku.

Tuto potřebu už neměl poté, co po nejdelší hodině svého života bral za kliku z druhé strany. Naopak, chtěl se odtamtud dostat co nejrychleji. Ranní pocit nevolnosti se několikrát umocnil. Slova „Dobrý den, soudruhu“ mu naháněla po celém těle husí kůži. Uvnitř něj se začal odehrávat tolik obávaný boj dvou stejně silných pocitů. Teď si už i dokázal přiznat, že si jedna jeho část přála, aby tu práci nedostal. Aby to měl jednodušší. Celý svůj život pilně studoval, dokonce si kvůli své budoucí kariéře i kolikrát upíral tolik přitažlivý společenský život. O takovéto práci před okupací snil. Myšlenka pracovat pro *ně* se mu ale hnusila. A to nejen kvůli Zuzaně. Když si vzpomněl na to, jak celé své dětství prochodil s otcem po Praze a za každého počasí se téměř každý den zastavovali u některé z nádherných pražských budov, které otec navrhl, bylo mu do breku. Dodnes si pamatoval na onen den v první třídě, když se jich paní učitelka ptala, čím by chtěli v budoucnosti být. Bylo to pár dnů poté, co mu otec zemřel. Tehdy důležitě odpověděl: „Chtěl bych být architektem jako můj táta.“ Vzpomínal si, že se ho potom o přestávce chodili spolužáci ptát, co to vlastně ten architekt je a on jim to s nadšením vysvětloval. Přestože venku silně mrzlo a všichni kolemjdoucí byli zabalení do svých šál a kabátů až po uši, sedl si Josef na promrzlou lavičku v parku. Nadšení pro onu profesi ho neopustilo dodnes. Ba naopak, vzrušení, že by konečně mohl zrealizovat svůj sen, mu přímo proudilo v žilách. Když si však vzpomněl na ty nešťastné okolnosti, kterých byl obětí, píchlo ho u srdce.

V parku seděl do té doby, než přestal mrazem cítit prsty u nohou a rukou. Nechtělo se mu zpět k ní, věděl, že bude naštvaná, a také věděl, že na to má právo. Musel se ale vrátit. Pomalu se zvedl a vydal se nejbližší cestou na tramvaj. Nepřítomným pohledem si prohlížel cestující kolem sebe a přemýšlel, jak by se asi rozhodl každý z nich. U některých měl jasno. Když dojel domů, Zuzana byla netrpělivá. Seděla u stolu a před sebou měla dvě porce sekané. S výrazem očekávání se podívala na zmrzlého Josefa. Od samého začátku byla silně proti tomu, aby se vůbec pokoušel o místo usilovat, nechápala, jak to, že zatímco jedni páchají sebevraždu pro svou vlast a čest, druzí pro *ně* chtějí dobrovolně pracovat. Přesto se v ní vzbudil soucit s milovanou osobou, která si tak tvrdohlavě jde za svým snem. Vstala a objala Josefa, neboť cítila jeho rozpaky a provinění. To ho trochu uklidnilo a tak usedl ke stolu a zapíchl vidličku do studené sekané. „Počkej, já ti to ohřeju“ ozvalo se mu za zády. Josef vyndal vidličku z talíře a položil ji na stůl. Pak už se neudržel. „Proč tady musí ksakru řídit i to, co nikdy nebylo jejich? Copak nestačí, že nám ty smradi vzali svobodu? Proč nemůžu dělat to, po čem celý život toužím, bez toho aniž bych musel vstoupit do té jejich debilní propagandistické strany?“ Bouchal pěstí do stolu. Zuzana před něj položila teplou sekanou. „Jez,“ poručila mu, „musíš mít určitě hlad.“ Josef zvedl ze stolu vidličku a pomalu začal rozvrátávat maso na talíři. „A nešťourej se v tom, vystydne ti to.“

Pár dnů se s ním téměř nedalo mluvit. O Zuzaniných naléhavých prosbách o emigraci nechtěl slyšet. Seděl doma u stolu u otevřeného alba a tupě zíral do zdi. Před ním byly poskládané fotky jeho otce a budov, které navrhl, výstřižky z novinových článků, které psali o jeho úspěšné kariéře. Po chvíli mu zrak utkvěl na jedné fotce, kde byl vyfocen s otcem. Byl k ní i rozhovor. „Nejvíce ze všeho bych si přál, aby se i můj syn stal úspěšným architektem.“ Josefem najednou prudce projela zvláštní směsice pocitů. Na chvíli se ho zmocnila silná touha práci vzít. Zvedl se a cítil, jak se ho zmocňuje pocit hrdosti a důležitosti. „Musím to udělat aspoň pro něj.“ pomyslel si přesvědčivě. „V tom mě přece nějaký komunistický hovada nemůžou zastavit. Nemůžou mi vzít můj sen a jeho naděje, to by přece byla potupa.“ šeptal si tiše a fanaticky pro sebe. Když se Zuzana vrátila z práce, našla ho u skříně, jak si prohlíží její obsah. „Co děláš?“ ptala se zmateně. Josef si vyndal jednu nažehlenou bílou košili a začal si jí prohlížet. „Rozhodl jsem se.“

Po víkendu naplněném hádkami, řevem a Zuzaniným brekem, bylo jasné pondělní ráno pro Josefa vysvobozením. Vstal, oblékl se do své vybrané bílé košile a černých kalhot a vydal se na tramvaj. Najednou z něho veškeré pochybnosti vyprchaly a on se cítil sebejistý a odhodlaný. Měl Zuzaniných hysterických scén plné zuby. Tolikrát jí slíbil, že bude jen vykonávat svojí práci a žádných komunistických akcí se účastnit nebude. Byla tak sobecká. On si přece jen jde za svým snem.

Onoho odpoledne opouštěl budovu – bývalou kancelář svého otce - s úsměvem na tváři, který na něm nebylo vidět už dlouho. Byl naprosto spokojený, plán, který mu sestavili na nadcházející rok, byl přesně tou prací, o které vždycky snil. Na cestě domů, se rozhodl Zuzaně koupit květiny. Nechtěl se už hádat. Jelikož byla Zuzana z hádek také unavená, ten večer jeho omluvu přijala. Josef byl poprvé za dlouhou dobu šťastný.

Po pár měsících se ale všechno změnilo. Oslava prvního máje byla pro Zuzanu ta poslední kapka. Jak jen mohla být tak naivní a věřit mu, že se nestane jedním z nich? Vždyť jako psycholožka moc dobře věděla, jaký má skupina na jedince vliv. Byla na něj naštvaná, ale zároveň jí ho bylo líto, a přestože ho stále milovala, nedokázala to již dále snášet. Josef se opravdu změnil. I když se to doma snažil skrývat, práce ho naplňovala, bavila a navíc si v kolektivu našel i přátele a se Zuzanou trávil méně času. Právě jeho noví přátelé byli ten důvod, proč se Josef po půl roce své práce začal účastnit komunistických akcí. Zezačátku si myslel, že má vše pod svou kontrolou a že i když se mu v práci líbí, jeho osobní život to nijak neovlivňuje. V tom se však jeho a Zuzanin názor lišil. Poté, co se po oslavách prvního máje vrátil domů nad ránem opilý, stály už Zuzaniny kufry v předsíni. Teprve tehdy mu začalo pomalu docházet, jak je zaslepený. „Zuzano!“ zvolal do temného bytu. Nikdo se však neozval, dveře od ložnice byly zamčené, a tak vysílený celodenním pochodováním v průvodu a značným množstvím alkoholu v krvi padl mezi kufry na podlahu a usnul.

Když se ráno probudil, rozespale mžoural do denního světla. Poněkud dlouho mu trvalo, než si uvědomil, proč leží na zemi. V tu chvíli mu poprvé naplno došlo, že se z něj místo úspěšného architekta pomalu stává troska. Další komunistická troska, co se na

bezvýznamném svátku, jako je první máj, zřeže natolik, že si další den nic nepamatuje. Stával se jedním z *nich*. Vždyť už se hnusí i své milované osobě. Vyměnil ji za práci u *nich*. Zvedl se mu žaludek a motala se mu hlava. Odšoural se na záchod a začal zvracet. Kromě alkoholu zvracel především sám ze sebe.

Za okny padalo listí z usychajících stromů. Byl listopad a Josef seděl ve své kanceláři. Jeho kolega mu zaklepal na dveře a vstoupil. „Dobrý den, soudruhu,“ pozdravil Josef téměř samozřejmě. V tu chvíli se však náhle zarazil. Přestože tu už pracoval přes deset měsíců, nikdy předtím toto spojení nepoužil. Na zádech mu najednou naskákala stejná husí kůže, jako tenkrát, když ho ředitel pozdravil při prvním pracovním pohovoru. Udělalo se mu mdlo. Ten večer, když pracoval přesčas a zůstal v kanceláři sám, měl pocit, že za oknem vidí stát Zuzanu. Zvedl se ze židle a rychle vyběhl ven. Když přišel na ono místo, viděl však pouze starý zchátralý strom, který vrhal stíny z pouliční lampy na protější chodník. Opřel se na chvíli o zeď své budovy a hlasitě se nadechl studeného podzimního vzduchu. „Vždyť emigrovala, ty blázne,“ zašeptal si tiše pro sebe a začal pomalu vypouštět vzduch z plic. Když přišel domů, měl hlad. Otevřel lednici a pohled mu utkvěl na starém kousku sekané. Dal si ji na talíř a posadil se ke stolu. Byla studená. Ten večer se mu špatně usínalo.

Markéta Pelantová

Čajový dýchánek

Je mrazivo. Příroda jako by si nevšimla, že už by mělo být jaro a teplo. Ptáci přesto na stromech v očekávání zpívají, jako by nevěděli, co se pod nimi ve světě lidí děje. Nebe je bez mráčku, křišťálově jasné.

Dneska mě do školy doprovodila jenom maminka. Zase se včera s tatínkem pohádali a maminka pak brečela. Do školy jsem přišla včas a sedla si na svoje místo ve druhé řadě u okna. S Maruškou tam sedíme od první třídy a tohle místo se nám povedlo ubránit před ostatními. Všude na stěnách visí obrázky, které jsme malovali, jen nad katedrou visí fotografie soudruha Husáka. Nelíbí se mi jeho brýle, vypadá v nich jako náš soused. Nad dveřmi máme krásné hodiny. Ale úplně nejlepší na naší třídě je kout vzadu u topení, kam si o přestávkách chodím číst.

První hodinu jsme měli matiku se souškou Vycpálkovou, ale kdybych o ní doma mluvila jako o soušce, maminka by mi dala pohlavek, protože se má říkat soudružka učitelka, ale to je moc dlouhé. Je hrozná – souška, ne maminka. Furt na nás křičí, že jsme neposlušní, a mlátí nás rákoskou, když uděláme při zkoušení chybu. Mě asi nemá ráda, protože mi vynadala, že prý si o hodině povídám s Eliškou a vyrušuju, ale to není pravda, to byla Tereza, ne já, ale té vždycky všechno projde.

Byla to příšerná hodina. Byla jsem zkoušená a Vycpálková tvrdila, že nic neumím, a zase mě praštila rákoskou. Navíc nám oznámila, že ji budeme mít i další hodinu, protože soudružka učitelka Běhálková je nemocná. A zrovna to je moje nejoblíbenější učitelka, učí český jazyk. Je to pech. Teď je zrovna přestávka a jdeme s Maruškou na záchod.

Lenko, jsou tu zase.

Kdo?

Ti cizí lidé, co tu byli i v pondělí.

Kde?

U ředitelny. Koukni se!

Má pravdu. Se soudruhem ředitelem si povídají dva pánové a jedna mile vypadající paní, které ale neznáme. Paní má na sobě sukni a halenku, oba pánové mají dlouhé, světle hnědé kabáty a šedé klobouky s širokou krepou.

Co myslíš, že tu chtějí?

Nevím, a proto krčím rameny. Je to záhada.

Vracíme se ze záchoda a já zalézám do svého čtecího koutku. Hodina začíná až za pět minut. Čtu si Putování za švestkovou vůní od Ludvíka Aškenazyho, moji nejoblíbenější knížku, kterou jsem dostala před dvěma měsíci k narozeninám. Mám tuhle knížku strašně ráda, protože se mi líbí hlavní hrdina – trpaslík Pitryšek. Už ale zvoní a já spěchám do lavice.

Do třídy vchází souška Vycpálková a my se stavíme do pozoru. Nejde ale sama. Vyměníme si s Maruškou pohled – je za ní i ta cizí paní.

Je tu Lenka Procházková?

To se ptá ta sympatická paní. Chvíli mi nedochází, že mluví o mně, ale Maruška mě šťouchá do žeber.

Tady, prosím!

Mohly bychom si na chvíli promluvit?

Asi mi přes tvář přeběhl vyděšený výraz, protože hned pokračuje.

Neboj, o nic nejde, nic jsi neprovedla. Jen si s tebou chci popovídat.

Vstávám ze židle a jdu za ní. Celá třída mě provází zvědavým pohledem. Bartůněk ve třetí lavice šeptá na celou třídu: Co jí asi chce?

Vycházím spolu s tou paní ze třídy a následuju ji do malé místnosti vedle ředitelny. Ještě nikdy jsem tu nebyla. Místnost připomíná nějaký obývací pokoj. Je vymalovaná meruňkovou barvou, na oknech jsou světle modré záclony, uvnitř stojí stůl s čajem a sušenkami a u něj dva ušáky a pohodlná pohovka. Na zemi leží koberec se vzorci květin. Zálibně si ho prohlížím. Ta paní ukazuje na pohovku.

Posad' se a nabídni si sušenku.

Děkuji.

Chvilé ticha. Slyším tikot hodin, které visí přímo nad dveřmi – proto jsem si jich hned nevšimla. Paní se posadila do ušáku naproti mně a nalila si čaj.

Proč jste mě zavolala?

Chci si s tebou popovídat.

O čem?

O čem chceš... Copak to čteš?

Sleduji její pohled – kouká se na knížku, kterou jsem si s sebou bezděčně vzala ze třídy. Ukazují jí tedy titul a odpovídám.

Putování za švestkovou vůní.

O čem to je?

O trpaslíkovi Pitryškovi, který se snaží zachránit princeznu Pipinu.

Můžu se podívat?

Podávám jí knížku. Důkladně si ji prohlíží, chvíli listuje a vrací mi ji.

Od koho jsi ji dostala?

Od tatínka. Dal mi ji k narozeninám.

To je od něj hezké. Máš tedy ráda pohádky?

Ano, prosím.

Jaké další třeba?

Všechny. Ale třeba pohádky z knížky Za pohádkou kolem světa od pana Kocourka jsou skvělé. Tatínek mi je vždycky čte před spaním. Znáte je?

Ne, bohužel ne. Rodiče mi čítávali jiné příběhy. Copak vlastně dělá tatínek?

Pracuje ve fabrice.

A maminka?

Ta je doma.

Musíš je mít moc ráda.

Ano, mám je ráda. Nejradši je mám, když si večer sedneme společně na gauč a vyprávíme si příběhy. To děláme vždycky – pokud se tedy maminka s tatínkem nepohádají.

Tvoji rodiče se hádají?

Občas.

Kvůli čemu?

Někdy tatínek přijde pozdě domů od strýčka Pepy. Maminka není moc ráda, když tam chodí – prý by za ním tatínek chodit neměl. A nerada o něm mluví přede mnou. Ale nevím proč.

A jak pak se strýček Pepa jmenuje dál?

Rendl. Josef Rendl.

Rozhovor pokračuje, ta paní je na mě moc milá. Vůbec jí nevádí, že jsem skoro celý talířek sušenek snědla sama. Vypráví mi, jak byla s manželem na dovolené v Jugoslávii, že je to tam moc hezké. Ukazuje mi fotky moře. Moc hezky se mi s ní povídá, ale už zvoní a já musím na další hodinu.

Děkuji, Lenko, za hezký rozhovor. Teď už zase musíš zpátky, myslím, že teď máte přírodopis.

Ano. Děkuju za čaj a za sušenky, jste moc hodná.

Usmívá se na mě, já se zvedám a odcházím. Ve dveřích se ještě otáčím a mávám jí na rozloučenou. Pak už běžím do třídy, abych honem stihla Marušce vyprávět, co se mi to přihodilo. Povídáme si o tom i při obědě, ale pak už nás vyzvedávají maminky a musíme domů. Doma pak všechny zážitky ze dne vyprávím rodičům, ale když se ve vyprávění dostanu ke strýčkovi, oba se zatváří vyděšeně, hlavně tatínek, tak radši rychle domluví a nechávám toho. Večeři jíme v tichosti. Večer pak spolu zase všichni sedíme na gauči, rodiče se stihli zatím usmířit. To mám na nich nejradši, když se na sebe zlobí, není to na dlouho. Oba jsou ale dnes nějak ustaraní. Proto honem vytahuji knížku a začínám číst o tom, jak se Pitryšek musel od Pipiny odloučit, a jak se pak po nějaké době šťastně shledali.

Nebe je bez mráčku, křišťálově jasné. Dneska mě do školy doprovodila jenom maminka. Tatínek se včera nevrátil z práce. A já nějak cítím, že ani dnes domů nepřijde, ani pozítí. Ptáci přesto na stromech v očekávání zpívají, jako by nevěděli, co se pod

nimi ve světě lidí děje. Na tváři se mi osamocená slza proměnila v led. Příroda jako by si nevšimla, že už by mělo být jaro a teplo. Je mrazivo.

Václav Santolík

Výslech

„Pojďte dál, soudruhu Komárku, posad'te se,“ řekl pan Hinterbacher přívětivým hlasem nesměle vcházejícímu panu Komárkovi, ukazuje přitom na moderní černé křeslo. Pan Komárek za sebou zavřel dveře a nesměle se posadil do křesla, jak mu pan Hinterbacher poručil. Postarší pán s protáhlým obličejem stál vedle velikého kancelářského stolu, za nímž seděl v pohodlném otáčecím křesle další pán. Místnost byla docela malá, ale její strohost přidávala na pocitu prostornosti. Na zdech nebyly žádné obrazy, zem byla potažena tmavě šedým kobercem. V koutě napravo od dveří byla velká dřevěná rokoková skříň. Nalevo od dveří stál věšák na kabáty. Na zdi za stolem visely hodiny. Na stole stála lampička, pár nějakých obrázků a fotek a hromady papírů, za kterými se schovával asi padesátiletý muž, s širokými tvářemi a černými vlasy. V místnosti bylo šero, protože světlo do ní prokluzovalo jen jediným malým oknem vedle skříně.

„Jistě víte, proč tu jste,“ pokračoval pan Hinterbacher, z jehož výrazu v mžiku zmizel úsměv a objevil se výraz vážný, přísný. „Nebudeme to zbytečně prodlužovat, můj čas je vzácný a věřím, že váš také.“ Vrátil se za stůl, prudce se otočil, opřel se oběma rukama o stůl a zvýšeným hlasem řekl: „Proč jste to udělal? Socialistický stát se stará o dělníky s mateřskou péčí, jako dělník byste to měl nejlépe vědět, a vy zatím...“ Chvilí se odmlčel, vzal do ruky dva popsané papíry. Vypadalo to, že má na krajičku, ale pak se zamračil, očima se zabodl do pana Komárka strnule sedícího v křesle a melancholicky vyhadzuje papíry do vzduchu prohlásil: „Vy zatím píšete takové nesmysly!“

Pan Komárek se trochu uvolnil. Právě mu došlo, proč tu je. V minulém výtisku dělnických novin v kladenských dolech vyšel jeho článek varující před mocí komunismu. Nešlo o nic velkého, vlastně vychvaloval socialistické zřízení státu, jen několikrát mezi řádky upozorňoval na možné nebezpečí zneužití moci, která kontroluje úplně všechno. Taky pochopil, že teď zřejmě nastala chvíle určená pro jeho krátkou obhajobu.

„Pane, to musí bejt nějaký nedorozumění,“ začal s poněkud křečovitým úsměvem. „Vy ste mě asi špatně pochopil. To nebylo mejněno nějako proti socialistickému státu. A už vůbec ne proti našej vládě. Dyť já vim, že pro nás páni ministři dělaj první a poslední. Vy asi myslíte ty narážky o tom zneužívání, že jo? To musíte chápat dobře. Co dyby nákej trouba, co si myslí, že může všechno, přišel do vlády? Co potom? Dyť on by moh úplně všechno. No jako Hitler. Právě na něho sem myslel, dyž sem to psal. Ono, já jenom nechci, aby se nám socializmus špatně vyvinul, víte? Ono to trochu svádí k

takovým myšlenkám.“ Usmál se a pohodlně se zabořil do křesla. Byl se svou skromnou obhajobou spokojen. Nyní ho snad pustí s výhrůzkou, že už nesmí takové narážky dělat, a tak dále. Koukal na vysokého pána s prošeďivělými vlasy a vysokým čelem, stojícího za stolem.

„Tak vy si myslíte, že socialistický systém je tak nedůsledný, že se do vlády může dostat kdejaký trouba?“ Panu Komárkovi zmizel úsměv ze rtů. „Vy šíříte mezi dělnický lid pomluvy, že představitelé komunistické strany a československého státu zneužívají své moci? A srovnáváte je i s Hitlerem?! Soudruhu Komárku, za takové pomluvy vám hrozí několikaleté vězení! Neřeknu, kdyby to byla pravda... To jsou západní kapitalistické návyky! Každý si šíří lži podle libosti! Ale tady to tak nebude! My jsme socialistický stát, my dohlížíme na řád mezi svými občany!“ Na chvíli zavládlo v místnosti napjaté ticho. „Víte, že já mám dělníky rád,“ pokračoval pan Hinterbacher smířlivým tónem. „Co by to bylo za spravedlnost, kdybychom vám nenabídli možnost nápravy. Zde je dokument, který říká, že vše, co jste doposud napsal a publikoval, odsuzujete jako špatné. Zde je další dokument, který říká, že vstupujete do strany. Nechci nic než dva podpisy. Nic víc.“ Pan Hinterbacher položil na stůl před pana Komárka dva papíry a s vyzývavým úsměvem mu podával pero.

„Ale soudruzi, to já nemůžu, kuli ženě,“ vykrucoval se pan Komárek. „Co by tomu řekla, dybch se vrátil domu jako bolševik? To by jí asi trefilo.“ Nahlas se zasmál této představě, ale pohled pana Hinterbachera ho zase zchladil.

„Takže vy nám to nepodepíšete.“

„No já se vám moc omlouvám, to nejde.“

„Soudruhu Komárku, my máme prostředky,“ začal pan Hintrbacher opět přívětivým hlasem. „Vy to nemusíte podepsat teďka. Můžete to podepsat také za deset let, až vás pustíme z kriminálu!“ Během poslední věty se hlasitost projevu pana Hinterbachera zvýšila natolik, že pan Komárek leknutím zapadl do křesla ještě více. Nevěděl, co má dělat. Nemůže to podepsat, celá rodina by ho za to odsoudila. Ale tenhle vysoký pán s protáhlým vrásčitým obličejem na něj řve, že ho zavře do kriminálu.

„Nejde to pánové, opravdu ne. Je mi to hrozně líto, ani nevíte, jak rád bych vám to podepsal.“ Odmlčel se. Nevěděl, jak dál pokračovat, aby je přesvědčil. „To neznáte moji starou...“ Napadla ho spásná myšlenka, kterou ale přerušil pan Bohles. Už nějakou dobu se jeho čelo svažovalo, obličej rudl a pěsti svíraly. Nyní s ohlušující ranou do stolu vyskočil z křesla, opřel se o stůl, hluboce se nad něj naklonil, aby byl obličejem co nejbližší panu Komárkovi, a hromovým hlasem zařval:

„Vaše stará je mi upřímně u prdele! My máme prostředky, soudruhu. My máme prostředky! My vás můžeme zavřít do kriminálu. Na pět, na deset, třeba na sto padesát let! Vy si myslíte, že se vykecáte, ale nevykecáte! Takových jako vy mám už plný zuby! Dělník, a přesto kapitalista! To snad není možný!“

Nastalo opět ticho. Nekonečná chvíle ticha, kterou se každý bál narušit. Nakonec se toho ujal pan Hinterbacher: „Vidíte, soudruhu Komárku. Já jsem vás toho chtěl ušetřit. Kdybyste měl rozum od začátku, nemuselo tohle vůbec být. Pojd'te, dohodneme se. Vy nám to tu podepíšete a my vás necháme jít, ano?“

Nejde to. Pořád to nejde. Pan Komárek přemýšlel, jak jim to říct.

„Mějte rozum, soudruhu Komárku, tohle nemáte zapotřebí,“ přesvědčoval stále pan Hinterbacher. „Vím, že jste rozumný člověk. Vemte pero a pište, tu máte,“ dodal a položil pero na papíry před pana Komárka.

„A nešlo by to nějak jinak?“ zeptal se pan Komárek. „Nešlo by to nějak bez toho podpisu?“

Pan Bohles byl otočen zády a vypadalo to, že nevnímá, co se v místnosti děje. Pan Hinterbacher neodpovídal. Pan Bohles si odkašlal a řekl tichým hlasem: „Vy jste rozumný člověk, soudruhu Komárku. A v tom je právě ta chyba. Vy si myslíte, že můžete psát, co se vám zachce, že můžete říkat, co se vám zachce.“ Pan Bohles se otočil a opět se naklonil nad stůl co nejbližší panu Komárkovi. „Ale takhle to tu nefunguje, milánku! My jsme ti, co určují, co se smí a nesmí, vy jenom děláte, co se smí. Rozuměl jste mi?“ řekl, narovnal se a s pohrdavým gestem dodal: „Tak to tu konečně podepíšte.“ Oba pánové teď stáli za stolem a upřeně se dívali na papíry na stole.

„S tím nesouhlasím!“ řekl odhodlaně pan Komárek. „Já jsem taky člověk a mám právo na svobodnou vůli! Já to nepodepíšu!“

Pan Bohles zvedl obočí. Tato odpověď se mu zřejmě nelíbila. Zahleděl se panu Komárkovi hluboko do očí a řekl: „Tak vám se to nelíbí. To ale neslyším rád.“ Říkal to takovým tónem, jako by to chtěl panu Komárkovi vrýt hluboko do duše. „Víte, co děláme s takovými jako vy?“ zakřičel náhle. Sehnul se pod stůl a rychlým chvatem vytáhl asi metr a půl dlouhou zbraň, takový kanón, bouchl s ním na stůl a namířil přímo na pana Komárka. „Seznamte se!“ zařval z plných plic. „Tohle je moje Mánička!“ Pak sklapl nějakou páčku, ozvala se ohlušující rána a z hrdla Máničky se vyvalil oblak kouře. Vyletěla obrovská olověná koule, zasáhla hlavu pana Komárka, jež se rozprskla na cáry, a jeho tělo se bezvládně sesulo k zemi. Na dveřích za ním se objevil velký krvavý flek. Tmavošedý koberec nasákl krví.

Pan Hinterbacher propukl v nekontrolovatelný smích. Popadal se za břicho, div že se nesvalil na zem přímo do té krvavé louže. Pan Bohles zatím s láskou pohlídal svou Máničku a opatrně ji uložil zpět pod stůl. Oblak kouře se vznesl ke stropu.

„No to sou prostředky, Klemente!“ řekl pan Hinterbacher utíraje si slzy. „Ale co s ním teď uděláme? Nemůže tady snad ležet, přijdou přece další...“

„Uklidíme ho. Tamhle do skříně. Ať tady nepřekáží.“

Popadli ho, jeden za ruce, druhý za nohy. Pan Hinterbacher se stále ještě trochu usmíval. Otevřli skříň a položili do ní mrtvé bezhlavé tělo pana Komárka. Pak ji opět zavřeli, pan Hinterbacher otevřel malé okno u stropu vedle skříně. Šlo ale otevřít jen na větračku, takže se kouř odčerpával jen velmi pomalu. Pan Bohles se pohodlně usadil do svého otáčecího křesla, vzal do ruky desky s nějakými papíry a prohlížel si je. Pan Hinterbacher otevřel dveře a zavolal na chodbu: „Pojďte další.“ Pak se otočil, došel ke stolu, postavil se vedle něj a usmál se na vcházejícího pana Chramostu.

„Pojďte dál, soudruhu Chramosto, posad'te se,“ řekl přívětivým hlasem a ukázal na moderní černé křeslo. Pan Chramosta se nesměle posadil.

„Jistě víte, proč tu jste,“ pokračoval pan Hinterbacher. „Nám je to samozřejmě moc líto. Jsou věci, které se prostě neměly stát, ale staly se. Teď záleží jen na vás, jak to tady vyřešíme,“ vykládal učitelsky pan Hinterbacher, zatímco se prošel k oknu a zpátky.

„Pardon, já docela nevím, o čem je řeč,“ řekl pan Chramosta.

„No jde přece o tu věc v tom osmačtyřicátym. Jak jste organizoval ty protesty proti mírové únorové revoluci. A prý jste chtěl potom emigrovat... Říkám, to jsou prostě věci, které se neměly stát.“ Pan Hinterbacher těkal očima po místnosti a po stole, až při poslední větě se podíval panu Chramostovi do očí. Ten byl zatlačen do kouta. Nesnášel komunisty, ale nemohl to říct. Nevěděl ale, co jiného říct, a ještě k tomu se mu do očí dívá postarší pán s protáhlým vráscitým obličejem očekáváje jen jedinou odpověď.

„Samozřejmě, byla to chyba,“ řekl nakonec se sklopeným zrakem. „Neměl jsem to dělat.“

„To jsem rád, že jste na to sám přišel. Já vždycky říkám, že lidi je třeba jen trochu pošťouchnout. Oni pak dostanou rozum sami,“ řekl pan Hinterbacher a radostně se přitom díval chvíli na pana Chramostu, chvíli na pana Bohlese. „Tak a nyní vás poprosím o písemné doložení. Tady je dokument, který říká, že odsuzujete veškeré své dřívější činy. Tady je dokument, který říká, že vstupujete do strany. Nechci po vás nic víc než dva podpisy. Nic víc.“

S tím pan Chramosta nepočítal. Doufal, že se to vyřeší krátkou omluvou, oni ale byli chytřejší, než myslel. Vstup do strany je vážná věc. To se už jen tak nesmaže. Hlavně tím ale dává najevo svůj souhlas s komunistickým režimem, s pučem, který provedli, a se vším, co teď provádějí. To nemohl udělat. Měl své zásady a odpor vůči komunistům patřil mezi ně. Ale co teď? Co když to nepodepíše? Pustí ho? Jsou to sice starší pánové, ale jsou velcí a vypadají silně.

„Už jsem se vám omluvil, byla to skutečně velká chyba. Tady vám říkám, že to všechno odsuzuji.“

„Soudruhu Chramosto, my víme, že toho litujete, ale taky víme, že slovo se rozprchne jako křížáci po porážce u Tábora,“ řekl pan Hinterbacher mile se usmívaje. „Musíte svá slova doložit podpisem, jinak nemají žádnou váhu. Je vám to přece líto. Tak vám nic neudělá to tu dvakrát podškrábnout a jít s čistým svědomím domů. Budete navíc hrdým straníkem. Budovatelem nového, lepšího Československa.“ Pan Hinterbacher se hrdě vzpřímil, vyprsil se a zahleděl do dáli. Pak se zase podíval na pana Chramostu a podal mu pero. Pan Chramosta vzal do ruky černožlaté pero, žmoulal ho v rukou a dlouze si ho prohlížel.

„Co mi provedete, když to nepodepíšu?“

Obočí pana Hinterbachera rázem spadlo dolů. Na jeho obličej se objevila zamračená grimasa.

„Vy si s námi hrajete, soudruhu,“ řekl hravým hlasem. „Vy si myslíte, že nic nezmůžem, že si tady hezky popovídáme, rozloučíme se a zase si půjdeme každý po svém.“ Bouchl do stolu tak, že lampička nadskočila a s vyšší hlasitostí pokračoval: „Ale tak to nebude! Víte, my máme prostředky! V pankrácké věznici je ještě místa dost! Dejte si pozor, aby tam kvůli vám nebylo o místo míň!“ Jeho obličej pomalu rudl, ale ne tolik jako obličej pana Bohlese. Ten nyní vyskočil z křesla, rukama zaťatýma v pěsti bouchl do stolu, ten se celý otřásl, pan Bohles se o něj opřel, naklonil se tak, aby byl obličejem co nejbližší panu Chramostovi a z plných plic zařval:

„My máme prostředky! Podepište to, nebo jste skončil!“ Opět se svalil do křesla. Jakoby vyčerpaně si položil hlavu do dlaně a díval se na pana Chramostu.

Pan Chramosta stále žmoulal pero v ruce. Přemýšlel. Když to podepíšu, pustí mě, budou se u toho usmívat a gratulovat mi. Budou mi gratulovat k největší chybě v mém životě! A když to nepodepíšu? Co mi můžou udělat? Taky mě musí pustit, ne? Socialistický stát je státem lidu, ne úředníků. Já jsem tady v právu, ne oni!

„Tohle je sprosté vydírání,“ začal pan Chramosta naprosto klidně. „Nemůžete mi tu takhle vyhrožovat. Mám svá lidská práva, za těmi si stojím. Nejlepší bude, když se rozloučíme.“ Pan Chramosta se zvedl z křesla, chvíli se zamyslel a pak pokračoval: „A když o tom tak přemýšlím, tak to vlastně vůbec nebyla chyba, že jsem protestoval proti tomuto režimu. Vidím, že je dost co měnit na chování socialistických úředníků!“

„Když tedy jdete, dovolte mi, abych vás doprovodil,“ řekl pan Bohles s přehraně milým výrazem na ústech. Sklonil se pod stůl. Pak se rychle narovnal a zvedl při tom velkou černou zbraň podobnou kanónu a namířil ji přímo na pana Chramostu. Zmáčkl páčku. Ozvala se ohlušující rána, do níž pan Bohles křičel: „Doprovodil na cestu věčného pokoje, pane Chování Socialistických Úředníků!“ Z hlavně se vyvalil oblak dýmu. Hlava pana Chramosty se rozletěla po kusech na všechny strany a jeho tělo se bezvládně sesulo k zemi. Chvíli doznívajícího výbuchu narušoval jen hlasitý smích pana Hinterbachera, který se opět popadal za břicho. Až po chvíli se mu podařilo ze sebe vydat hlásku:

„No tos ho doprovodil, Klemente!“

„Zase do skříně,“ řekl ledově pan Bohles. Popadli ho, jeden za ruce a jeden za nohy a položili ho do velké ozdobné skříně na pana Komárka. Krvavá louže před stolem se trochu zvětšila a jinde po místnosti se objevilo pár kapek krve či cárů kůže. Šero v místnosti se ještě prohloubilo díky další várce kouře z Máničky.

Pan Bohles se vrátil za stůl, ponořil se do svého pohodlného křesla a založil ruce do sebe, jakoby se modlil. Pan Hinterbacher si urovnal límec u košile a otvíraje dveře na chodbu, zavolal:

„Další, prosím!“

Došel ke stolu a usmál se na pana Šice, jenž právě vstoupil do místnosti.

„Pojďte dál, soudruhu Šici, posaďte se,“ usmál se na pana Šice. Pan Šic se rozhlédl po místnosti, pověsil si kabát na věšák vedle vchodu a prohlásil: „Máte tu ale pěkně zakouříno!“

„Posaďte se, prosím,“ opakoval pan Hinterbacher stále s vlídným úsměvem. Pan Šic uposlechl, ale ještě než se posadil, stačil říci: „Takhle zakouříno bejvá snad jenom u nás v Dejvický nádražce. Tam se dycky sejde dobrá parta. Starej Kalous říkal, že lepší hospodu v Praze nenajdeš. Dobrý a levný pivo maj, taky byste tam měli někdy zajít. Já vás pozvu! Ať si taky trochu užijete!“

„Soudruhu Šici, vy jste nám taky případ,“ řekl pan Hinterbacher podstatně chladněji než pan Šic. „Vy jste prý pomlouval pokrokový socialistický stát. Je to pravda?“

„Ale pánové, znáte to, to sou takový ty hospodský řeči. V Nádražce se toho napovídá! Třeba jak pan prezident abdikoval, víte, to bylo téma! Prej ho k tomu donutili! To víte?“

„Soudruhu Šici, dávejte, prosím vás, pozor! Vy jste se provinil proti státu. Šíříte klamné informace...“ Pan Hinterbacher nedokončil, co chtěl říci, protože mu pan Šic náhle skočil do řeči: „Nebo fotbal! To je taky téma! Slyšeli ste o posledním derby? No to vám bylo drámo! Podívejte: takhle běžel Pepek Bican po křídle, obešel jednoho, obešel druhýho a pak dal takovej krásnej oblouček do vápna! No nádhera! Já už sem normálně křičel, já sem to viděl v tý brance, ale ty spart'ani to odehráli hlavou pryč, no...“ Pan Šic se vrtěl v křesle a široce gestikuloval, když předváděl, jak Pepek Bican běžel po křídle. Pan Hinterbacher na něj chvíli upřeně zíral, pak se ale vzpamatoval a opět s ledovým klidem přerušil pana Šice:

„My víme, že jste to tak nemyslel,“ řekl vlídně. Pan Šic umkl. „Zřejmě to bylo omylem. Každý někdy plácne nějakou blbost, že? Ale každá chyba se musí také napravit, nemám pravdu? Proto vás musím požádat o váš podpis, zde a zde.“ Vzal do ruky dva papíry a ukazoval panu Šicovi, kde se má podepsat. „Tento první dokument říká, že odsuzujete vše, co jste doposud řekl, jako špatné. Ten druhý říká, že vstupujete

do strany. Nechci nic víc než dva podpisy. Nic víc,“ dokončil pan Hinterbacher a podával panu Šicovi pero. Pan Šic na ně nejdřív nedůvěřivě hleděl, pak mu ale v očích zablesklo a pokračoval:

„Ale stejně sme ho tam nakonec dali! Ty spart'ani totiž to vodkopli jenom k Vondráčkovi, to je taky můj chlapík, no a ten, jak dostal míč, věděl hned, co má dělat. Mě by to teda nikdy nenapadlo, ale von tam viděl, jak mu Pepek nabíhá do vápna, tak poslal takovou křížnou dělovku Pepkovi přesně na nohu, no a znáte Bicana, to je frajer, pánové! Ten když něco takovýho dostane, tak je to zaručeně gól! Ztratil sem tam tehda čepici, jak sem ji vyhodil do vzduchu. Včera sem si byl kupovat novou. A plešatej Vomáčka, ten tam byl se mnou, tak ten, jak se radoval, jak byl úplně mimo sebe, tak se omylem votočil na druhou stranu, než sem byl já, a objal omylem místo mě nějakou slečinku v takovym nóbl klobouku. Jenže ona tam měla sebou nějakýho svýho šamstra. A ten nebyl žádný vořezávátko! Ten to potom po zápase Vomáčkovi pěkně spočítal. Nejen že je plešatej, ted' už je i bezzubej! Ale von je chudák plešatej už vod třiceti!...“

Pan Bohles během posledních vět postupně rudl, obočí mu klesalo a pěsti se mu svíraly. Evidentně neměl žádný zájem na tom, poslouchat zprávy o posledním derby pražských „S“. Nakonec v něm to všechno tak vyubulalo, že sebou trhl, praštil pěstmi do stolu a rozkřičel se:

„Nezajímá mě fotbal! Nezajímá mě Pepek Bican! A vy už mě taky nezajímáte!“ Pan Šic zmlkl a jeho obličej se proměnil v obličej zstrašeného lemura, na nějž právě vystartovala krvelačná fosa. „Vy mě prostě nezajímáte,“ pokračoval pan Bohles, „tak s tím uděláme krátkej proces!“ Sehnul se pod stůl, vytáhl Máničku, zamířil na pana Šice a pak se ozvala rána jako z děla. Pan Šic ještě stihl říct: „Vy máte štěstí, vy máte pěkný háro, a to nejste nejmladší.“ Pak se jeho hlava rozprskla na cáry a jeho tělo se bezvládně sesulo k zemi. Pan Hinterbacher se smál popadaje se za břicho a do toho volal: „Jak jednoduché! Jak jednoduché!“ Oblak dýmu se vznesl ke stropu a pomalu se šinul k malému okénku. Pan Bohles s panem Hinterbacherem popadli mrtvé, bezhlavé tělo pana Šice, jeden za ruce, druhý za nohy, pan Hinterbacher otevřel skříň a společně ho položili na předešlé mrtvoly. Pak pan Hinterbacher skříň opět zavřel a šel otevřít dveře.

„Je tu už pěkně naděláno, co řekneme soudružce uklízečce, až sem půjde vytírat ty krvavé fleky?“ zeptal se pana Bohlese, který se zatím pohodlně posadil do svého otáčecího křesla.

„Nemá se co ptát. Ať udělá svou práci, dostane zaplaceno a to jí bude stačit.“

Pan Hinterbacher přikývl a otevřel dveře: „Další!“ zavolal na chodbu. Odkášlal si a máváním ruky si před noseem udělal trochu větru, aby se mohl více nadechnout, vraceje se zpátky ke stolu. Do místnosti vstoupila mladá dívka s černými vlasy. Měla na sobě dlouhé přiléhavé šaty, které zvýrazňovaly její štíhlou postavu. Nesměle se rozhlédla po místnosti, ale stále měla oči sklopené k zemi.

„Pojďte dál, soudružko Sládká, posad'te se,“ řekl pan Hinterbacher přívětivě a ukázal na moderní černé křeslo před stolem. Slečna Sládká na něj pohlédla. Malými krůčky došla ke křeslu. Byly na něm krvavé fleky. Na koberci pod ní také. Trochu nechápavě a vyčítavě se podívala na pana Hinterbachera.

„Říkám vám, posad'te se, prosím!“ řekl pan Hinterbacher už ne tolik přívětivě. Slečna se rychle, elegantně posadila.

„Jistě víte, proč tu jste,“ začal pan Hinterbacher. Slečna Sládká k němu nechápavě vzhlédla. Pan Hinterbacher její výraz přešel bez povšimnutí. „Nechceme vám dělat nepříjemnosti. Jsou věci, které se staly, ale stát se neměly. Teď záleží jen na vás, jak to vyřešíme.“ Pan Hinterbacher vykládal učitelsky, prošel se mezitím k oknu a zpátky. Slečna Sládká seděla zaraženě v křesle a koukala se na něj. Vykládal jako pan učitel Bělovous, ten taky vždycky chodil po třídě sem a tam a nedíval se na studentky, jako by tam vůbec nebyly. Hodiny na stěně za stolem pomalu tikaly.

„Socialistický stát je pokrokový stát vedený dělnickou třídou,“ pokračoval pan Hinterbacher, „Proletariát byl vždy utlačovanou skupinou v kapitalistických zemích. Naštěstí toto všechno skončil soudruh Lenin, který dal dělníkům svobodu. Já, jako otec dělníků v této zemi, vás vyzývám, abyste měla rozum. Věřte mi, je to ve vašem zájmu. No, soudružko Sládká, tentokrát nás již neodmítnete?“

Už pochopila. Chtěli, aby vstoupila do strany. Byla atletkou a byla v tom velmi dobrá. Když jí nabídli asi před půlrokem místo v reprezentaci, odmítla. Podmínkou totiž byl vstup do strany. Neměla komunisty ráda, bála se jich. Její matka umřela v nacistickém koncentráku a otec má po válce utržené obě nohy. Ona je poslední nadějí rodiny, ale komunistů se bojí. Bojí se, že jsou schopni toho samého jako nacisti. Chce se držet stranou, dělat atletiku a studovat na ekonomce. To je vše. Nechce se účastnit jakýchkoliv politických záležitostí. Proč ji nemůžou nechat v klidu? Proč ji stále nutí stát se stranicí? Pan Hinterbacher na ni hleděl svýma úzkýma očima. Bradu měl rozdělenou na dva hrbolky vedle sebe a jeho vysoké čelo v ní vzbuzovalo hrůzu. Zřejmě se měla nyní hájit nebo argumentovat, prostě něco říkat, cokoliv, jen aby skončilo to hrozné ticho.

„Máte hezkou košili, tu vám žehlila vaše paní?“ řekla slečna Sládká nakonec.

„Soudružko,“ řekl pan Hinterbacher, „držte se, prosím, mé otázky! Hled'te, zde je dokument, který říká, že vstupujete do strany. Podepíšete jej?“

„Ale já nechci do strany,“ namítla slečna Sládká.

„Nezáleží na tom, jestli chcete, nebo ne, ale na tom, jestli to uděláte. Rozumíte mi?“

„Ale já nechci!“

„Podívejte se, soudružko Sládká,“ řekl pan Hinterbacher, „my máme prostředky. Vy to nemusíte podepsat teďka, vy to můžete podepsat třeba za dvacet let, až vás pustíme z

kriminálu!“ Během poslední věty vystupňoval pan Hinterbacher hlasitost svého projevu téměř do maxima, čímž způsobil, že se slečna Sládká v křesle schoulila téměř do klubíčka a pomalu se jí dostávaly slzy do očí. Bylo toho na ni moc. Celá ta atmosféra tady byla hrozně skličující. Proč tu mají takový dým? Proč tu mají ty stopy krve všude? Hodiny stále tikaly na stěně za stolem.

Pan Bohles přerušil svého kolegu, vytáhl zpod stolu velkou černou zbraň podobnou kanónu a řekl: „Antoníne, ty se s tím moc mažeš. Nedělej to zbytečně složitý, může to být daleko jednodušší,“ řekl naprosto klidně a poučně. Pak namířil Máníčku na slečnu Sládkou, zmáčkl páčku a z Máníčky vystřelila velká olověná koule a vyvalil se oblak kouře, jenž pomalu stoupal ke stropu. Olověná koule nárazem roztránila hlavu slečny Sládké, která se bojácně choulila v černém moderním křesle před stolem, na cáry. Její tělo se bezvládně sesulo z křesla na zem. Po křesle se rozvalila vlna krve. Pan Hinterbacher se smál, až se za břicho popadal.

„Hlavně se s tím moc nemazat!“ křičel pod nápořem smíchu. Když se uklidnil, popadli mrtvé tělo slečny Sládké, jeden za ruce, druhý za nohy. Odnegli je ke skříni, ale když ji pan Hinterbacher otevřel, konstatoval: „Sem už se asi nevejde...“ Ve skříni už bylo skutečně plno. Mrtvola pana Šice už byla nacpána docela těsně pod vrchní poličkou a na ni by se celá slečna Sládká nevešla.

„Kam ji teda dáme?“ zeptal se pan Hinterbacher. Pan Bohles položil slečnu Sládkou na zem a zamyslel se. V pokoji skutečně nebylo kam ji schovat. Pod stůl se nevešla... Za skříň!

„Dáme ji za skříň!“ řekl s vítězoslavným výrazem ve tváři.

Společně chytli skříň a odsunuli ji dál od zdi. Byla těžká. Když už tam bylo dost místa, že by se tam vešlo mrtvé tělo, vrátili se k bezhlavé slečně Sládké, vzali ji a nacpali za skříň. Pan Bohles si utřel ruce do kalhot a vrátil se na své místo za stolem. Pan Hinterbacher se postavil k oknu, naklonil hlavu k otvoru a hluboce se nadechl. Chtěl se nadechnout trochu čerstvého vzduchu, ale stejně se potom rozkašlal.

„Musíme zde udělat více oken,“ řekl s rudým obličejem a šel otevřít dveře. „Další!“ zavolal ven a ještě si trochu odkašlal. Pak se vrátil ke stolu a usmál se na pana Zídka, jenž rázně vstoupil do dveří.

„Dobrý den, soudruhu Zídku,“ řekl přívětivě, „posadte se, prosím.“ Ukázal nenápadně na moderní černé křeslo před stolem. Pan Zídek si pověsil kabát na věšák za dveřmi, upravil si košili a vykročil ke křeslu. Postarší pán s protáhlým obličejem stál vedle velikého kancelářského stolu. Měl vysoké čelo, nadočnicové oblouky velmi nízko a vlasy mu začínaly až v půlce temene. Vlasy nad ušima měl uhlazené, tmavě šedé. Od nosu dolu se mu do tváří zarývaly hluboké vrásky a od koutků úst také. To ho dělalo na

pohled přísným. Uši měl veliké a mírně mu odstávaly. Celkově byl vytáhlý a docela mohutný.

Za stolem seděl v pohodlném otáčecím křesle další pán. Byl evidentně o pár let mladší, ale taky to nebyl žádný mladík. Šediny mu z vlasů prosvítaly jen minimálně, temeno měl ještě plně zarostlé. Vlasy mu mizely více z koutů než z temene. Jeho tmavé hluboké oči mu přidávaly na jakési tajemnosti, která pana Zídka velmi přitahovala. Lícni kosti měl roztomile vypouklé. Hlavu i celé tělo měl širší, ale tlustý nebyl. Působil sebevědomě.

Místnost byla docela malá, ale její strohost přidávala na pocitu prostornosti, ale také sklíčenosti. Pana Zídka hned napadlo přirovnání k vězeňské cele, takhle nějak by si ji představoval. Na zdech nebyly žádné obrazy, které by zpříjemňovaly nebo uvolňovaly atmosféru. Zato byla místy pocákaná krev. To dělalo samozřejmě velmi špatný dojem. Pan Zídek si chvíli nebyl jistý, co to má za estetický smysl. Pak si ale uvědomil, že to nemá estetický, nýbrž ryze praktický smysl a přejel mu mráz po zádech. Zřejmě nebude jednoduché se odsud dostat živý. Zem byla potažena tmavě šedým kobercem a přímo uprostřed místnosti, vlastně všude kolem křesla pro zákazníky, byla velká krvavá skvrna. V koutě napravo od dveří byla velká dřevěná rokoková skříň. Byla velmi zdobná, takže do místnosti svým stylem vůbec nezapadala. Nalevo od dveří stál věšák na kabáty. Byly na něm pověšené čtyři – nejspíš pana Zídka a těch dvou dalších pánů, ale co tam dělal ten čtvrtý? Na zdi za stolem visely hodiny, jejichž vzhled značil, že nebyly vyrobeny pro okrasu, nýbrž pro ukazování času. Na stole stála lampička. Po stole se válelo pár obrázků a fotek, byly na nich hlavně komunistické symboly a významní představitelé komunistické strany, ruští i čeští. Také pár štosů papírů bylo nesystematicky rozmístěno po stole. V místnosti bylo šero, protože světlo do ní prokluzovalo jen jediným malým oknem vedle skříně, a všude se vznášel nepříjemný štiplavý kouř, který značně znepríjemňoval klidné dýchání.

„Dobrý den, těší mě, soudruzi, já jsem Vlastimil Zídek, spisovatel,“ představil se pan Zídek natahuje ruku za stůl k panu Bohlesovi. Ten jen zvedl obočí, zadíval se na pana Zídka, ale ruku mu nepodal.

„No tak se přivítáme, ne?“ trval na svém pan Zídek.

„Posaďte se, pane Zídku,“ řekl pan Hinterbacher. Jeho hlas zněl přátelsky a soucitně. Pan Zídek se na něj usmál a podal mu ruku. Pan Hinterbacher na něj trochu překvapeně pohlédl, ale pak mu podal ruku, řka: „Když vám to udělá radost...“

Pan Zídek se klidně a s nenápadným úsměvem posadil do zakrváceného křesla, uvnitř však jásal, protože právě dosáhl prvního vítězství – podání ruky.

„Jistě víte, proč tu jste,“ začal pan Hinterbacher. „Nebudeme to zbytečně prodlužovat, můj čas je vzácný a věřím, že váš také.“ Vrátil se za stůl, prudce se otočil, opřel se oběma rukama o stůl a zvýšeným hlasem řekl: „Můžete mi vysvětlit, proč ve svých knihách píšete, že komunistický stát skončí jako hromada sutin lidské svévole? Co to

má, prosím vás, znamenat? Chtěl jste snad říct, že komunismus je nějaká hromada sutin? Jak vám můžeme věřit, že jste zapálen do budování nového státu, lepších zítřků, když k tomu máte takovýhle přístup?“

Pan Zídek se postavil, pan Hinterbacher na něj stále stejně hleděl, zatímco pan Bohles zpozorněl.

„Soudruhu,“ řekl pan Zídek, „soudím, že jste skutečně zapálený do budování socialismu, chcete lepší, spravedlivější svět a v boji za mír byste klidně položil život. Ne každý by byl schopen toho, co vy. Jste skutečně elitním výkvětem této země!“ Pan Zídek mluvil zaujatě, přesvědčivě a při poslední větě zdvihl ruce a pohleděl vzhůru, jako by jeho slova měla vyšší význam. „Vzhlížím k vám, jakožto pouhý spisovatel, mé pokusy nemají žádný význam oproti tomu, co vy jste zde již dokázal. Máte namířeno velmi vysoko, to si uvědomte.“ Pan Zídek dokončil a zářícíma očima se díval na pana Hinterbachera. Ten měl oči sklopené, hleděl na stůl, ale usmál se, když pan Zídek domluvil. Nejspíš byl jeho řečí polichocen.

„Také vidím, soudruhu, že jste rozumný člověk. Jste velmi chytrý a důvtipný. Mohl byste mi přesto vysvětlit, co znamená ta vaše alegorická narážka? Totiž to o té hromadě sutin...“

„Soudruzí, literární dílo je složitá věc,“ řekl pan Zídek, ukročil stranou a mírně odsunul své křeslo. „Není možné jej vykládat jen jediným způsobem. A vlastně – není možné, či správné, jej vůbec vykládat.“ Nyní začal chodit po místnosti, občas se na pány za stolem podíval, občas se díval různě po místnosti a občas i vyhlédl z okna. „Je to velmi osobní věc. Každému dílu, pokud je dobře napsané, by každý měl rozumět podle svého. Třeba i každý jinak! Autorovým cílem by rozhodně nemělo být vylíčit situaci jednostranně. Když prosazuje jen jeden názor, ten svůj, odpírá tím čtenáři právo na vlastní pochopení dané situace, a tím vlastně své dílo znehodnocuje. Vždyť co je hlavním smyslem či výhodou literatury? Její otevřenost čtenářům! Autor napsal něco, ale dál už si s tím každý ve své mysli může dělat, co chce. Rozvíjí to lidskou představivost. Rozvíjí to chápání souvislostí či tvoření nových, vlastních. Správné dílo má v čtenáři vytvořit labyrint myšlenek, abstrakcí, souvislostí. Nemůžete mé dílo interpretovat jen jediným způsobem. Je tam mnoho narážek, které postupně přivádějí čtenáře do jeho vlastního labyrintu myšlenek. Každý má právo dělat si s mým výtvozem v mysli, co bude chtít. Já jsem pouze inspiroval. Neřekl jsem nic, co by mělo jednoznačný význam.“ Pana Zídka přerušil zvuk za skříní. Otočil se a viděl, jak se za skříní objevila louže krve, do níž spadla mrtvá ruka. Nepřekvapilo ho to. Tušil to. Když procházel kolem, schválně se za skříně nedíval, aby pány soudruhy nedráždil, ale tušil, že se tam bude skrývat něco strašného. Ale přesto ho to vykolejilo natolik, že ztratil nit a nevěděl, kde má pokračovat ve svém výkladu.

Pan Bohles něco tiše šeptal panu Hinterbacherovi. Pan Zídek usoudil, že pan Hinterbacher byl jeho charismatickým vyprávěním natolik unešen, že přestal dodržovat předepsaný plán výslechu.

„Soudruhu Zídku,“ začal pan Hinterbacher. „Přesvědčil jste mě, že jste dobrý muž. Zasloužíte si místo ve straně dělníků a dalších mírově smýšlejících lidí.“ Položil na stůl dva úřední dokumenty a pero. „Svůj výrok o komunistické straně přeso budete muset odvolat. Pak vám ale již nic nebrání ve vstupu do strany. Dohodneme se takhle? Pojdme, soudruhu, jen dva podpisy, nic víc nechci. Nic víc.“

„Ale já už jsem ve straně,“ řekl pan Zídek naprosto klidně otáčeje se na pana Hinterbachera.

To oba pány zjevně velmi zaskočilo. Pan Hinterbacher se podíval zmateně nejdřív na pana Zídku, pak na papíry na stole a nakonec na pana Bohlese. Ten byl do této chvíle zadumaný ve svém křesle, ale toto i jeho probudilo. I on byl zmaten. Je možné, že by se spletli? Je možné, že by o něm měli špatné informace? Ne. Není. Měli všechno pod kontrolou, všechno věděli, o každém. Chyba je vyloučena.

Pan Bohles se zdánlivě uvolnil ve svém křesle, ale stejně z něj stále trocha nervozity vyzařovala. Pan Zídek ho pozoroval naprosto neutrálně, zato pan Hinterbacher v něj skládal veškerou důvěru.

„Pane Zídku,“ řekl s poněkud křečovitým úsměvem, ale pan Zídek zaregistroval, že je zřejmě velmi vyveden z míry, neboť i na komunistické oslovení „soudruhu“ zapomněl. „Vy si s námi hrajeté. Vy... vy si vymýšlíte...“ Nyní vyletěl z křesla ještě rychleji, než kdy předtím, efekt nárazu ovšem snížil tím, že zapomněl praštit pěsti do stolu. „Nevěřím vám ani slovo!“ zakřičel. „Já... já se s vámi nebudu párat!“ Sehnul se pod stůl. Vytáhl velkou černou zbraň podobnou kanónu a s třísknutím ji položil na stůl.

„Počkej! Počkej!“ začal vyděšeně křičet pan Hinterbacher. „To nemůžeš! Je to spisovatel! Toho lidi znaj! Tenhle nemůže jen tak zmizet ze světa! Prosim tě, bude problém!“

Pan Bohles se zarazil. To byla pravda. Nejde ho jen tak zabít. Ale co s ním? Teď měli obrovský problém – soudruh Zídek věděl úplně všechno. Věděl, že ho chtějí sprostě zabít, a věděl, že by nebyl první. Nemůžou ho pustit. Ale pak, co s ním?

Chvíli se na sebe navzájem dívali a nikdo nevěděl, co se bude dít dál. Pak se ale pan Bohles zasmál, ukotvil Máničku na stole tak, aby nespadla, a v klidu, směje se, promluvil na pana Zídku:

„To si myslíte, že bych vás takhle vodbouchnul? Takhle jednoduše, jako psa?“ rozesmál se. Pan Zídek na něj koukal nevěda, co má říkat. Tato situace i jeho dost vyděsila. Neuvědomil si, že má nyní vlastně obrovskou výhodu. Nyní by mohl využít chyby soudruhů vyšetřovatelů a dovést je tam, kam by chtěl. Neuvědomil si to ale a stále stál zaraženě před věšákem na kabáty.

„Nu, soudruhu Zídku, podepište nám to tu. Butete hrdým reprezentantem Československého státu, jako jsem já!“ Pan Bohles to měl vymyšlené. Věděl, že pan Zídek ví všechno. Věděl, že je to člověk se smyslem pro zašlé hodnoty, jako hodnota

lidského života, právo na svobodu slova a jiné západní kapitalistické výmysly. Věděl, že potom, co na vlastní oči uviděl metody zabíjení lidí kvůli nesouhlasu se socialismem, určitě smlouvu o vstupu do strany nepodepíše. Potom budou mít jednoznačný důvod zavřít ho do vězení. Vymyslí si ještě další důvody, ale toto bude základ, který bude pravdivý. Byl to výborný plán, jak se ho zbavit.

Pan Zídek stále stál jako přikovaný. Vlastně věděl všechno už předtím, ale když teď zažil na vlastní kůži, jak na něj pan Bohles mířil dělem nebo čím, položilo ho to zcela. Trochu se rozklepal. Uvědomil si, že teď mohl zemřít. Teď už mohl ležet bez hlavy na zemi a tito dva pánové ho už mohli soukat za skříň. Skoro nevnímal, co mu pan Bohles říká.

„Mluvte, soudruhu!“ naléhal pan Bohles.

Pan Zídek se probral do jakéhosi stádia duše mezi šokem a skutečným procitnutím. Byl zmaten, ale tušil, oč jde. Pan Bohles po něm asi chtěl, aby podepsal tu smlouvu. Zapomněl všechno. Zapomněl, že si vymyslel, že ve straně už je, zapomněl na své charisma, zapomněl, že by mohl pány vyšetřovatele položit na lopatky. Jen věděl, že nechce mít se stranou nic společného.

„Prosím,“ začal pan Zídek, „omluvte mě. Musím si jít lehnout.“ Otočil se a sáhl po klice od dveří.

„Ne, ne, ne, ne, ne! Počkejte!“ vylekal se pan Hinterbacher. „To nemůžete! Pojd'te zpátky!“ Skočil po panu Zídkovi a držel ho dřív, než stačil zmáčknout kliku. Pan Bohles vzal rychle láhev s vodou, kterou měl schovanou pod stolem a došel k panu Zídkovi. Pan Hinterbacher ho mezitím pustil.

„Soudruhu Zídku, proberte se, jste u výsledku,“ řekl pan Bohles, jako by něco vysvětloval dítěti, pak mu dal pár facek a vylil na něj celou láhev vody. Pak mu stiskl ruku a přátelsky, ale silně ho objal a poplácal po zádech. To pana Zídku už skutečně probralo.

„Děkuju, děkuju,“ řekl, „to jste nemusel. Jsem v pořádku.“ Pustil se pana Bohlese a rozpačitě se rozhlédl po místnosti. Bylo v ní stále šero, kouř se už trochu vyvětral, ale stále byl vidět i cítit. „Posaďte se, prosím,“ řekl oběma pánům stojícím vedle něj. Usmál se a pohledem je vyzval, aby učinili, jak řekl.

„Ne, ne, soudruhu Zídku, to vy se posaďte,“ odpověděl pan Bohles. Udělal pár kroků ke křeslu pro vyslýchané. Chytl ho za opěradlo a mírně pootočil, aby tím naznačil, že panu Zídkovi nabízí místo. „Zde je smlouva o vašem vstupu do strany,“ pohlédl na stůl. „Podepište ji, nebuďte hloupý.“

Pan Zídek prohlédl pana Bohlese skrz na skrz. Pochopil přesně, co chce. Chce, aby pan Zídek smlouvu nepodepsal, aby měli tudíž motiv zavřít ho za mříže. Bylo by asi naivní hrát si na to, že je již ve straně, pan Bohles mu to stejně nevěří.

„Tak dobře,“ řekl nakonec. Posadil se ke stolu, vzal do ruky pero a chystal se smlouvu podepsat. Jen ze zvědavosti vzhlédl k panu Bohlesovi, aby viděl jeho výraz.

Byl kamenný. Pan Bohles byl naprosto překvapen. Nevěděl, jestli má dělat, že je všechno v pořádku, nebo jestli to má panu Zídkovi zakázat. Neudělal proto nic.

Pan Zídek opět zabořil pohled do papírů a položil ruku na stůl, aby ji měl při psaní opřenou. Zastavil se. Podepisoval smlouvu o vstupu do komunistické strany. Do komunistické strany! Do strany, která se pučem zmocnila vlády. Strany, která manipuluje a ovládá lidi natolik, že oni vlastně vůbec nevědí, co ve skutečnosti dělá. Ovládá všechno – politiku, média, obchod a všechno ostatní. Nyní chce zjevně ovládat i literaturu. Vyslýchá a odsuzuje nevinné. Dokonce zabíjí nevinné! Podepsal by to jen proto, aby zahnal své vyslýchající do kouta. Oni by pak nevěděli, co mají dělat. Byl by straníkem a věděl by o těch nejhorších věcech, které se dějí, ale nesouhlasil by s nimi. Stejně by ho za to nakonec odsoudili. Mohl by varovat lid. Ale stihl by to? Mělo by to vůbec cenu? Věřil by mu někdo? Stal by se hrdinou, mučedníkem. Ale skutečně? Byl by pochopen? Změnil by něco?

Položil pero. Trochu pozvedl hlavu, ale stále se díval před sebe, ne na pana Bohlese. Tomu se ulevilo, a to velmi. Pan Zídek slyšel, jak panu Bohlesovi spadl kámen ze srdce, ale nemohl to změnit. Nechtěl ani v nejmenším dát najevo souhlas s tím, že na něj nějaký pán v košili a saku míří nějakou tarasnicí, kterou už aspoň jednoho člověka před ním zastřelil. Nechtěl, nemohl.

„Copak, soudruhu Zídku,“ řekl dosti vysmívavě pan Bohles. „Říkal jste, že už ve straně jste. Copak vám brání si tentokrát nevymýšlet a váš sen si skutečně splnit?“ Naklonil se níže k panu Zídkovi a bouchl do stolu. „Je to snad vaše kapitalistické smýšlení?!“

Opět měl navrch. Mohl si dovolit si z pana Zídka utahovat, ztrapňovat ho, karty se obrátily a pan Bohles vyhrával na plné čáře. A byl si toho vědom. Pan Zídek se podíval panu Bohlesovi do očí. Viděl v nich nadřazenost, sobeckost a vítězoslavné nadšení. Sám v sobě naopak cítil potupu, nemohoucnost a pokoru poraženého. Seděl, díval se na pana Bohlese a čekal, co bude.

Pan Hinterbacher se vrátil ke stolu. Pan Bohles se otočil, obešel kolem rohu stolu a posadil se do svého otáčecího křesla. Náhle se otevřely dveře skříně, nevydržely již nápor tří těžkých mrtvol a mrtvola pana Šice z vrchu spadla na zem před skříní a udělala tupou, měkkou ránu. Pánové Hinterbacher s Bohlesem se vyděsili. Zato pan Zídek zůstal v klidu, ani se za tím neohlédl.

S očima sklopenýma k zemi se postavil. Páni vyšetřovatelé se přestali dívat na skříní plnou mrtvol a podívali se na pana Zídka. Údiv z jejich očí ale nezmizel.

„Nechci dál žít. Zakázali byste mi psát. Zakázali byste mi emigrovat. Byl bych v této nesvobodné zemi uvězněn, navždy. Nemohl bych žít. Nechci vidět ani více utrpení jiných lidí. Zadupali byste mě do země jako červa. Myslel jsem si, že něco změním, něčemu pomůžu, ale mýlil jsem se. Mé dílo zakážete vydávat, zapomene se na něj,

zapomene se na mě. Nebudu nikým.“ Pan Zídek se podíval panu Bohlesovi pozorně poslouchajícím za stolem hluboko do očí. „Prosím, pane, vemte tu zbraň a zastřelte mě. Nepářejte se se mnou. Víím, že to s radostí uděláte. Nejsem nic, jsem jenom prostý pisálek, na kterého se dnešním dnem zapomene. Prosím, udělejte to pro mě!“ Opět sklopil zrak k zemi, pokorně očekáváje smrt.

Pan Bohles s ledovým výrazem namířil Máničku na hlavu pana Zídka a zmáčkl páčku. Z hrdla Máničky se vyvalil oblak dýmu, vyletěla koule, zasáhla hlavu pana Zídka, jež se v okamžiku rozprskla na cáry a jeho tělo se bezvládně sesulo k zemi.

Pan Hinterbacher nevěřicně koukal na mrtvolu spisovatele Zídka. Nastalo mrtvé ticho. Pan Bohles držel Máničku zvednutou a namířenou. Báł se ji položit, aby to neudělalo moc velkou ránu, která by narušila ticho. Jen oblak dýmu se vznášel ke stropu.

Chvíli, která se zdála být nekonečná, se pánové dívali na pana Zídka. Pak pan Bohles vzal Máničku a uklidil ji pod stůl.

„Uklidíme ho,“ řekl tónem, který od něj pan Hinterbacher ještě nikdy neslyšel. Byla v něm trocha soucitu, bolesti, oddychnutí. Také vítězství, ale neradostného. Takového vítězství, které přineslo příliš mnoho obětí.

Popadli ho, jeden za nohy, druhý za ruce a šoupli na mrtvou slečnu Sládkou za skříni. Pan Bohles se potom vrátil do křesla, vzal do ruky nějaké desky a prohlížel si je. Pan Hinterbacher zastrčil ruku slečny Sládké zpět za skříň. Pak chytil mrtvolu pana Šice, pevně se zapřel, aby nespádl, a vzpěračským chvatem zvedl pana Šice nad hlavu a třísknul s ním do skříně. Dveře skříně pak rychle zavřel, aby z ní nic nevypadlo, a pomalu je pouštěl. Držely. Oddychl si, upravil si košili, došel ke dveřím, otevřel je a zavolal na chodbu:

„Další prosím!“

Jakub Staněk

Večerní maso

Na okraji Prahy někde na Smíchově jsem měl malý byt v čtvrtém patře činžovního domu a v něm mi jednoho rána zazvonil červený otrískaný budík, který mě probudil v mé posteli. Ležel jsem naznak s rukama na hrudi a napolo slepenýma očima pozoroval z okna temnou oblohu, ze které se před dvěma dny začal sypat sníh ve velkých chuchvalcích a tato chumelenice ne a ne přestat. Nechtělo se mi vstávat, ale musel jsem, bylo velmi časně a budík nezazvonil z ledajakého důvodu. I když jsem nemusel do práce, času nebylo nazbyt. Vstal jsem tedy, zabalil si pár rohlíků s marmeládou a do modré termosky jsem si udělal kafe. Nebyl čas na snídani, vlastně

vůbec na nic a tak jsem si přes pyžamo natáhl kalhoty, tlustý vlněný svetr a kabát a ihned jsem vyrazil za svým cílem, který byl také důvodem, proč jsem si tak časně z rána přivstal a den dopředu vysvětlil řediteli fabriky, ve které jsem pracoval, že mě sužuje nemoc snad těžší než cholera, k čemuž ostrá zima přímo vybízela a že opravdu nemohu přijít. Pokaždé když jsem zkoušel něco podobného, připadal jsem si jako šachový hráč. Každý svůj krok si také musím pečlivě promyslet a naplánovat, abych tuto hru neprohrál. Ovšem na rozdíl od hráče šachové hry proti mně hrál čas, který ubíhal rychlostí blesku a co chvíli mi připomínal každou chybu. Cíl nebyl daleko, stačilo jen doběhnout k Andělu, zahrnout vlevo, okolo kostela a u Arbesáku do postranní uličky.

Rychle jsem seběhl schody a téměř tryskem vystřelil do tmy ulice. Já hlupák. Nepromyslel jsem si předem tento unáhlený krok a zákeřná námraza na chodníku mně podrazila nohy, takže jsem se opět octl naznak, ale tentokrát na tvrdém chodníku a náhle i celý od sněhu, když jsem se pokoušel vcelku neúspěšně vstát, přičemž se termoska jako naschvál otevřela a horké kafe vyšplíchlo na jiskřivý sníh a vytvořilo skvrnu nápadně se podobající rozšklebenému úsměvu jak z groteskního kresleného filmu. Přímo mně natruc. Nejradši bych to termosky kopl, bylo-li by to co k čemu, ale bál jsem se dalšího pádu, který by zpomalil můj postup k cíli. Tak jsem se obezřetně vydal dál a rozhodl jsem se, že svůj další postup provedu s nejvyšší opatrností a poučen budu rozmýšlet každý krok.

Mrštně jako kočka jsem nyní postupoval zmrzlými ulicemi a na cestu mi svítily kužele nažloutlého světla z lamp, které mi suplovaly kočičí oči. Zahnul jsem vpravo a vydal se Plzeňskou ulicí dolů směrem k Andělu. Tramvaje v tuto brzkou hodinu stále nejezdily a nemaje jiného dopravního prostředku, musel jsem absolvovat pouť po svých. Na domech se čas od času rozsvítilo některé okno a z okolních ulic jsem stále častěji slyšel práskání domovních dveří. Někteří lidé pravděpodobně pojali stejný úmysl jako já, ale ti, co teprve vstávali z postele, neměli šanci na úspěch. Brzy jsem se přiblížil ke křižovatce na Andělu.

Tady už situace nevypadala tak růžově, neboť kam jsem se podíval, tam někdo šel nebo někam běžel. Sám jsem se začal bát, že nakonec to budu já, kdo vstal z postele pozdě, a i když jsem se snažil jako nikdy předtím, tak svému úlovku nakonec nedojdu. Rychle jsem se rozběhl, ale hned po dvou krocích jsem si uvědomil, jak pošetilý je to nápad a krok jsem zase zpomalil do chůze. Nechtěl jsem být příliš nápadný ve svém spěchu, aby mne snad někdo nesledoval nebo nedejbože nezastavil.

Už jsem viděl kostel, většina cesty tedy byla za mnou. Podíval jsem se na hodinky. Za pět půl šesté, to není tak špatný čas. Už jen párkrát zahrnout a jsem tam. Žaludek mi sevřela nervozita a hlad. Ještě, že mám s sebou ty rohlíky, pomyslel jsem si a začal jeden vybalovat z novinového papíru.

„POZOR!“ uslyšel jsem pozdě vykřiknuté varování. Před očima se mi zatmělo z rány, kterou jsem nejdříve dostal nohou a krátce poté do hlavy o chodník a už jsem se zase válel ve sněhu. Podíval jsem se směrem k nohám, kde ležel muž tak okolo čtyřicítky oděný v černém kabátě.

„Promiňte,“ zabručel jsem při vstávání a pomohl muži také na nohy.

„To nemůžete dávat pozor, chlape? Brýle, kde jsou moje brýle a brašna? Víte, já spěchám,“ rozkřikl se téměř zoufale muž.

„No, to já taky, ještě jednou se omlouvám, brašna je tady,“ zvedl jsem ze země hnědou koženou aktovku.

„To není vaše starost, rychle, brýle, než tady budou,“ zaskuhral muž, který vypadal, že má skoro na krajíčku.

Uslyšeli jsme křupnutí. „Jejda, já nechtěl, asi jsem vám rozšlápl brýle,“ uslyšeli jsme hlas za našimi zády. Muž se prudce otočil. Stáli tam tři muži v tmavých kožených kabátech s tupými rysy a posměšnými úšklebky na tvářích. Jeden z nich se sklonil a zvedl střepy z původních brýlí. Nešlo v nich nepoznat tajnou bezpečnost. Koukal jsem na ten výjev jak přimražený.

„Nebýt tady duchapřítomného soudruha, tak si nám normálně zdrhnul, ptáku,“ promluvil první z nich a chytl muže prudce za rameno. „Teď půjdeš pěkně s náma.“

Konečně jsem se odvážil promluvit: „Promiňte, ale co ten muž, ehm, tedy soudruh udělal?“

„Tenhle parchant, je nepřítel našeho socialismu,“ řekl druhý z nich a poplácal mě přátelsky po rameni. „Zachoval jsi se správně, že jsi ho zastavil, díky, soudruhu. Teď nám dej tu aktovku a jdi po svých.“

Koukl jsem na zadrženého muže, který jen stál se skloněnou hlavou, popotahoval a z modrých očí mu kanuly velké slzy. Podal jsem tašku policajtovi a šel si po svých.

„To bude dneska dobrý maso na večer,“ zachechtal se jeden ze soudruhů, když muže odváděli okolo kostela na druhou stranu.

Šel jsem pomalu se svěřenou hlavou. Zahnul jsem vlevo, vpravo, šel jsem neopatrně hlučnými kroky, až jsem konečně zahlédl můj cíl cesty, tedy frontu asi patnácti lidí pod vývěsním štítem s nápisem „Novák, řezník“. Byl jsem tu včas. Moje chuť na koprovou s hovězím toho neznámého muže přišla nějak draho. Myšlenky mi běžely hlavou, proč jsem toho muže musel takto odsoudit zrovna já. Kdybych tak nespěchal, tak bych se s ním vůbec nesrazil.

„Tak co to bude, nějaký maso na večer?“ slyším řezníkův hlas.

Podíval jsem se řezníkovy do modrých očí. „Promiňte, ale nějak mě na maso přešla chuť.“

Štěpán Touma

Brusel

„Obžalovaný Josef Vlk, shledán vinným z trestných činů výtržnictví a veřejného pobuřování, spáchaných dne devatenáctého června 1985, odsuzuje se k trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, se zařazením do první nápravně-výchovné skupiny.“

V první chvíli jsem nevěděl, jestli se mám smát, nebo brečet. Rok a půl v base byla pálka, na kterou jsem se těšil asi jako na zápasy s lampasákama z Dukly, na druhou stranu mě prostě bavilo, jak hrozně vážně všichni ten náš malý „Brusel“ ve vlaku brali. Každý večer po hospodách létají facky, židle a püllitry, ale v novinách se o tom ráno nedočtete. O našem výjezdu se psalo ještě půl roku po soudu a v televizi jsme byli častěji než Husák. Přitom jsme se jenom chtěli dostat na fotbal, za naší Spartou.

Tehdy v červnu jsme neřešili nic jiného. Liga finišovala a šlo o titul - buď my, nebo Bohemka. Bodů jsme měli stejně, takže v posledním kole šlo o všechno. Na výjezd do Bánské Bystrice, kde měla Sparta hrát, jsme museli všichni. Vlajkonoši, tak se nám tehdy říkalo. Je fakt, že nějaké vlajky jsme sebou měli, to jo. Už ráno jsme obsadili všechny putyky kolem nádraží a svědomitě se připravovali na cestu. Někteří kluci za to vzali trochu víc a těch pár metrů k vlaku ani nezvládli dojít, my ostatní jsme ale bez problémů nastoupili. Některé lístky nikdo neřešil, proč taky. Ještě na nástupišti jsme na železničáře a policajty ze srandy řvali, že tam chceme dojet bez průseru. Vlakem zněly naše chorály, člověk všude potkával známé tváře z tribun a nálada byla výborná. Prostě taková rodinka na výletě. Teda hodně široká a žízňivá rodina, protože ty litry chlastu, co jsme vezli, by položily i Gottwalda. Pivo, rum, rybízovka s okenou – jelo to ve velkém.

Při podobných výjezdech obvykle průvodčí ani nezkoušeli nějaké kontroly lístků – věděli, že by se jim to moc nevyplatilo. Jenže v našem vlaku měla zrovna službu nějaká otravná Slovena, která po nás chtěla pokutu za jízdu na černo – když jí bylo rozumně vysvětleno, že mistři lístky nepotřebují, zavolala na příští zastávce švestky. Ty sice vytáhly pár lidí na peron, jakože je zatýkají, jenže naši se nedali a byla z toho solidní mela. Taky bych se zapojil, kdybych neměl podmínku za tu fackovačku se slávistama. Hodně kluků se zvládlo trhnout a akorát naskočit do rozjíždějícího se vlaku. Jelo se dál, i když většina z nás byla tak pod parou, že bychom nepoznali, kdyby nás místo do Bystrice odvezli do Leninova mauzolea.

Pak se začalo skandovat „*Brusel, Brusel, Brusel*“. Ani nevím, koho to napadlo, možná mě. Každopádně jsme všichni věděli, o co šlo. Pár týdnů předtím se v Bruselu na stadionu porvaly stovky Anglů a Italů, byli i nějakí mrtví. V novinách se o tom hodně psalo, i když se to stalo na západě. Nebo možná právě proto. My jsme začali ve vlaku dělat takovou menší rekonstrukci. Nějak se to prostě semlelo – po té strkanici se švestkami byli všichni nabuzení, do toho prudila průvodčí, že nás nechá vysadit, nějakí spolucestující taky měli blbé kecy, a už to jelo. Nespokojenci dostali nějaké ty facky, ječící průvodčí pár kluků na chvíli vystrčilo za jízdy z okna a my ostatní jsme upravovali vlak. Sedačky se řezaly nožem, světla rozkopávala, dveře a další zbytečnosti

lítaly ven, prostě bordel. Co se nerozpadlo, to se posprejovalo nebo počmáralo. Vyřvával se Brusel, Liverpool (tomu fandili ti Angličani), a samozřejmě Sparta. Co se mě týče, asi jsem se taky nechal trochu strhnout. Možná jsem zakopnul o pár světel, narazil do pár dveří, zavadil o nějaké záclonky. Zase nic tak hrozného, nikomu nešlo o život. I když průvodčí na to teda vypadala, když se po té srandičce s oknem prodírala do sousedního vagonu, aby se tam i s pár dalšíma cestujícíma z naší části vlaku zamkla.

Když jsme po pár hodinách dojeli do Bánské Bystrice, byla už většina z nás neschopná čehokoliv. Většina lidí se s kocovinou válela po zemi mezi troskami vybavení, někdo zvracel, někdo ještě ze setrvačnosti rozkopával těch pár věcí, které zůstaly vcelku. Jako spolehlivý budiček ale zafungovalo, když se při příjezdu na nádraží někdo podíval z okna a zařval „*Bacha, bengal!*“. Bylo nás tam víc v podmínce, takže nechat se chytit nikdo moc neplánoval. Jenže nebylo na výběr. Celé nádraží bylo obklíčené antony VB a na nástupišti už na nás čekal hodně početný uvítací výbor v zelených uniformách. Utéct nebylo kam, i tak to ale pár kluků zkusilo vzít oknem. Co jsem pak zaslechl u soudu, moc nepochodili. My ostatní jsme ale byli moc zdrchaný na to, abychom kladli nějaký výraznější odpor, takže když do vlaku vtrhli policajti a jednoho po druhém nás vyházeli na peron, proběhlo to skoro v klidu.

Až když jsme se ocitli venku, obklíčení v zeleném moři, definitivně nás to probralo. Pár lidí se začalo bránit, dostali ale sodu obuškem a bylo. Lidí z VB nás házeli do připravených antonů, nějaké zjišťování typu kdo vlastně co zničil, to je vůbec nebralo. Odvezli nás rovnou na služebnu, kde jsme si chvíli pobýli. Fotbal jsme samozřejmě nestihli – Sparta prohrála, titul ale nakonec stejně získala. My jsme si to ale logicky moc neužili, když jsme byli zavřený a tupě zírali na neskutečně oprýskané zdi služebny. Oproti té díře vypadaly policejní stanice v Praze jako hotely. Jedinou zábavou bylo pozorovat švestky. Byly z nás hrozně zmatený, jako by nevěděly, co mají dělat. Což teda byla ta poslední věc, kterou bych od nich čekal. Asi je překvapilo, že se něco z toho, co jim televize každý večer ukazovala jako zkaženost západní mládeže, může stát i u nich v revíru.

Drželi nás tam dva nebo tři dny, proběhlo pár výslechů, a pak nás z ničeho nic převezli do Prahy. Tam s námi ale jen sepsali protokoly a pustili nás, což jsme teda nečekali. Prý že si nás budou postupně předvolávat na výslechy. A taky že jo, během dalších týdnů jsme tam jeden po druhém chodili na porážku. Už předem jsme se dohodli, že když budeme všichni mlžit, nic na nás nemají. Já komisaři tvrdil, že jsem celou dobu spal a o ničem jsem nevěděl. Možná by mi to i prošlo, jenže někdo práskal. Na výslech jsem šel několikrát a pokaždé věděli něco nového, hlavně konkrétní jména. Ptali se mě na práci, na rodinu, na Spartu, na všechno. Jasně že jsem zatloukal, co to šlo, ale evidentně na mě věděli dost. Hlavně měli dost slušnou představu o mém podílu na rozmlácení vlaku. Připisovali mě i věci, na které jsem si ani nevzpomínal – prý jsem zfackoval nějakého studentíka, obtěžoval jeho holku a na průvodčí jsem údajně vypustil hasičák. K tomu to rozmlácené vybavení, skandování a další hovadiny. Prostě k závěrečnému přelíčení jsem nešel zrovna v dobrý náladě.

Na verdikt nás čekalo víc a o našem výjezdu se hodně psalo, i tak mě ale překvapilo, jak byla soudní síň narvaná. Kam ses podíval, všude novinář. Všichni byli evidentně natěšený, jak s námi soud zatočí. Já pořád doufal, že dostanu pár měsíců, v té době čekal na soud taky spartakiádní vrah Straka, tak mě napadlo, že se určitě vyřádí až na něm a nás nechají být. Jenže pak se začaly číst rozsudky a bylo zle. Roky kolem lítaly jak kulky a postupně si našly každého. Někdo dostal dva, někdo jeden, většina z nás rok a

půl. Ten pocit, když stojíš uprostřed narvaného sálu a nějaký děda v paruce ti znuřeným tonem sdělí, že budeš následujících osmnáct měsíců žít na pár metrech a o fotbale se s trochou štěstí dočteš v týden starých novinách, to se nedá popsat. Chvíli jsme tam všichni stáli jak opaření a nějak to vstřebávali. Když nás pak začali odvádět, kluk přede mnou – mohlo mu být tak osmnáct- začal brečet. Nejdřív potichu, ale u východu ze síně už řval jako malá holka a do toho něco mumlal. Chvilku jsme to luštil a pak jsem pochopil: „*My tam chtěli dojet bez průseru,*“ opakoval. „*My tam chtěli dojet bez průseru.*“

Inspirováno skutečnými událostmi a filmem Proč?(1987).

Anna Vejdová

Díra

Úplně vždycky, když se mi roztrhne ponožka, a je jedno, jestli na patě nebo u palce, vzpomenu si na svého bývalého spolužáka Petra Krutského. Znali jsme se vlastně ještě dřív, než jsme spolu začali chodit do školy, ale nikdy jsme zase nebyli nějakí nejlepší kamarádi. Zdravili jsme se, občas jsme spolu prohodili pár vět, ale jinak nic moc. Už jsem ho dlouho nepotkal, ale vzpomínám na něj velmi často. To kvůli těm roztrženým ponožkám.

Když jsem byl asi v sedmé třídě na základní škole, stala se novou zástupkyní soudružka Kurovcová. Už od pohledu bylo každému jasné, že by s ní nikdo nechtěl mít žádný konflikt. Vůbec nejlepší by bylo vůbec s ní nepřijít do styku. Na naší škole vykonávala pozorovací funkci, hlídala aktivity každého žáka i učitele, psala posudky a kontrolovala, jestli jsou třídní nástěnky v dostatečně socialistickém duchu. Připadá mi, že náplň její práce by se dala nejlépe vystihnout tím, že byla zlá.

Jednou si právě vzala na mušku spolužáka z vedlejší třídy, Petra Krutského. Měli jsme zrovna hodinu ruštiny, když se ozvalo zaklepaní na dveře. Postavili jsme se, jak jsme měli přikázáno udělat, vždycky když nějaký profesor vcházel nebo odcházel ze třídy. Ve dveřích se tentokrát objevila soudružka Kurovcová a za ní šel chudák celý skrčený Petr Krutský. Omluvila se za přerušení hodiny a hrdě si stoupla před naši třídu, která ani nedutala.

„Milí žáci, ráda bych vám dnes představila vašeho spolužáka Petra, který je jinak docela hodný kluk, ale bohužel pochází z katolické rodiny. Vím, že za to nemůže, ale rozhodně mu to nepomáhá k budování pravého socialistického státu. Věřím, že Petr brzy přijde k rozumu a najde pravé hodnoty. Aby to ale bylo užitečné i pro vás, tak tě Petře poprosím, aby sis sundal boty a ukázal svým spolužákům své ponožky.“

Petr se hodně zastyděl, ale neodvážil se ani pípnout. Sundal si botu a mírně zvedl levou nohu, na které měl úplně normální hnědou ponožku, která měla díru na palci. Řekl bych, že je to normální jev, a s tím, že Petr pochází z katolické rodiny, to nemá nic společného. Soudružka Kurovcová to ale viděla jinak.

„Vidíte? Takhle to vypadá v těch katolických rodinách. Radši s ním nemějte nic společného!“

Mezitím si Petr zase rychle nandal botu. Potom Kurovcová poděkovala, rozloučila se a s vítězným úsměvem odcházela ze třídy. My jsme ještě strnule povstali.

Ten den jsem úplně vyčerpáně běžel ze školy domů. Máma ještě nebyla doma, a tak jsem se chopil jehly a niti sám a začal jsem si zašívát nejen všechny díry na ponožkách, ale pro jistotu i všechny dřevěné kapsy, které sice nejsou vidět, ale oku soudružky Kurovcové by stejně neunikly. Věděl jsem totiž, že dřív nebo později přijdu na řadu i já. Petr i já jsme totiž dřív, když to ještě šlo, chodili ve škole na náboženství. Pak to zrušili a od té doby musím chodit tajně. Pořád ale mají samozřejmě zapsaná jména všech, kdo tam chodili.

Od té doby, co se stalo to s tím Petrem, jsem nemohl moc spát. Vždycky mě probudil sen, ve kterém mě soudružka Kurovcová nějak ztrapňovala. Vždycky nějak jinak. Máma mi ale říkala, že se nemám čeho bát, protože jsme dělali všechno pro to, aby si na mě žádná soudružka nemusela zasednout. Učil jsem se hodně dobře, protože mám dobrou paměť a jde mi matematika, ale na druhou stranu jsem nemohl vyčuhovat až moc, to by si mě totiž taky určitě nějaká soudružka všimla. Snažil jsem se být nenápadný a dělat to, co dělali ostatní, takže jsem třeba trpěl jednou týdně i pionýrské schůzky. Hlavní náplní byly budovatelské básně a písně. Účastnil jsem se i májových průvodů a dalších akcí, které mě vrcholně vytáčely. Děsilo mě ale to, že tohle všechno dělal i Petr Krutský a stejně musel předvádět ponožky...

Samozřejmě že jsem se soudružce Kurovcové vyhýbal, jak to jen bylo možné. Ale nebylo to možné donekonečna. Jednou si na mě počkala přímo před třídou. Usmála se na mě a řekla mi, že by se mnou chtěla mluvit. Při cestě do jejího kabinetu jsem byl jak přimražený. Ponožky jsem měl v pořádku, ale snažil jsem se vybavit si, jestli náhodou nemám díru někde jinde nebo jestli nejsem málo učesaný. Naštěstí jsem si na nic nevzpomněl, protože od té události s Petrem jsem si opravdu hodně dával záležet na tom, abych byl dostatečně upravený.

Vešli jsme do kabinetu, zaklaply se dveře a Kurovcová spustila. „Tak vítěj, Jakube,“ řekla a zazubila se přitom tak, že jsem měl všude po těle husí kůži.

„Slyšela jsem, že se dobře učíš a že ti jde matematika. Je to pravda, Jakube?“

„Ano, učení mi docela jde a matematika mě baví obzvláště,“ řekl jsem stydlivě, ale snažil jsem se být co nejvíc přesvědčivý.

„Slyšela jsem ale taky, že jsi dřív chodil na náboženství. To je ale už dávno, už tě to nebavilo, vid’? Doufám, že teď věříš v pevný socialistický stát, Jakube!“ řekla a měla při tom tak naléhavý výraz, že snad nešlo odpovědět jinak.

„Ano soudružko, věřím v socialistický stát.“

„Taky doufám, že ani trochu nevěříš těm nesmyslům, co vás učili na tom náboženství. Myslím, že byla chyba tam chodit, Jakube. Řekni, nevěříš tomu, že ne?“ řekla a odporně se na mě usmála. Znovu se objevila husí kůže. Byl jsem teď vážně zaskočený, protože jsem měl asi tak pět vteřin na odpověď. Kdybych se rozmýšlel déle, bylo by to podezřelé. Sice určitě věděla, že jsem věřící, ale stejně ze mě potřebovala vydolovat, že nejsem. Co jsem ale měl rychle říct já? Vážně jsem nevěděl, co dělat. Měl jsem husí kůži, před obličejem zubící se soudružku Kurovcovou a na mysli to, jak je zlá a jakou by mi dala lekci, kdybych řekl, že jsem věřící a že všemu tomu, co jsme se učili na náboženství, věřím.

„Nevěřím tomu, soudružko učitelko,“ zakoktal jsem.

„Dobře, Jakube. Teď běž domů a příští týden vytvoříš novou nástěnku ve třídě, abys udělal něco užitečného pro spolužáky.“ Znova se na mě zazubila tím ledovým odporným úsměvem a šla mě vyprovodit ze dveří.

Ze školy jsem ten den nešel domů, ale běžel jsem, co mi síly stačily, rovnou za otcem Janem. Cestou jsem si pomyslel, že jsem nejhorší člověk, protože jsem zapřel svoji víru. To nám otec Jan vyprávěl na náboženství o Petrovi, Ježíšovu učedníkovi, který Ježíše zapřel, dokonce třikrát. Nikdy jsem nechápal, jak to mohl udělat, vždyť Ježíše osobně

znal a měl ho tak rád. Teď jsem to konečně pochopil. Hned jak jsem doběhl do kostela, jsem vyklopil otcí Janovi všechno, co se stalo. Byl rozčilený. Takhle vytočeného jsem ho ještě nikdy neviděl. Nezlobil se ale na mě, nýbrž na soudružku Kurovcovou a na všechny ostatní soudružky, které tohle dělají. Řekl mi, že jsem neudělal nic špatně, protože nic jiného jsem ani udělat nemohl, když jsem do toho byl tak navlečený. Tvářil se tak hrozivě, že jsem měl pocit, že se snad hned sebere a sám půjde dát soudružce Kurovcové za vyučenou. Řekl mi ale jenom to, že děkuje, že jsem za ním přišel, a že mám přijít znovu, kdyby se zase něco dělo. Pak mě poslal domů.

Naštěstí se pak ale nic nedělo. Soudružka Kurovcová mě nejspíš neshledala nějak „nebezpečným“,

a tak mě nenutila nikomu ukazovat ponožky a už se mnou ani nevedla další výslechové rozhovory.

Další školní rok, který byl můj poslední na základní škole, se stala zajímavá věc. Pan ředitel na začátku září oznámil, že soudružka Kurovcová už nebude učit na naší škole a že místo ní přichází do školy nová zástupkyně, soudružka Hlavatá. Moje první reakce bylo pochopitelně to, že jsem si znovu vzpomněl na děravé ponožky a na svůj rozhovor se soudružkou Kurovcovou, a v tu chvíli jsem si uvědomil, že to může být ještě mnohem horší. Soudružka Hlavatá vypadala totiž ještě přísněji než Kurovcová. A zrovna tenhle rok mi nejvíc šlo o to, abych měl dobré jméno a aby mi škola napsala dobrý posudek, protože jsem moc chtěl studovat gymnázium. A to bez dobrého posudku bohužel nejde.

Naštěstí jsem po čase zjistil, že soudružka Hlavatá není asi tak hrozná, jak jsem si představoval. Celý půlrok se nekonala žádná „ztrapňovací akce“ žáků z katolických rodin a obecně mi časem přestala nahánět takovou hrůzu, jakou jsem dřív měl z Kurovcové.

Tak to bylo až do té doby, co si mě na začátku února zavolala do svého kabinetu.

„Jakube,“ oslovila mě zezadu, „přijď za mnou dnes kolem třetí hodiny do kabinetu. A moc o tom nikde nepovídej. Ráda bych s tebou něco probrala.“

Znovu jsem zažil pocit zamrznutí krve v žilách. Tentokrát jsem ze sebe ani nic nevykoktal, jen jsem strnule s vykulenýma očima přikývl.

Přemýšlel jsem, jestli tentokrát odpovědět „ano“ na otázku, jestli jsem věřící. Přece nebudu stejný jako Petr a poučím se z jeho chyb. Když ale má přijít na věc a vy víte, co všechno se stane, když řeknete „ano“, tak už to není tak jednoduché, jak jednoduše zní „poučit se z chyby“. Znovu jsem nevěděl, co bych na to odpověděl, ale tentokrát jsem měl na rozmyšlení delší dobu než pět vteřin, měl jsem čas až do tří, abych se rozmyslel. Čas mi ale vůbec, vážně ani trochu nepomohl. Pořád jsem nevěděl, pořád jsem cítil ten hrozný strach na jednu stranu z toho, že odpovím „ne“ a budu ze sebe zklamaný a na druhou stranu z toho, co se stane, když odpovím „ano“. Kdybych utekl, tak si mě najde příště, to by ničemu nepomohlo. Pořád jsem nevěděl, co bych odpověděl, ale už pomalu odbíjela třetí hodina, tak jsem se zhluboka nadechl, opláchl si obličej vodou a šel jsem zaklepat na kabinet soudružky Hlavaté.

„Dobře že jsi tu, Jakube,“ řekla s potutelným výrazem a zamkla za mnou dveře. Já jsem se snažil tvářit vyrovnaně, rozhodně jsem se tak ale necítil. Ty zamknuté dveře na mě působily jako mříž, za kterou jsem zavřený já a bestie, která si mě chce dát k večeři.

„Jakube, všimla jsem si tvých dobrých známek a tvých úspěchů v matematických olympiádách. Učíš se rád?“ řekla a najednou nevypadala tak moc jako bestie, ale řekl jsem si, že si stejně musím dávat pozor.

„Ano, soudružko. Matematika mě baví zvláště,“ odpověděl jsem klidnějším tónem, než jsem čekal.

„Výborně. A chtěl bys asi studovat na gymnáziu, abys mohl později dál studovat

matematiku, myslím si to správně, že jo?“ Nechápal jsem, proč to tak natahuje, asi mě bude chtít mučit dlouho. Proč se mě radši rovnou nezeptá ne tu otázku, které se sice bojím, ale už ji chci mít za sebou.

„Ano, byl bych moc rád, kdybych jednou mohl studovat matematiku,“ řekl jsem křečovitě.

„Vidím, že tě to asi vážně baví. Proto jsem se rozhodla ti říct jednu věc. Musíš mi ale slíbit, že to zůstane jenom mezi námi.“

Zase jsem jenom hloupě přikývl.

„Tak tedy dobrá. Jistě si pamatuješ soudružku Kurovcovou, která dělala zástupkyni na naší škole ještě minulý rok. Četla jsem si posudek, který o tobě napsala. Nejsou v něm o tobě příliš hezké věci, dokonce napsala, že výslovně nedoporučuje, abys studoval na gymnáziu. To mě velmi zarazilo, protože vím, jak dobré máš výsledky a jak moc se právě ty hodíš ke studiu gymnázia. Nevím, co jsi jí, Jakube, provedl, ale zapomeneme na to. Napíšu o tobě nový posudek, ve kterém tě doporučím ke studiu na gymnáziu a ten starý od soudružky Kurovcové zničím. Připadá mi to tak fěr.“

Pak vzala papír, na kterém byl napsaný ten posudek od Kurovcové a přede mnou ho roztrhala na malé kousky a hodila ho do koše. Byl jsem víc zaskočený, než kdyby se mě zeptala na to, jestli jsem věřící. Pak se na mě zase obrátila.

„Tak, teď můžeš jít domů a pamatuj, co jsem ti říkala. Tohle si nech jenom pro sebe. A už se dobře, ať si to nepokazíš,“ řekla a odemkla mi dveře.

„Dě-děkuji a nashleda-danou,“ vykoktal jsem.

Chvíli mi trvalo, než mi došlo, co se právě stalo. Pak jsem najednou pocítil, že bych to měl jít říct otci Janovi. Víím, že jsem to nikomu neměl říkat, ale otec Jan má o mě pořád starosti od té doby, co jsem mu vyprávěl o soudružce Kurovcové a o tom, co dělá. Tentokrát jsem snad běžel ještě rychleji než před rokem. Měl jsem velkou radost. Když jsem doběhl až do kostela, tak jsem to celý udýchaný otci vyprávěl. Čekal jsem, že se bude nějak hlasitě radovat. On se ale jenom lišácky usmál a řekl: „Výborně, Jakube.“

Nechápal jsem ten potutelný úsměv a taky mi o tom nikdy nic neřekl.

Teď chodím na gymnázium a pořád nechápu, jestli mi to umožnila prostá shoda náhod, nebo řízení Vyšším principem, nebo jestli v tom snad nějak nemá prsty otec Jan a jeho potutelný úsměv.

Nevím, ale teď zrovna sedím doma, koukám se na díru ve své ponožce a usmívám se. Jak se ale asi teď má můj bývalý spolužák Petr Krutský?

Kryštof Verner

Povídka o jednom chlapci

Jeden chlap si to vykračoval po Kafkově ulici, oblečený v pěkný nový černý oblek a s koženou taškou, která měla za účel vzbuzovat respekt. Mimoto měl v puse dýmku, ve které už sice nebyl žádný tabák, ale jeho chuť se z ní dala stále nasávat a mimo to, více než o kuřivo šlo jednomu chlapovi hlavně o dokreslení jeho celkové image. Obešel parčík, protože neměl ve zvyku chodit středem, kde byl všem moc na očích. Byl pěkný slunečný den, na obloze nebylo vidět jediného mráčku.

Před Nádražkou zastavil jednoho chlapa klučina. Mohlo mu být tak deset let, na hlavě měl naraženou světle modrou kšiltovku a velice důrazně žvýkal růžovou žvýkačku, takže si všichni kolemjdoucí zubaři mohli snadno všimnout jeho zkažených

stoliček.

„Hej pane!“ vyštěkl a jednoho chlapa to trošku zarazilo. Ne že by si nerad povídal s lidmi, ale většinou to byl spíše on, kdo rozhovor zahajoval, a nelíbilo se mu podřízené postavení, které na něj připadalo, přistoupí-li na klučinovo oslovení. Zastavil se však a vrhl na klučinu tázavý pohled. „Co to máte v puse?“ klučina žvýkal jako žába na soutěži krásy. Jeden chlap se neubráníl usměvu.

„No dýmku.“

„A dáte mi ji?“

„Nejsi na kouření ještě moc malej?“ Chlapec nepřestával agresivně žvýkat, jako by se tím jednomu chlapovi snažil dokázat, že on tu rozhodně není ten mladší.

„No a kouření je zakázaný?“

„To není,“ připustil jeden chlap. „Ale smrdí ti po něm z pusu.“

„Ale já mám žvejku!“ řekl vítězoslavně klučina a natáhl ruku pro dýmku. Jeden chlap se pousmál. Tak nějak nevěděl, co na to říct. Nakonec musel uznat, že klučina vyhrál, a tak vyndal dýmku z pusu a dal mu ji do ruky. Klučina si okamžitě vrazil náustek mezy rty a vyfoukl z hlavičky velikou růžovou bublinu. Byla tak velká, že přes ni jeden chlap skoro nic neviděl, a když praskla, byla to taková šlupka, že musel na chvíli zavřít oči.

Když oči znovu otevřel, klučina byl ten tam, a tak jeden chlap pokrčil rameny a vydal se podél kolejí dál směrem na Letnou.

Netrvalo dlouho a zjistil, že po té ráně vidí lidi tak, jak se opravdu cítí, že jeho smysly ignorují jakoukoliv masku a přetvářku, kterou kolem sebe vytvářejí, a že je schopen vnímat jejich skutečné pocity. Uvědomil si to poprvé, když míjel jakousi krásnou dámu, jejíž největší starost byla, aby se nikdo nedozvěděl, že je katolička. Nepostřehnutelná pravda o elegantní paní na vysokých podpatcích mu náhle připadala tak jasná, jakoby ji měla napsanou na čele. Obloustlý pán, který měl v ruce podobnou tašku jako jeden chlap, vypadal sebevědomě, ale trápily ho vyřknuté lži. Báł se, aby se nedostaly na světlo.

Jeden chlap přešel koleje i silnici a zanedlouho už byl na Letné. Pohlédl na stadion Sparty, který stál jen o pár set metrů dál jako pevná nezničitelná pevnost. Při pohledu na tribuny si vzpomněl na První máj. Bouřlivý hluk, typický pro sportovní akce, se však dnes nesl odjinud. Jenom o kus dál se právě běželo finále nějakého mládežnického závodu. Jeden chlap měl ještě trochu času a tak se tam šel podívat. Míjel fanoušky stojící podél trati a byl překvapen, jak málo z nich je tu skutečně kvůli sportovnímu zážitku.

Běh už skončil. Za cílovou páskou bylo připraveno malé pódium, na které vyváděli nejlepší běžce, věšeli jim na hlavu medaile a předávali diplom. A jeden chlap viděl, že závodníci nejsou vůbec tak veselí, jak působí, že jsou sice pyšní na svůj výkon, ale že by mnohem radši běželi dál než jenom sem na pódium. Že se stydí, že nedokážou běžet až k hranicím a potom kam až to půjde. Že kdyby měli možnost, vyrazili by hned teď a uprchli z tohoto světa. Jenom jeden z nich zdál se být skutečně spokojen sám se sebou. Ten se opíjel pocitem všemocnosti a zadostiučinění, k závodu jako je tento naprosto nepříslušejícím.

Pak přišli na pódium od pohledu bohatí zástupci organizátorů a sponzorů této akce. Mluvili o radosti, o mládí a o celkové spokojenosti se závodem a příslibovali další akce tohoto typu, k rozptýlení ducha pohledem na vrcholové sportovce. A někteří z lidí kolem byli těmito mecenášům vděční, a jiní jimi zase pohrdali. Jednoho chlapa ale překvapilo, že sami boháči nebyli šťastní, nýbrž byli zhnuseni sami nad sebou, a spolu s pocitem strachu nad ztrátou nahromaděného bohatství se v nich míchalo jakési divné aroma pocitu viny a touhy po odpuštění s opovržením a sebeuklidňujícím sobectvím.

Jeden chlap už musel jít, a tak vyrazil od pódia směrem k Vltavě.

Míjel mladý pár, povalující se na dece a šuškející si do oušek sladká slůvka. Ale i oni, jakkoliv byl jejich cit ušlechtilý, maskovali láskou strach z osamocení, potřebu pomoci. Snažili se za pěkná slova schovat to, že jsou neschopní, slabí a zranitelní jako malé děti. Jednomu chlapovi nebyl příjemný pohled na polibky, kterými se štědrě obdarovávali, a tak přidal do kroku a za nedlouho už scházel z Letné dolů k řece.

Zamířil k Mánesovu mostu a znovu musel při pohledu na nebe konstatovat, že je dneska neobvykle krásně. Byl pěkný slunečný den, na obloze nebylo vidět jediného mráčku. Před Úřadem vlády narazil na několik pěkně oblečených mužů s aktovkami. Jeden chlap se bál, co v nich uvidí. Byl však překvapen. Tihle muži v sobě nenosili všude přítomný pocit strachu, dokonce v nich neviděl ani tak častou touhu po penězích, vyšším postavení či bezpečí. Žádný chtíč v nich jeden chlap nevnímal, ale je pravda, že ho trochu oslňovalo slunce a musel hmouřit oči, chtěl-li na ty muže vůbec vidět. Přišli mu jako děti. Plácali o fotbale a ženách a jejich nejtěžším problémem byly nedodělané brambory, které byli před chvílí nuceni požívat v restauraci jen pár bloků odsud. Jeden chlap neměl už čas přemýšlet nad tím, co vidí, a popravdě na to neměl ani chuť. Měl pocit, že by místo všech okolo měl upřít svou pozornost sám na sebe a připravit se alespoň trochu na následující hodiny.

Šel přes most, když ho do nosu udeřila vůně tabáku. Partička tří mladíků pokuřovala doutníky a sklepávali popel do řeky. Jednomu chlapovi najednou chyběla jeho dýmka. Měl už opravdu naspěch, ale přeci se u partičky zastavil.

„Omlouvám se, neměli byste pro mě taky jeden, pánové?“ Na navázování vztahů podobným způsobem byl zvyklý. Většinou to však býval on, kdo nabízel ostatním kuřivo jako záminku k rozhovoru.

„Jo, jasně,“ odpověděl mu nejvyšší z mladíků a dal jednomu chlapovi jednu Cohibu. Jeden chlap si zapálil a vychutnával si pohled na zlatavou řeku. Byl pěkný slunečný den, na obloze nebylo vidět jediného mráčku. Jeho společníci nic neřikali, jenom tam stáli a pokuřovali a koukali se na tu zlatavou řeku. Jednomu chlapovi bylo najednou tak nějak dobře, takový ten pocit, jako když má v sobě člověk pět dvanáctek a jenom sedí v křesle a pozoruje lidi okolo, kteří mají v sobě těch dvanáctek sedm a snaží se do rytmu hudby vyprodukovat něco, co by se snad při troše dobré vůle dalo nazvat karikaturou tance.

„Kam máte namířeno?“ zeptal se po chvíli jeden z hochů a hlavou pokynul na koženou tašku v ruce jednoho chlapa. Jeden chlap hned neodpověděl. Odrhl svůj zrak od řeky a prohlížel si teď hochy ve snaze vycítit z nich něco z všudepřítomných pocitů, strach, prohnanost... Snažil se v otázce „Kam máte namířeno?“ zachytit nějaký hlubší podtext. Byl už zvyklý, že otázky tohoto typu nejsou nikdy jen tak proneseny do větru, pochopil, že se ho většinou ptá někdo jiný a že tazatel je jen prostředníkem. Nic takového však nyní necítil. A nemohl se rozpomenout, jak už je to dávno, kdy byla otázka „Kam máte namířeno?“ skutečně jen otázkou „Kam máte namířeno?“. Chvilí zůstal jen tak stát a snažil se porozumět tomu všemu. A jeho společníci tu trpělivě stáli s ním, klidní, vyrovnaní, nikam nespěchali a jen tak si užívali pěkného dne.

Jeden chlap zvedl svoji tašku, otevřel ji a vysypal veškerý její obsah do řeky. K hladině se začaly ladně snášet desítky hustě popsaných papírů. Některé vzal vítr a zmizely pod mostem. Jiné mu vzdorovaly a zůstávaly tak v zorném úhlu mladíků a jednoho chlapa, kteří papíry sledovali skoro až s náboženskou úctou. A že to byla pěkná podívaná, hodil jeden chlap do řeky i koženou tašku. Ještě chvíli za ní jako na rozloučenou všichni sklepávali popel a potom se jeden chlap rozloučil a vyrazil zpátky do Kafkovy ulice.

Jenom na skok se stavil doma a potom už prvním autobusem vyrazil z Prahy

pryč. Asi po hodině jízdy vystoupil a utíkal ke starostovi, kterému zaplatil v hotovosti a potom už zamířil přímo do nově pořízeného lokálu. Setřel prach ze zaprášené pípy a ještě toho večera si načepoval první půlku vychlazené kofoly.

Jan Vlasák

Dilema

„ Je to všechno na hovno“, řekl František nezúčastněným tónem a plivl slinu, ještě trochu růžovou od vína za 1.50, které koupili na Újezdě. „ Jako by ta vojna sama o sobě nebyla na nic, ještě budu muset do Podbořan s cigošema. K tankistům ty vole. A až nějakýmu Dežo Lakatošovi prdne v kouli, tak mě tím tankem přejede a můžu se třeba posrat. Ty lidi sou debilové už tak, a ještě se tam budou promenovat v posranejch tankách.“

„ Klídek, Frantále, všichni tam budem muset, a zas to nemáš tak daleko. Představ si bejt dislokovanej někde na Slovensku... “

„ Má se Lojza voe, jde si na vejšku a je vysmátej, jenomže na to já nemám hlavu.“

„ A to mi prosím vysvětlí, Filipe, na co to čumíš? Dneska je s tebou fakt hovor. Seš zamilovanej nebo co, ty vole?“

Byl. Hodně. Proto moc neposlouchal rozhovor svých kamarádů o vojně, na kterou bude muset Franta brzo nastoupit, protože právě odmaturoval. Koukal se dolů, přes tekoucí Vltavu a šedivé zdi nábřeží na špinavě oranžové střechy Prahy, lesknoucí se odrazy posledních paprsků dne, ale místo nich viděl jen vodopád světlých vlasů, rámuující ten nejkrásnější obličej na zemi.

„ Drž hubu, Kryštofe, jsem prostě unavenej. Měl jsem náročnej den. Asi se půjdu domů vyspat.“

„ Je to fakt, hoši, dneska bych to típnul, “ zívnuł do toho Roman. „Dneska jsme to docela nakopli a já jsem slušně zničenej. Postel je myslím výborný řešení.“

„ Tak jo balíme to, uvidíme se v sobotu na Frantově rozlučce, bude to velký, tak nezkoušejte mít kecy a příd'te.“

„ Jasan, vole, tak zatím čau.“

Kluci si podali ruce a pomalu se rozcházeli po svých. Filip se šoural k domovu. Přemýšleł. Jak dlouho nám ta parta ještě vydrží? Letos rukuje Franta, příště to bude Kryštof a asi i Beník. A já, pokud neudělám přímačky na vejšku. To by mi tak ještě chybělo.

Vojna. Filipovi se na ni nechtělo. Komu taky jo?

Sešel po krátkých schodech na zastávku Újezd, ale přešel na druhou stranu ulice a jal se kráčet směrem k mostu. Nepojede elektrikou. Pravda, také byl unavený, trénink byl ten

den skutečně náročný, ale Filip stejně pochyboval, že by doma usnul. V poslední době toho ostatně moc nenaspal. Na to byla moc krásná.

*

„Takže zatímco se zrudá fašizmu rozpínala po celé Evropě, která se nezmohla na žádný odpor, Sovětský svaz byl připraven bránit svobodu a socialismus. Upevnil své pozice na západě země a čekal jen na chybu Hitlera a jeho přísluhovačů. Ta přišla v roce 1941, když...“

Tomáš ve třetí lavici zívá a pomalu položil hlavu na složené ruce. Filip se mu nemohl divit. Projev pana Hrubého, jejich dějepiséře, nejen že zněl, jako by ho větu po větě předčítal z nějaké propagandistické knížky komunistické strany, ale byl přednášen takovým tónem, který nenechal nikoho na pochybách, že učitele vykládaná látka zajímá ještě méně než jeho žáky, i když se to snad ani nezdálo možné. Ale možná to bylo pochopitelné, pan Hrubý si jako vystudovaný doktor dějepisu určitě bolestně uvědomoval, že vykládá lži a bláboly. Filip to zrovna věděl úplně přesně, neboť jeho otec přednášel dějepis na universitě a občas mu ukazoval knihy, které vyšly před revolucí, a vyprávěl mu, jak to vlastně bylo. A tak Filip věděl, že ono „upevnění hranic na západě“ znamenalo násilné zabránění Pobaltí a válku s Finskem, kterou Rudá armáda nebyla schopná přesvědčivě vyhrát, i když disponovala trojnásobným počtem vojáků než finská armáda. Jediné, co Filip nepochopil, bylo, jak tatáž neschopná armáda dokázala několik let na to porazit nejmodernější vojenské uskupení své doby- německý Wehrmacht. Ale ve škole se o tom stejně nic nového dozvědět nemohl. A o tom, co ví, stejně nesměl s nikým mluvit, na to se jeho otec moc bál vyhazovu. Dějepis přece jen nemůže přednášet nepřítel socialismu.

Konečně žáky vysvobodil rozvrzaný zvonek. „Takže na shledanou, žáci.“ Rozloučil se Hrubý a odkráčel ze třídy. Ani kloudně nedokončil větu. To znamenalo konec hodiny a začátek víkendu.

Stála na chodbě a četla si knížku. Skončili už před hodinou. Filip hned nenašel odvalu k ní přistoupit. Byla tak krásná, že ho vždycky znova překvapilo, že je vůbec ochotná prohodit s ním pár slov, natož s ním jít ven. Vzhledla od své knihy a s úsměvem se k němu vydala.

„Tak konečně,“ řekla. „Jsem si myslela, že do vás ty svoje moudra bude hustit do konce života. Dem na zmrzku, mám na ni fakt chuť.“

„Jasan, tak dem.“

Pozoroval její dlouhé nohy, jak je při chůzi kladla hezky jednu za druhou a pořád dokola, a připadala mu úžasná. I tu zmrzlinu cumlala s neodolatelným půvabem. Nechápal, jak se lidé okolo můžou věnovat něčemu jinému, než tomu, aby na ni hloupě civěli. Tak se tomu věnoval i za ně.

„Mimochodem, co děláš o víkendu? Kamarádi dělaj oslavu, a tak jsem si říkal, že bych tě mohl vzít sebou.“

„Super nápad. Doufala jsem, že mě konečně někam vytáhneš, u nás doma to stojí za starou bačkoru.“

„No tak skvělý, tak sraz zejtra v šest na Újezdě. Alespoň mi pomůžeš vybrat dárek.“

*

Rozlučka byla přesně taková, jak čekal. Franta neměl moc náladu, kupodivu, a tak se hodně rychle hodně opil, načež ho jeho slečna odvedla domů. Bez něj to celé lehce postrádalo smysl, navíc alkohol rychle došel, byl drahý, a tak ho nesehnali moc. Celý večer byl poměrně rychle u konce. Filipovi to konec konců nevadilo.

„Hele a nedoprovodil bys mě ještě domů?“ zeptala se.

„Třeba do pekla,“ pomyslel si Filip.

A tak šli. Drželi se za ruce a ona většinu cesty vesele štěbetala. Oslava se jí líbila, jejich tělocvična, kde se to celé odehrávalo s tichým souhlasem pana trenéra, který „o ničem nevěděl“, jí přišla na takové akce super místo, zajímalo ji, jestli se takhle scházejí často, a tak dále. Filip rád poslouchal, co říká, sám toho moc nenamluvil. Chvíli šli pěšky, pak jeli tramvají a zase pěšky, před jejím domem chvíli postáli a dali si cigaretu.

„Tak tady ty teda bydlíš?“

„Jojo, pozvala bych tě k nám, ale je tam pořád hrozně moc lidí. Navíc bys k nám možná ani chodit neměl...“

„Proč prosím tě, tvoji rodiče by se mnou měli problém?“

„Nene, rodiče jsou v pohodě, ale bývá tam dost rušno a tak. Mám dost hodně sourozenců, však víš.“ Trochu se červenala, jako by neříkala úplně pravdu. Filip z toho byl nervózní, ale rozhodl se dál nevyptávat. Koneckonců to celé rychle zamluvila. Na rozloučenou dostal pusu. Odcházel v povznesené náladě, příjemně opilý láskou a vínem, které smíchali s rumem, aby mělo trochu víc šťávy. Těšil se, až ji zase uvidí.

„Není již trochu pozdě na takovéhle procházky, soudruhu Tvrdíku? Nastupte si k nám, my vás svezeme.“

Filipovi chvíli trvalo, než pochopil, že muž, který se na něj koukal staženým okýnkem z auta, které přistavilo u chodníku, oslovil zrovna jeho. Fízl - to poznal na první pohled.

„Jste moc milý, pane, ale nerad bych vás takhle obtěžoval, dokážu dojít sám, to se nebojte.“

„Už nejedí tramvaje, poslední jste zmeškal.“

„Dojdu pěšky, opravdu se nemusíte obtěžovat.“

„Ale neblázněte, to pro nás je to nejmenší, na svojí nabídce trvám.“ Řekl již o hodně autoritativněji a otevřel dveře. Filip se rozhlédl po ulici, nikdo tam nebyl, tak se alespoň nezkompromituje.

„Jste skutečně moc milí,“ zašeptal a nastoupil.

„A soudruhu, co vlastně děláte v těchhle končinách?“ zeptal se tónem člověka, který se často táže a dostává odpovědi.

„No, byl jsem s přáteli, jeden náš kamarád půjde brzy na vojnu.“

„ Myslím konkrétně, jak jste se dostal do této ulice? Myslel jsem, že tělocvičnu máte úplně jinde“

„ Inu...“ Filipa šokovalo, že tohle všechno ví, pochopil, že lhát nemá cenu, stejně se ptají na to, co asi vědí. „ Doprovázel jsem domů jednu kamarádku.“

„ Slečnu Petráškovou, že ano?“

„ Jak to víte?“

„ Proslýchá se, že v poslední době spolu máte velice vřelý vztah,“ řekl s odporným spikleneckým úšklebkem. Filip nevěděl, co na to říct, tak radši mlčel.

„ Problém spočívá v tom, že zřejmě neznáte otce slečny Petráškové. Je to nebezpečný kriminálník, několikrát byl zavřen ve vězení. Ve svém bytě se často schází s podobnými živly. Společně šíří podvrtné texty, ve kterých lžou o situaci tady, aby lidi zmátli. Díky známosti se slečnou Petráškovou se možná k takovým textům dostanete, nebo alespoň od ní zaslechnete něco, co by se nám mohlo hodit. Potom byste nám to mohl sdělit. Velice by nám to pomohlo, a vám ostatně taky. Podívejte, tady máte papír, když ho podepíšete, budete mít otevřeny dveře ke skvělé kariéře. A to v podstatě bez práce. Jen byste jednou týdně přišel na stanici a řekl nám, co jste zjistil. Tak co na to říkáte?“ pokusil se o přátelský úsměv, ze kterého se Filipovi chtělo blít, zatímco mu cpal nějaké lejstro.

„ Já ne... to by snad...“

„ Ne počkejte, nic neříkejte, chápu, že se bojíte této zodpovědnosti, konec konců jedná se o sledování nebezpečných kriminálních. Ale ujišťuji vás, že vám nic nehrozí. Vemte si ten papír a přes víkend si rozmyslete, jestli na to máte, nebo ne.“ Filip si papír proti své vůli vzal a strčil ho do kapsy.

„ Nemluvme již o tom, myslím, že svoje jste pochopil, vypadáte inteligentně. Mimochodem, škola vám již brzy končí, víte, kam půjdete na vysokou?“

„ No, uvažoval jsem o psychologii.“

„ Ano ano, to je výborná škola, můj syn tam ostatně taky chodil. Ale dostat se tam je těžké,“ dodal ustaraně, „Berou jen ty nejlepší z nejlepších. Aby také ne, o psychické zdraví lidu nemůže pečovat kdejaký nedouk a podvodník. To se budete muset snažit, soudruhu, jinak budete muset na vojnu, což asi nechcete.“

Konečně byli u něj doma. Ani se neptali, věděli to sami. Filip vystoupil.

„ Tak na shledanou soudruhu, a v pondělí na nás čekejte na tomto místě v osm hodin, abyste nám sdělil své rozhodnutí. Tak zatím,“ řekl a odjeli.

Ten sráč. Posranej parchant. Pochopitelně že Filip věděl, co mu ten hajzl medovým hlasem podprahově hustil do hlavy. Berou jen ty nejlepší z nejlepších, žádný nedouky a podvodníky. Tůdle, berou ty s nejlepším kádrovým profilem. Když nepodepíše, může se jít klouzat. A hurá na vojnu, pokud možno někam do prdele na Slovensko. Dobrá nálada byla ta tam. Chtělo se mu křičet, nebo ještě lépe dát někomu přes hubu. Někomu - tý fizlovský svini, co se mu snaží zničit život. Co komu do prdele udělal, že se mu to musí vždycky takhle posrat.

*

Ráno, když ji před školou objímal, byl nesmírně roztřesený a nervózní. Připadala mu to ráno obzvlášť krásná, ale tentokrát z toho byl ještě víc smutný a nešťastný. Papír v kapse bundy pátil hůř než rozžhavený pohrabáč.

„ Víš, budu ti muset něco říct. Včera večer, když jsem od vás odcházel...“ a rychle to ze sebe vysypal, než si to stačil rozmyslet.

„ A sakra!“ řekla a na čele se jí udělala ustaraná vráska. „To se budeme muset zeptat mého kriminálního táty, ten si už bude vědět rady. Odpoledne tam zajdem. Náš byt sice sledují, ale zadem se tam dá proklouznout. Jenom to pak na nás nesmíš bonznout,“ řekla s lehkým úsměškem. Normálně se Filipovi líbilo, jak je všechno schopná brát s humorem, ale tenhle vtíp ho nějak nedokázal pobavit. Jenom se smutně pousmál. Poznala, že mu není do smíchu, a okamžitě zvažněla.

„ Jsou to svině,“ prohlásila zasvěceně, z pozice dlouhé zkušenosti. „ Ale abys věděl, velmi si vážím toho, že si mi to řekl, každé by takovou odvahu asi neměl.“ A dlouze ho obejmula. Filip by se nejradši zabil.

*

„ Na začátek bych vám chtěl říct, jak si nesmírně vážíme vaší odvahy a slušnosti. V dnešní době jsou to vlastnosti, které se již tak často nevidí.“

Doktor Petrášek seděl na starém uprášeném křesle, v kulatém pokoji doslova napěchovaném knihami. Byl již postarší, měl plnovous a panděro, vypadal spíš jako stárnoucí hroch než jako nebezpečný kriminálník. Mluvil krásně, ale člověk si chvíli počkal, než věta vlastně došla ke svému konci.

„ Pro čestného člověka jsou myslím možné jenom dvě cesty, jak tento problém vyřešit, respektive spíše jedna. Doporučuji vám toto - podepište ten papír, a pak se s mojí dcerou přestaňte stýkat. Budou se možná trochu zlobit, ale nakonec to budou muset pochopit, ve vašem věku se takové věci prostě stávají. Konec konců spolu ani nechodíte do jedné třídy, takže to nebude zase tak podezřelé, když se již nebudete vídat. Bude to pro vás jistě těžké, ale neponesete si žádné následky. Tvářit se, že na nás udáváte a neříkat jim pravdu nepomůže, dřív či později na to přijdou, a to by bylo ještě horší, než kdybyste rovnou odmítli.“ O druhé cestě se ani nezmiňoval, byla jim oběma jasná - byla to cesta hořkého vzdoru.

Vyprovodila ho ven. Byla z toho stejně přešlá jako on. Objala ho a políbila - naposled? Pak se bez jediného slova rychle obrátila k odchodu. Filip by přísahal, že v jejích očích viděl slzy. Její otec možná nevěděl, že není jen tak nějaký kamarád jeho dcery. Ale kdyby to věděl, asi by Filipovi těžko řekl něco jiného. To by mu musel lhát. Bezbolestná, lehká řešení v tomto případě neexistovala. Filip si musel vybrat.

*

Seděl na mostě, klátil nohama ve vzduchu a pozoroval Vltavu, která pod ním líně plynula, jako to ostatně dělala vždycky. Zkurvený lejtro držel na kolenou a v kapse měl propisku. Jeho otec by se asi zbláznil, kdyby zjistil, že nepodepsal. Byl na svoji pověst dost háklivý, asi měl proč. Koneckonců, neposere si přece život kvůli takovému vztahu. Zejtra se na něho vykašle a jemu zbydou tak asi oči pro pláč. Holky už jsou takový,

stejně se jim nedá v ničem věřit. A taky Filipa nelákala vyhlídka na dlouhou vojnu v Košicích, přičemž desátník bude vědět, že Filip Tvrdíků nemá mít na vojně lehký život. A potom může vesele dělat popeláře, nebo prodavače, svoji milovanou psychologii může číst možná po večerech po šichtě. Filip vytáhl propisku.

Pak si na ni zase vzpomněl. Na její krásné vlasy, oči a ústa, hezčí dívku už nikdy nepotká, tím si byl najednou zatraceně jistý. Pochyboval vůbec o tom, že by se ještě dokázal zamilovat. Jistě, ožení se s nějakou holkou, co potká na universitě, aby měl po večerech co dělat, bude s ní mít čtyři nezvedené děti a bude se dívat, jak si spokojeně tloustne, až bude úplně ošklivá. Asi ji bude mít rád, ale nikdy to už nebude stejné. To se prostě nemůže stát víckrát než jednou za život. Nejradši by ten papír roztrhal a hodil do Vltavy.

A tak tam seděl a pozoroval Vltavu, která si líně plynula za svobodou. Byla v klidu, věděla, že se na západ určitě dostane. Filip přemýšlel, jaké to je dělat sto kliků v bahně na dešti, to když desátník je idiot. Hodiny na kostele nesměle odzvonily tři čtvrti na osm.